SILVESTRU D. VOINESCU

UN SECOL DE ACTIVITATE CORALĂ ÎN PITEȘTI

SILVESTRU D. VOINESCU

Mai 1983

Cu toată stima și admirația pentru autorul acestui volum, unei adevărate și care pare o încununare a Monografii a vieții spirituale și sociale a acestui vechi târg și oraș ajuns la înălțimea de azi a Municipiului.

UN SECOL DE ACTIVITATE CORALĂ ÎN PITEȘTI

Un cititor atent al acestui volum, fiind implicat atât personal cât și Tatăl lui în viața spirituală-intelectuală (și sportivă) a Piteștiului: Alex. [illegible] economist-pensionar azi, în vârstă de 74 ani — care vă urează [illegible] sănătate și succese pe tărâmul [illegible] Noastre! —

— 1971 —

Lucrare editată de Comitetul judeţean pentru cultură şi artă ARGEŞ

PREFAŢĂ

Am privit întotdeauna cu regret şi poate chiar cu oarecare invidie faptul că, datorită unor împrejurări favorabile, cultura, ştiinţa, artele, s-au putut dezvolta pe alocuri în voie, în timp ce aspre vicisitudini ne-au silit pe noi şi pe alte popoare să ne afirmăm tîrziu şi anevoios.

Noi nu avem universităţi milenare şi nici multe şcoli care să-şi numere secolele de existenţă. Cultura noastră, cu rădăcini adînc înfipte în trecut, a crescut ca o floare aşezată la umbră şi mulţi au păşit pe lîngă ea fără să o vadă sau şi mai rău, au călcat-o adesea în picioare. Ascunsă şi ea, veche de nu ştiu cîte mii de ani, arta noastră populară s-a cizelat în timp, pentru ca azi, cînd i-am smuls buruienile din jur şi am pus-o în lumina soarelui, să aflăm că este o artă fără egal.

Instituţiile noastre de cultură au început abia de curînd să-şi numere anii, deşi unele au peste un secol de existenţă. Însă nu atît numărul de ani sau de secole determină gradul de cultură şi civilizaţie, căci, în timp ce cultura şi civilizaţia altor popoare este acum bătrînă şi cu forţele slăbite, a noastră e tînără şi aşezată pe o temelie solidă : este cuminţenia, înţelepciunea şi geniul poporului român. Aşa se explică faptul că în unele privinţe am ajuns

din urmă civilizații mai vechi, iar în altele le-am și depășit.

O ramură a culturii în care poporul nostru s-a afirmat de mult este arta interpretării corale, care ne situează alături de cele mai avansate popoare. Aceasta însă nu a putut să crească și să se afirme decît acolo unde a pulsat cît de cît o viață artistică, ceea ce de altfel — trebuie să o recunoaștem — s-a petrecut în multe centre ale țării, mai mari sau mai mici. De fapt se întîmplă aici o interesantă întrepătrundere și reciprocitate : viața artistică s-a afirmat acolo unde a existat o solidă și continuă activitate corală, iar aceasta s-a întreținut din dezvoltarea vieții artistice pe toate planurile.

Mă aflu în fața unei interesante monografii : un secol de viață muzicală a orașului Pitești. Reiese din documente că viața muzicală de aici a evoluat pe mai multe genuri. E de observat, însă, că începutul l-au făcut corurile, deci tocmai ce afirmam mai sus. Faptul acesta trebuie să constituie un îndemn pentru toți cei ce înțeleg să înfiripe o mișcare artistică în satul sau orașul lor, și pentru cei ce doresc să o întrețină acolo unde ea există. Iată de ce am crezut și voi crede mereu că unde nu există un cor, viața muzicală este asemenea unui om infirm.

La Pitești au ființat multe coruri, iar astăzi formația reprezentativă este aceea a Palatului culturii. De altfel, nici nu ar fi de conceput o asemenea instituție fără un cor care să reprezinte cel puțin orașul, dacă nu și județul sau țara, cu atît mai mult cu cît el ne servește drept garanție că, acolo unde el există, viața muzicală și înțelegerea conceptului artistic se vor ridica pe trepte tot mai înalte.

Vertiginoasa dezvoltare din ultimii ani a municipiului Pitești, avîntul deosebit al vieții economice științifice etc., trebuie să meargă mînă în mînă cu creșterea vieții cultural-artistice și în primul rînd cu întreținerea unei arte corale evoluate, care să fie în măsură să ridice gustul și înțelegerea muzicală a publicului pentru operele cele mai importante ale creației muzicale românești și universale.

Ideea întocmirii acestei monografii este salutară, atît pentru faptul că șterge colbul de peste o serie întreagă de nume și acte de cultură din trecutul Piteștiului, cît și pentru că lasă mărturie scrisă viitorimii despre realizările cu adevărat importante, obținute aici în zilele noastre, în domeniul artei corale.

Felicit din inimă municipiul Pitești, pentru frumoasa aniversare a unui secol de activitate muzicală și-i doresc, așa cum doresc pentru întreaga noastră țară, ca toate instituțiile de artă și cultură să-i prospere și să ajungă milenare.

DUMITRU D. BOTEZ

Maestru emerit al artei

Unul dintre dirijorii coralei bisericii dela Catedrala „Sf. Gheorghe" — I.B. Arsenescu (căzut pe front în 1917) este menționat la pag. 25 și 48
iar fiul său Alex Arsenescu apare în fotografiile dela pag 55 și 80 împreună cu corurile care au funcționat la Bis. „Sf Vineri" și catedrala „Sf Gheorghe" pe cînd era elev de liceu (prin 1929-31) cărui conduc. de prof C. Albu și Bellu Constantinescu

La scrisoarea lui Traian Serafim (care i-a fost primul prof. de vioară fiicei mele Cornelia Arsenescu - elevă prin 1963/64-65) (pag 12-13) printre cei care i-au uitat menționez că tatăl meu - I.B. Arsenescu a făcut parte din formația: „Liedertafel" (fiindcă el avea în fabrica de butoaie — „Fumes și Andrasy" de pe fosta str. Lascăr Catargiu, azi [illegible]) prin 1906; Arsenescu avea cca 31/32 ani și era absolvent al Seminarului teologic din C. de Argeș. Și activează în continuare la Societatea „Dorul" (denumită din 1910 „Dorul Carpaților" apoi „Armonia") apoi din Apr 1915 - devine dirijorul coralei Catedralei. Este mobilizat în toamna lui 1916 și moare pe front în 1917 ([illegible])

CĂTRE CITITORI,

Am scris această carte animat de dorința de a contribui la cunoașterea vieții muzicale din trecutul orașului Pitești, și de a consemna o serie de realizări valoroase obținute în acest domeniu în anii noștri.

În centrul atenției mele a stat mai ales muzica corală, care are aici o puternică tradiție, formată prin strădaniile unor oameni de bine, de-a lungul a peste o sută de ani.

Am cercetat cu atenție o serie întreagă de documente și am ascultat cu răbdare amintiri depănate cu emoție de bătrîni piteșteni, care au fost într-un fel sau altul legați de viața muzicală a orașului.

Sînt convins că n-am făcut totul ; că mai sînt multe izvoare necercetate, că mai sînt posibilități de aflare a unor fapte pe care încă nu le cunoaștem, neinvestigate.

Celui care însă se va hotărî, mai curînd sau mai tîrziu, să scrie o istorie completă a vieții cultural-artistice a Piteștiului, cred că-i va fi de folos și lucrarea de față.

Celor din generațiile tinere, care o vor citi, le fac un apel călduros, de a nu lăsa să se piardă tradițiile valoroase care s-au format cu trudă în timp, ci dimpotrivă, de a le duce mai departe, urmînd pilda celor de ieri și de azi, pentru cinstirea orașului nostru, a patriei noastre.

SILVESTRU D. VOINESCU

ÎNCEPUTURILE

Aşezat între dealuri, la o importantă întretăiere de drumuri, Piteştiul a favorizat cîntecul de foarte multă vreme. La aceasta, au contribuit în mod firesc, o serie întreagă de elemente, dintre care două se cer a fi subliniate : natura foarte bogată a locului şi împrejurimilor şi relaţiile economice intense.

Vorbind despre bogăţia naturii, trebuie să arătăm că ei îi datorează în parte localnicii nota de optimism, înclinaţia către muzică şi gustul pentru frumos, care îi caracterizează.

Întinsele podgorii şi livezile de pomi din jurul oraşului, precum şi aşezarea sa între dealurile Carpaţilor şi cîmpia care se întinde pînă în lunca Dunării, au colorat cu pregnanţă gama de preocupări a oamenilor.

Bîlciurile anuale care se ţineau aici şi legăturile cu o serie de oraşe ale Ţării Româneşti şi cu Braşovul, au intensificat relaţiile economice, încă cu secole în urmă. Toate acestea, în afara faptului că au contribuit la prosperitatea oraşului, au adus cu ele şi nota de veselie, de unde cîntecul nu a lipsit niciodată.

Pe lîngă cîntecul popular care a fost păstrat şi îmbogăţit în permanenţă, de atîtea şi atîtea generaţii de cîntăreţi anonimi şi de lăutari, unii vestiţi în vremea lor, dar pe care timpul i-a făcut tot atît de anonimi, în Piteşti a fost cultivată şi muzica corală.

Intensificarea relaţiilor economice a impus creşterea numărului ştiutorilor de carte. În 1753 deja exista şcoală în Piteşti, cunoscută sub denumirea de „*Şcoala domnească*" de la Sf. Gheorghe. La începutul secolului XIX, s-a înfiinţat „*Şcoala românească de la schitul Buliga*". Aici a funcţionat şi „*Şcoala de candidaţi*", condusă de arhiereul Samuil Tărtăşescu. (Pr. Marin Branişte. „Cîteva ştiri despre şcolile din oraşul Piteşti, înfiinţate pe lîngă biserici, înainte de Regula-

mentul Organic". Mitropolia Olteniei. Anul XVII, Nr. 3-4 1965, pag. 173—185). În astfel de şcoli,se învăţau şi se cîntau în cor, cîntările bisericeşti după metoda timpului, mai ales că, o parte din dascăli, erau cîntăreţi de strană sau preoţi. (Fără să mai vorbim de faptul că la unele biserici din oraş în jurul stranelor mici coruri omofone, de cele mai multe ori bărbăteşti, dădeau răspunsurile la slujba liturghiei, — aceasta mai ales, începînd din prima jumătate a secolului XIX, cînd muzica noastră bisericească se scutură de orientalisme şi introduce elemente naţionale în linia melodică.)

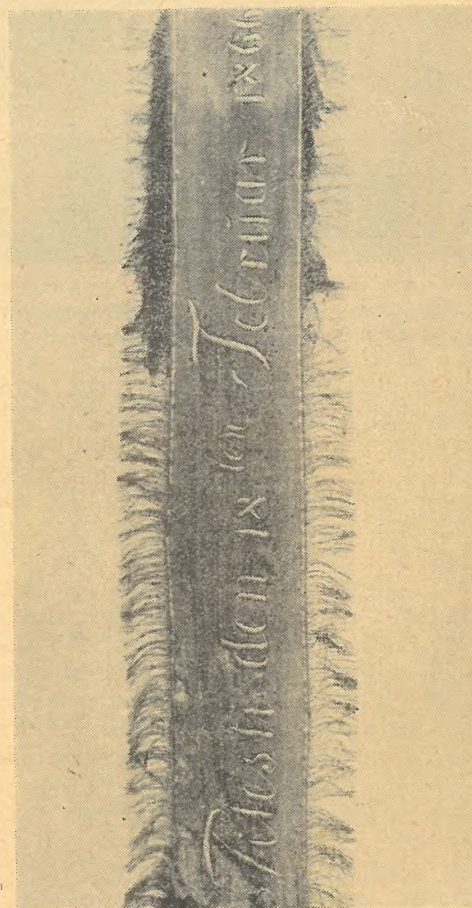
În anul 1833 se înfiinţează în Piteşti prima şcoală publică, cu un număr mare de elevi din primul an, avîndu-l profesor pe N. Simonide. Sfîrşitul de an la şcoala lui Simonide, aşezată pe *„Uliţa boierească"*, (azi strada 1 Mai), însemna o adevărată sărbătoare pentru întreg oraşul. Tabloul acesta este completat de o serie de şcoli particulare, iar din anul 1866 de gimnaziu, care mai tîrziu se va transforma în liceu.

Cu ocazia serbărilor şcolare, prilejuite fie de sfîrşitul de an, fie de diferitele sărbători oficiale, apăreau şi coruri, formate din elevii şcolilor respective. Nu esete lipsit de semnificaţie faptul că, în programa de învăţămînt pe anul 1871, întocmită de profesorii gimnaziului la propunerea ministerului, se introduce şi : *„Muzica vocală : lunea, miercurea şi vinerea..."* (Vezi : M. Bădescu şi N. Mateescu — „Liceul N. Bălcescu"... Documente inedite. 1971, pag. 90).

Existînd deja un climat favorabil muzicii corale, în anul 1866, în Piteşti, se înfiinţează, din iniţiativa unor elemente de origine germană, o societate corală numită „Liedertafel".

După 1850 o serie de familii de meseriaşi de origine germană din Transilvania, mai ales din părţile Sibiului şi Făgăraşului, fiind forţate de împrejurări să-şi părăsească locurile natale, se stabilesc în Piteşti. Cauzele care au determinat stabilirea unor astfel de familii în Piteşti, sînt multiple. În orice caz trebuie subliniat că Piteştiul ,oraş în plină dezvoltare economică la jumătatea veacului trecut, reprezeneta un bun vad pentru practicarea meseriilor şi desfacerea produselor meşteşugăreşti [1]. Şi, de ce să n-o spunem, la stabilirea lor aici, a contribuit şi ospitalitatea argeşanului, bucuros întotdeauna de oaspeţi şi gata oricînd să dea o mînă de ajutor celor care au nevoie.

Cu ocazia înfiinţării societăţii corale Liedertafel din Piteşti, a fost confecţionat un steag de mătase pe care se află brodată o liră. Totodată pe o bandă din mătase roşie de lungimea steagului, (120 X 15 cm.), au fost scrise din cusătură cuvintele : *„Piteşti din 18 februarie 1866"*. Acest steag care atestă înfiinţarea corului Liedertafel la data arătată, împreună cu alte steaguri mai recente, s-au păstrat pînă la primul război mondial la sediul societăţii de pe strada Lascăr Catargiu, astăzi Crinului, care se afla imediat în spatele actualei case de copii şcolari (str. Crinului nr. 6), spre fabrica de butoaie. După încetarea activităţii Liedertafelului, steagurile au fost duse la Biserica protestantă, probabil prin intermediul lui Keller, fost membru activ al corului şi organist la această biserică. Astăzi, acesete steaguri se află în posesia noastră. [2]

Steagul confecţionat cu ocazia înfiinţării societăţii corale LIEDERTAFEL

Dovada înfiinţării acestui cor la data de 18 februarie 1866, o face şi medalia care s-a tras în 1890, cu prilejul împlinirii a 25 de ani de la fondarea lui. Pe una din feţele medaliei scrie: *„În amintirea jubileului de 25 de ani al corului german din Piteşti"*, iar pe cealaltă faţă scrie: *„Fondat 18 februarie 1866"* (în limba germană).

Medalia jubiliară făcută cu ocazia sărbătoririi a 25 de ani de la înfiinţarea corului Liedertafel

Noii locuitori ai oraşului, erau însă prea puţini pentru a forma singuri un cor şi astfel au fost nevoiţi să-şi asigure colaborarea unor elemente din partea locului. Sînt cunoscute astăzi o serie de nume de piteşteni de origine română care au cîntat la Liedertafel: profesorii Nicolae Serafim, Grigore Tănăsescu, V. Mîndru, Dumitru Pamfil, cizmarul cu prăvălie pe strada Şerban Vodă — Ion Irimie Voicu, tîmplarul Stoica, funcţionarii de la tribunal Dumitru Enescu şi Ionel Ştefănescu, actorul Panait Constantinescu şi alţii. Doi dintre coriştii români de la Liedertafel, mai trăiesc încă în Piteşti, şi ne-au dat o serie de informaţii preţioase. Unul dintre aceştia, Traian Serafim [3], în vîrstă de 82 ani, i-a scris profesorului Emanoil Popescu — dirijorul corului Palatului Culturii, următoarele: *„...Am fost informat că vă interesaţi de mişcarea corală din oraşul nostru.... O serie de relaţii am să vă pot da şi eu, deoarece am cîntat în corul Liedertafel încă din primii ani ai secolului nostru.*

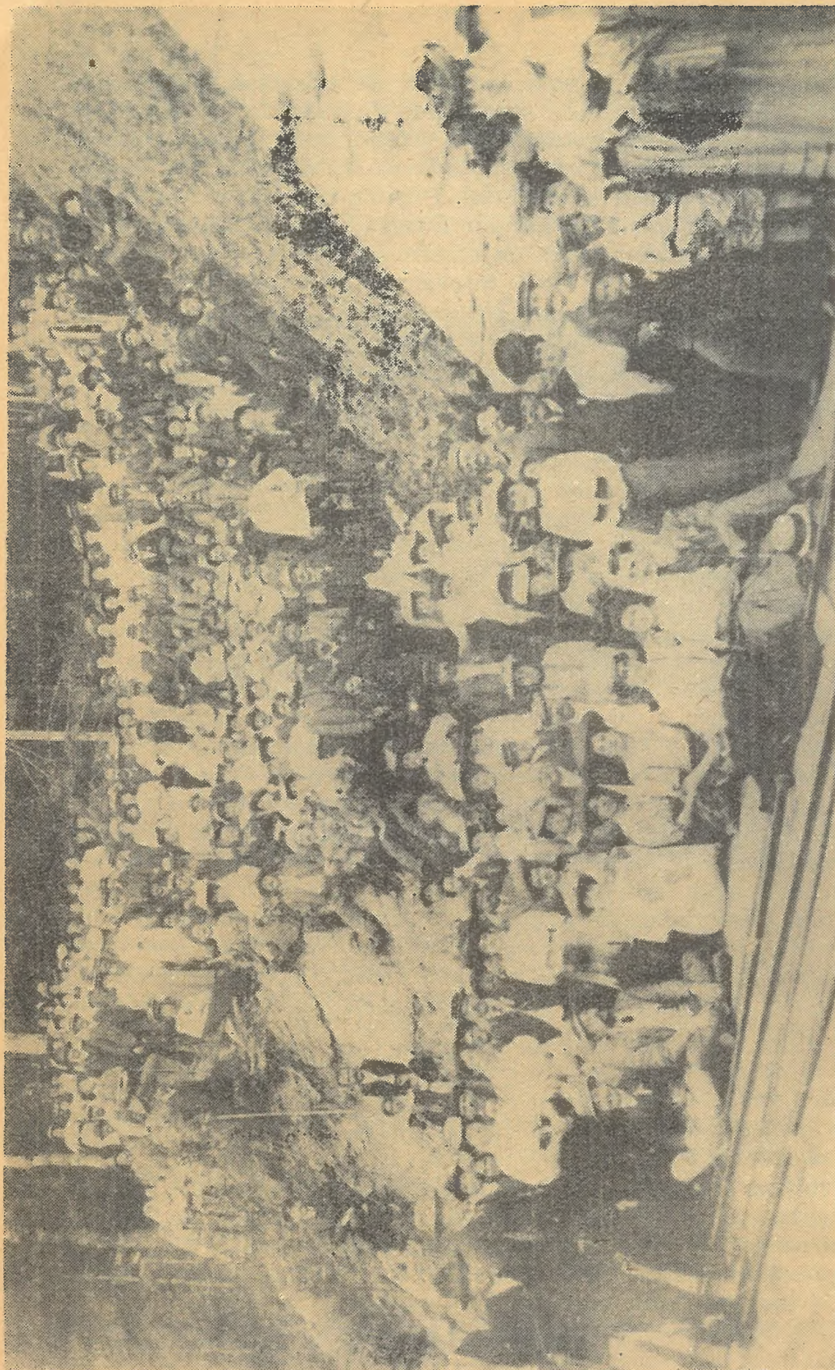
Acest cor care a existat multă vreme în Piteşti, avea alături de elementele de origine germană venite din Transilvania şi stabilite aici, o serie întreagă de piteşteni, bineînţeles români. Bunăoară, tatăl meu Nicu V. Serafim [4] a cîntat în acest cor şi cînd am ajuns licean, la îndemnul lui am început să cînt şi eu. Fratele meu mai mare, Mihail Serafim, a fost chiar solistul corului Liedertafel. Printre cei care au cîntat în acest cor se afla şi Alexandru Enescu [5], azi pensionar ca şi mine în Piteşti, domiciliat în strada Rahovei nr. 5.

Începînd din anul 1908, împreună cu fratele meu Mihail Serafim, am activat în societatea corală „Farmecul", înfiinţată în acel an..."

Apelînd la Alexandru Enescu, acesta mi-a trimis o lungă scrisoare de o rară frumuseţe de stil şi deosebit de bogată în informaţii. „*...În afară de corul liceului*, spune Alexandru Enescu în scrisoarea sa, *am cîntat şi în corurile diferitelor biserici... Cel mai mult am cîntat în corul bisericii Movrodolu, condus de profesorul nostru de muzică, preotul Th. Băjenaru, frate cu celebrul cîntăreţ de operă, Băjenaru. Prieteni şi colegi nedespărţiţi la şcoală şi la cor, aveam pe Matache Gh., (fiul capelmaistrului) Nicolae Constantin, Cristescu Iancu, Ganea Petre şi alţii care au trecut în eternitate. Dar toţi recunoaştem drept staroste al nostru iubit şi apreciat şi urmat ori unde, pe vestitul „artist în muzică vocală", vioară şi patinaj — Traian Serafim... Am activat şi la corul bisericii catolice, unde aveam cunoscuţi care apreciau (în mod măgulitor pentru noi) „talentul" nostru muzical — vocal şi — cred eu — şi mai mult, dezinteresul nostru material — bănesc. Dar eu aveam un motiv în plus să cînt la catolici, şi la societatea corală... numită Liedertafel. Aveam o mătuşă de origine germană, (născută Sommer), soţia fratelui cel mai mic al mamei mele, Ionel Ştefănescu, funcţionar la Tribunalul Argeş, bine văzuţi şi bine primiţi... în societatea germană de aici. Chiar tatăl meu era membru al Liedertafelului şi a făcut multe excursii cu această societate. Şi el şi eu, (ca şi prietenii mei), aveam cocardele societăţii...*

Dintre români, în afară de Traian Serafim şi fratele său Mihai, îmi amintesc de căpitanul Iov care activa mult prin glumele sale şi de Anton Ionescu, funcţionar la primărie. Au fost ei mulţi dar i-am uitat...".

Într-o fotografie a Liedertafelului, făcută în anul 1906 la Cumpăna, care se află în posesia noastră şi care s-a păstrat pînă azi în albumul familiei Enescu, pot fi identificaţi o serie de piteşteni români alături de alţii pe care nu i-am putut identifica dar care sînt îmbrăcaţi în costume româneşti.

Corul Liedertafel în anul 1906. la Cumpăna. Pot fi observate o serie de costume naţionale româneşti

Societatea corală Liedertafel, era condusă de un colectiv care se ocupa de întreaga activitate a ei. Dintre membrii societăţii se alegea un preşedinte pe mai mulţi ani, care era ajutat de vicepreşedintele şi secretarul societăţii, aleşi şi ei din rîndul membrilor.

La Filiala Arhivelor Statului Argeş, în fondul *„Primăria oraşului Piteşti“* *), se găseşte începînd din anul 1893 (cînd se interzice orice spectacol sau manifestare artistică fără autorizaţia prealabilă a Primăriei), o corespondenţă numeroasă între *„Societatea corală Liedertafel“*, (uneori apare cu numele de Societatea Filarmonică) şi Primăria oraşului.

După 1890 Liedertafelul din Piteşti a avut următorii preşedinţi : Josef Materna,care a condus şi corul, Frantz Lehrer, care din anul 1896 este şi proprietarul primei săli de spectacole din Piteşti — sala Uclar — care se va numi mai tîrziu „Universala Lehrer“; Iosif I. Sreier, Adolf Schweitzer şi, în sfîrşit, Andreas Hoffer, tenor cu calităţi vocale deosebite şi dirijor.

Fiindcă am amintit de sala Uclar, trebuie să arătăm că de ea sînt legate aproape toate spectacolele care s-au dat în Piteşti de-a lungul unui întreg şir de ani. Această sală, *„...avea o scenă lată cam de 7 metri, adîncă de vreo 10, luminată cu lămpi de gaz, aranjate pe nişte dispozitive care permiteau să le întorci după cum voiai în partea în care trebuia mai multă lumină, cu două cabine pentru îmbrăcat actorii. În sală, parterul era mobilat cu bănci tapisate cu muşama ; existau 12 loji şi un balcon. Curăţenia era exemplară, datorită antreprenorului, un oarecare Gusti Mahelmeck...“* (D. Căpitanu. „Teatrul Alexandru Davila. „20 de ani de activitate“. Bucureşti, 1969, pag. 10, unde se citează din însemnările actorului Panait Constantinescu 6).

Informaţii preţioase despre această sală putem culege şi dintr-un afiş al companiei Grigoriu, care la 4 aprilie 1909, a jucat aici *„Regele vînătorilor“*, operă în trei acte de Edmond Eysler, cu o distribuţie excelentă. Acest afiş care s-a păstrat în stare foarte bună se află în posesia noastră.

---

*) Vom folosi în continuare iniţialele : F.A.S.A. — F.P.O.P.

SALA UNIVERSALA LEHRER

Compania Lirica Româna de Opere şi Operete

DE LA

Teatrul Liric şi Parcul Oteteleşanu din Bucureşti

Const. Grigoriu

ASTĂ-ZI SÂMBATA 4 APRILIE 1909

Pentru prima oară

REGELE

VENATORILOR

Operă in 3 acte tradusă de d. P. Gusty Muzica de Edmond Eysler

Rolurile principale vor fi susţinate de

D-ra Florica Florescu, D-nele: El. Leonard, Ana Grand, Lucreţia Bărsescu, Ad. Marinescu, M. Hagiopol, şi de D-nii Leonard, V. Maximilian, Gh. Carusy, N. Ciucurete, Al. Gheorghiu, S. Stănescu, I. Domion, C. Vermont, I. Baston, Pavelescu etc.

ORCHESTRA PROPRIE

Corul compus din 20 persoane

PREŢURILE LOCURILOR

Inceputu la ora 9 seara precis

Afişul spectacolului susţinut de compania Grigoriu în aprilie 1909 în sala Universală Lehrer" din Piteşti

Cumpărată de Frantz Lehrer de la Iosif Uclar, această sală va rămîne principala sală de spectacole a Piteştiului, pînă către sfîrşitul anului 1912, cînd Lehrer o vinde (ultimul antreprenor al sălii Universala Lehrer a fost Frantz Pinhak). Gh. Iuneş, noul proprietar o transformă imediat în fabrică de butoaie, destinaţie pe care o are şi astăzi (pe strada Crinului).

În anul 1898 la 6 iunie a avut loc în Piteşti o reuniune a mai multor societăţi germane din ţară. Cu ocazia acestei reuniuni s-a hotărît scoaterea unei reviste cu profil beletristic, istoric, umoristic şi informativ. Primul număr al acestei reviste va apare la 1 octombrie 1898 sub conducerea unui Dr. Coloman von Krazcsovich. În format de 33 X 24 cm. avînd 8 pagini, revista a apărut sub titlul *„Klänge aus Rumänien"* [7]. (Răsunete din România). Scrisă în limba germană din această revistă n-au apărut decît două numere la 1 şi la 15 octombrie 1898. Ambele numere au pe partea de sus a primei pagini un desen reprezentînd două femei tinere, care ţin, cea din stînga o partitură şi o harpă, iar cea din dreapta o cunună de lauri şi o liră. În subtitlul numărului 2 apare : „In proprietatea şi editura Societăţii corale germane din Piteşti".

Paginile 7 şi 8 ale fiecărui număr fac reclame unor firme comerciale din Bucureşti. Revista este departe de a servi interesele unei societăţi corale. Ea serveşte mai degrabă interesele doctorului Coloman, care la fiecare număr îşi face reclamă de mare avocat. Aşa se face că după două numere Liedertafelul din Piteşti refuză să mai subvenţioneze iniţiativa, şi revista nu mai apare.

Corul Liedertafel a avut în repertoriul său numai muzică laică. La spectacolele obişnuite corul cînta atît piese germane cît şi piese româneşti, în limbile respective.

În fiecare toamnă, corul Liedertafel dădea serbări prilejuite de culesul viilor. Printre piesele româneşti care se cîntau cu prilejul unor astfel de serbări se aflau şi cunoscutele: *„Hai leliţo în deal la vie"* şi *„A ruginit frunza din vii"* pe care cei de pe scenă le cîntau împreună cu întreaga sală.

În anul 1902 în sînul societăţii Liedertafel s-a creat o disensiune care s-a soldat cu desprinderea multora dintre membrii activi şi închegarea lor într-o grupare nouă, care se va numi *„Liedertafel Lyra"* şi care va duce mai departe activitatea corală. Ultimii trei preşedinţi pe care i-am amintit mai sus, Sreier, Schwaitzer şi Hoffer au condus gruparea Liedertafel Lyra. Corul noii grupări Liedertafel a mai fost dirijat

de un oarecare Prohaţka de origine cehă, fotograf de meserie, şi de Iordache Matache [8], şeful muzicii militare din Piteşti

Dintr-o corespondenţă pe hîrtie cu antet prin care se cere aprobarea de „...*a face o serbare cîmpenească pe platoul de la Trivale (pădure) în ziua de 14/27 iunie 1909...*" şi pe care în calitate de preşedinte o semnează Iosif I. Sreier, aflăm că secretarul societăţii Liedertafel Lyra era un oarecare G. I. Gavrilescu (F.A.S.A. — F.P.O.P. — 4/1909).

În anii primului război mondial, mişcarea de la Liedertafel se destramă şi va înceta pentru totdeauna. O serie de cetăţeni de origine germană stabiliţi în Piteşti, care nu-şi adoptaseră cetăţenia română, la începutul ostilităţilor au fost ridicaţi de autorităţile româneşti şi internaţi într-un lagăr. Cei care îşi adoptaseră cetăţenia română şi au rămas în Piteşti, au avut de suferit în timpul ocupaţiei, de la cotropitori.

După război au existat o serie de încercări de a reorganiza societatea corală Lyra. Formal societatea s-a reînfiinţat fixîndu-şi sediul pe strada Şerban Vodă, aşa cum o prinde „*Anuarul Socec pe 1925-1926*". Ea nu şi-a mai putut însă relua în nici un chip activitatea.

Mişcarea corală de la Liedertafel are merite deosebite. Este primul cor de sine stătător care se cunoaşte pînă azi în oraşul Piteşti şi care, fără îndoială, a avut partea lui de contribuţie la dezvoltarea gustului pentru muzica corală în oraşul nostru.

CORUL LUI TEODOR BĂJENARU

În luna iunie 1884 vine în Piteşti şi îşi începe activitatea în calitate de diacon, Teodor Băjenaru [9] „...*fost elev al Conservatorului de muzică şi declamaţiune din Bucureşti...*", aşa cum precizează el cu un an mai tîrziu, într-un memoriu către primăria oraşului.

Diaconul Teodor Băjenaru

Mare iubitor de muzică și în același timp dispunînd de o pregătire muzicală temeinică, Teodor Băjenaru, începe imediat să organizeze un cor și în noiembrie 1884 corul lui va cînta pentru prima dată la biserica Sf. Gheorghe [10].

Începînd din acest an biserica Sf. Gheorghe din Pitești, va avea, cu cîteva întreruperi, cor pînă în zilele noastre.

Înainte de 1884 ne este atestată documentar, existența unui cor la o altă biserică din oraș. Astfel, într-un act din anul 1882, prin care prefectura județului Argeș stabilește programul procesiunii din ziua de Bobotează, se fac următoarele precizări : „...*După săvîrșirea sfintei liturghii, va urma procesiunea de la biserica Sf. Nicolae, pînă la locul destinat pe malul Argeșului. Procesiunea se va pune în mișcare în ordinea următoare :*

— *Un detașament de trupe pe jos*
— *Toate drapelurile din garnizoană*
— *Preoții ... în ordinul ierarhic*
— *Corul*
— ...“

De aici rezultă clar că încă de la sfîrșitul anului 1881 în Pitești mai era constituit încă un cor care la 6 ianuarie 1882 a trebuit să cînte.

Faptul că acest cor a cîntat în prezența tuturor notabilităților orașului în frunte cu prefectul județului așa cum rezultă din actul citat ne obligă să presupunem, că el avea cel puțin un nivel minim de pregătire.

În primăvara anului 1885, au loc în Pitești o serie întreagă de discuții, urmate de o numeroasă corespondență, toate legate de cor. Începutul e marcat de o scrisoare a lui Teodor Băjenaru din 25 aprilie adresată primarului și consilierilor comunali. „...*Subsemnatul diacon la Biserica Sfîntului Gheorghe din Pitești, elev al Conservatorului de muzică și declamațiune din București și administrator al corului vocal Sf. Gheorghe din Pitești, încă de la venirea mea în acest oraș observînd lipsa absolută și necesitatea unui cor vocal, mi-am propus a purta asupra-mi această grea dar frumoasă sarcină și cu o mică încurajare din partea administrației Bisericii Sfîntului Gheorghe am putut face pînă astăzi un cor mixt compus din 14 voci. Însă înțelegînd că spiritul muzicii, acestei frumoase arte este bine dezvoltat în inima Dv. și văzînd că sînteți dispuși a încuraja munca și tot ce este util și frumos, mi-au și eu curajul a veni prin aceasta, rugîndu-vă să bine voiți a acorda o subvenție pe cît veți găsi de cuviință din care să beneficieze corul cît și eu, spre a putea face din acest mic cor, un adevărat cor la demnitatea lui și care va fi la dispozițiunea comunei pentru înfrumusețarea oricărei serbări naționale.*

Primiți vă rog...

Diaconul Teodor Băjenaru“.

(F.A.S.A. — F.P.O.P. — 41/1885).

Pe 29 aprilie, primarul orașului primește o altă scrisoare. „*Domnule primar, pentru a avea un cor de 20 de coriști în permanență, spre a servi la toate Te-Deumurile, îmi trebuie să plătesc pe fiecare corist cu cîte 3 lei noi pe lună ; dacă aceasta se va conveni, apoi eu mă oblig în timp de un an să am în permanență corul și a servi la toate ocaziunile, precum la : Te-Deumuri, la întîmpinarea vreunui oaspete mare etc., afară de serviciile liturghiei la biserică, căci în cazul acesta ar costa îndoit remunerarea coriștilor din cauză că ar fi mai mult de lucru.*

Primiți vă rog... Gr. Thănăsescu‘. (F.A.S.A. — F.P.O.P. — 41/1885).

Primăria orașului luînd în considerație cele două scrisori hotărăște să acorde subvenția ambelor coruri (unul înființat și celălalt urmînd să se înființeze) și cere în acest sens și acordul Prefecturii Argeș. La 8 mai Prefectura județului Argeș, trimite următoarea adresă : „*Domnule Primar. Puindu-se în deliberarea comitetului cererea consiliului acestei comune primită cu adresa Nr. 1844, prin care se încuviințează domnilor Gr. Thănăsescu și Diaconul Teodor Băjenaru o subvenție de cîte 60 lei lunar de fiecare pentru înființarea a două coruri de muzică vocală, am onoarea a vă comunica că prin deciziunea nr. 1097 de la 6 mai corent o aprobă cu modificarea însă, ca plata acelor subvenții rămîne să se facă nu din fondurile comunei ci din bugetele bisericilor, cotizînd toate, cu condițiunea ca corurile să cînte succesiv la fiecare biserică*“.

În urma acestei adrese semnată de prefectura județului, primăria orașului, printr-o corespondență numerotată de la 2 206 pînă la 2 212 inclusiv, se adresează bisericilor din oraș (mai puțin schitului Trivale și bisericilor Buliga, Sf. Treime

și Sf. Ioan) făcîndu-le cunoscută hotărîrea de a cotiza pentru subvenționarea celor două coruri. Dintre răspunsurile pe care le-a ocazionat această hotărîre, vom reproduce aici numai pe cel al bisericii Sf. Gheorghe care ne furnizează o serie de informații interesante.

„Domnule Primar. Cu onoare răspundem la adresa dv. 2206 că subsemnații, încă din anul trecut 1884 iunie după cererea d-lor enoriași, ca în locul decedatului Preot N. Constantinescu să înființăm un diacon. (sic) Am și angajat pe Diaconul Teodor Băjenaru instruit în Conservatorul din București și care în dorința ca biserica să aibă un cor, ceea ce era și a noastră dorință, am și organizat un mic cor vocal, compus din cîntăreții bisericii și din copiii unora dintre enoriașii bisericii care s-au oferit a lua lecții de muzică vocală de la Diaconul Băjenaru și cărora ca încurajare le-am prevăzut prin bugetul bisericii lei 25 pe lună. Acum ca să mai cotizăm cu altă sumă ne este imposibil fiind bugetul echilibrat și nici nu putem apela la propunerea ca corul nostru să servească succesiv la alte biserici, căci ar trebui ca în loc de a înfrumuseța serviciul bisericii noastre — conform dorinței enoriașilor — să fim din contră în lipsă 4 și 5 sărbători, nu numai de corul pe care îl posedăm astăzi dar și de ceilalți cîntăreți și diaconul diriginte care fac parte din cor.

Dacă D-le. primar, ceea ce nu ne îndoim — D-tră apreciați că este frumos și progresiv a exista corul la unele biserici din comună, să bine voiți a face ca ele să fie încurajate prin aceea de a primi o mică subvențiune din casa comunei ca să putem adăuga personalul de care se simte trebuință și noi ne luăm obligațiunea atunci ca la zilele solemne cînd se țin te-deumuri să fie corul cu diaconul dirigínte pus la dispoziția celor în drept ca să fie oficiată sfînta slujbă. În modul însă propus de Dv. pentru biserica noastră ar fi un regres, iară nu un progres..."

(F.A.S.A. — F.P.O.P. — 41/1885).

Corul lui Gr. Tănăsescu nu s-a înființat, iar cel al bisericii Sf. Gheorghe dirijat de Teodor Băjenaru, prin strădaniile acestuia și ale epitropiei, și-a continuat activitatea, mărindu-se și cîștigîndu-și un bine meritat prestigiu. (În anii 1896 — 1897, acest cor organizat la patru voci a avut în permanență o medie de 24 coriști).

În aceste condiții, Piteștiul pășește din secolul XIX în secolul XX, cu două formații corale statornice și bine cunoscute în oraș ; corul Liedertafel și corul bisericii Sf. Gheorghe, precum și cu o serie întreagă de alte coruri laice sau bisericești cu o existență ocazională. (Printre acestea se pot include și corurile școlare care apăreau cu prilejul unor sărbători naționale, sau a serbărilor de sfîrșit de an). (Vezi : F.A.S.A. — F.P.O.P. — 4/1886).

Am precizat mai sus că, corul bisericii Sf. Gheorghe va funcționa cu unele mici întreruperi pînă în zilele noastre. Existența de 8 decenii a acestui cor, nu numai că îl impune respectului nostru, dar ne obligă să-l urmărim în timp, cu atît mai mult cu cît, îl vom întîlni adesea legat în mod organic de viața spirituală a orașului.

SOCIETATEA CORALĂ „DORUL" ȘI CORUL BISERICII SF. GHEORGHE PÎNĂ ÎN ANII PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL

După anul 1900 viața culturală a Piteștiului este tot mai intensă. O serie întreagă de trupe teatrale de operetă, operă sau revistă care întreprind turnee în țară se opresc și în Pitești unde găsesc întotdeauna un public prezent și entuziast. Spectacolele se dădeau tot în sala Universală Lehrer, fostă Uclar, despre care am vorbit.

La viața spirituală mai intensă din această perioadă corul are o parte însemnată de contribuție. În afara activității neîntrerupte a celor două coruri care vin din secolul trecut, manifestările corale ocazionale, fie școlare fie ale unor adulți sînt din ce în ce mai frecvente.

Corul bisericii Sf. Gheorghe, pregătit cu grijă de Diaconul Băjenaru este tot mai prezent în viața orașului luînd parte la te-deumurile care se făceau cu ocazia diferitelor sărbători oficiale și la alte manifestări, multe din ele laice.

În anul 1904, Teodor Băjenaru strîngînd în jurul lui un grup de iubitori de muzică piteșteni printre care cea mai mare parte dintre coriștii de la catedrală, fondează *„Societatea Muzicală Română Dorul"*. Ștampila rotundă pe care și-o confecționează noua societate are la mijloc o liră sub care scrie : *„Fondat 1904"*. (Arh. bis. Sf. Gheorghe, dos. 1909 pag. 82).

Existența societății *„Dorul"* este strîns legată de formația corală de la biserica Sf. Gheorghe, motiv pentru care le vom urmări concomitent pînă ce această societate își va înceta activitatea.

Odată cu înființarea societății Dorul, diaconul Teoror Băjenaru, nu se mai poate ocupa direct de corul bisericii la care slujea. În afara faptului că era profesor de muzică la Liceu și președintele societății amintite, începe să se ocupe și de organizarea corului acestei societăți, principalul ei obiectiv.

Din păcate arhiva societății Dorul nu s-a păstrat, sau, în cel mai fericit caz aflîndu-se într-o colecție particulară eu n-am reușit s-o depistez. Relațiile pe care această lucrare le furnizează, sînt culese din arhiva bisericii Sf. Gheorghe și din fondul Primăriei Orașului Pitești organizat la Filiala Arhivelor Statului Argeș, unde se găsesc cîteva piese de corespondență.

Începînd din anul 1904, corul Catedralei este dirijat de Ioan Ianculescu. (Fost șef al muzicii militare din Pitești). Acesta conduce corul pînă în anul 1908. În acești 4 ani epitropia bisericii a subvenționat corul cu cîte 500 lei anual.

În anul 1907 diaconul Teodor Băjenaru este hirotonisit preot la biserica Mavrodolu (începînd din acest an și biserica Mavrodolu va avea cor dar despre el vom vorbi într-un capitol viitor).

În perioada 1908—1909, pe timp de un an la biserica Sf. Gheorghe cîntă corul regimentului *„4 Argeș"*, subvenționat de epitropie tot cu 500 lei. (Anul bugetar al bisericii în vremea aceea ținea de la 1 aprilie pînă la 1 aprilie următor).

De la 1 aprilie 1909, corul regimentului nu mai cîntă la catedrală. În urma acestui fapt își oferă serviciile societatea Dorul care din acest an nu se va mai numi *„...muzicală"* ci *„corală"*. Pe noul sigiliu scrie „Societatea Corală Românească din Pitești Dorul" (pe acest sigiliu lira nu mai apare).

Ștampila Societății Corale „Dorul"

În anul 1909 societatea Dorul se bucura de prestigiu în Pitești. Ea era condusă de un comitet format din Teodor Băjenaru — președinte, Mircea T. Penescu — vicepreședinte, Gogu M. Georgescu secretar, Iordan B. Arsenescu și Eftimie Băi-

lescu membri, Gh. Teodorescu Roseti — casier. Sediul societății era sala B. Secărescu din str. Șerban Vodă.

Prima întîlnire a societății Dorul cu publicul, despre care avem o dovadă scrisă este cea din seara zilei de 5 dec. 1906, cînd dă un *„...concert-bal cu tombolă pentru a-și confecționa un drapel...“* (F.A.S.A. — F.P.O.P. — 1/1906).

Anul 1909 a însemnat pentru societatea corală Dorul, anul cu cea mai bogată activitate. Concertele date în acest an, sînt și astăzi reținute de o serie de bătrîni din Pitești, pentru faptul că apărînd pe scene corul unei societăți, despre care vom vorbi în capitolul următor, s-a creat o adevărată concurență pe linie artistică între cele două societăți. Pentru trei dintre întîlnirile „Dorului“ cu publicul piteștean sîntem chiar în posesia unor dovezi scrise. Acestea au avut loc în zilele de 18 februarie, 21 mai și respectiv 27 noiembrie. (F.A.S.A. — F.P.O.P. — 4/1909).

Atrage în mod deosebit atenția manifestarea din 21 mai asupra căreia ne vom opri reproducînd fragmente dintr-o corespondență care s-a păstrat.

„Domnule Primar,

În ziua de 21 mai Societatea noastră urmînd a-și serba patronul său „Sfinții Împărați Constantin și Elena“, după cum se specifică în alăturatul program, cu onoare ne adresăm Domniei voastre, rugîndu-vă să bine voiți a aproba ca muzica Regimentului 4 Argeș să ne fie pusă la dispoziție în mod gratuit în acea zi, de la orele 10,30—11,30 dim. și de la orele 2—7 p.m...“ Deși *„alăturatul program“* nu este programul spectacolului coral ci programul general al desfășurării sărbătoririi, pentru informațiile pe care ni le dă, îl reproducem de asemenea în parte.

„...Dimineața. La orele 8 societarii se vor întîlni în localul societății (sala B. Secărescu) de unde vor merge în corpore la Catedrala Sf. Gheorghe.

Serviciul liturghiei se va cînta de corul Societății. După terminarea serviciului religios, societatea va pleca de la catedrală la sediul ei, parcurgînd cu muzica militară în frunte bulevardul Carol, bulevardul Elisabeta Doamna și str. Șerban Vodă; acolo va avea loc o mică gustare. (sic).

După amiază. La ora două toți societarii se vor reîntîlni la sediul societății și de acolo vor porni la platoul de la Trivalea unde se va da o serbare cîmpenească, care va dura pînă la orele 7 seara...“

Observăm din fragmentul reprodus, că slujba religioasă are loc la biserica Sf. Gheorghe (catedrala orașului), deși preotul Băjenaru președintele societății slujea acum la biserica Mavrodolu. Răspunsurile la liturghie vor fi date de corul societății (care inițial recrutase de aici o parte din coriști). Observăm de asemenea atmosfera de solemnitate, de paradă care există cu ocazia unor astfel de momente. Defilarea pe străzile principale ale orașului cu muzica militară în frunte sub privirile mulțimii, era o satisfacție în plus pentru coriști. În sfîrșit, observăm că în această perioadă platoul din Trivale era unul dintre principalele locuri unde se organizau spectacole în aer liber și în același timp unul dintre principalele puncte de atracție din oraș.

Despre repertoriul pe care l-a avut corul societății Dorul de-a lungul existenței sale, nu pot spune cu certitudine, decît că a fost format prin excelență din piese aparținînd creației naționale, unele din ele cu rezonanță patriotică. Pe această linie se înscrie și *„Gornistul de la Grivița“* compoziția proprie a lui Teodor Băjenaru care a fost foarte aplaudată de-a lungul anilor în Pitești, atît în interpretarea *„Dorului“* cît și în interpretarea corului liceului.

De la 1 aprilie 1909 pînă la 1 aprilie 1910 la biserica Sf. Gheorghe va cînta un cor format din membrii ai societății Dorul Pe 4 martie 1910 societatea Dorul, cere Epitropiei bisericii să-i comunice dacă mai reînnoiește contractul pe anul viitor. Pe adresa societății corale semnată de președintele ei Teodor Băjenaru, se află următoarea rezoluție a epitropiei : *„Se va comunica societății corale Dorul că epitropia consimte a face un nou contract cu începere de la 1 aprilie 1910 pînă la 1 aprilie 1911, adică pe un an de aici înainte“.*

In aprilie 1910, societatea Dorul face contract cu epitropia pentru 3 ani, pînă la 1 aprilie 1913. (Arh. Bis. Sf. Gheorghe dos. 1911, pag. 32).

Intre aprilie și 9 iunie 1910, *„Societatea Corală Românească din Pitești Dorul“* își va schimba numele în *„Societatea lirică și literală Dorul Carpaților“*. La această din urmă dată, societatea, cu noua ei denumire înaintează următoarea adresă : *„Domnule Primar, Societatea dorind să dea o serbare populară în ziua de 24 iunie 1910 în grădina publică, cu onoare vă rugăm a ne da cuvenita autorizație pentru care vom da în folosul azilului*

de infirmi 10% din venitul net al serbării...“ (F.A.S.A. — F.P.O.P — 2/1910). In mijlocul sigiliului pe care şi-l face societatea cu noua ei denumire apare din nou lira sub care scrie *„1910“*.

La începutul anului 1912 această societate îşi va schimba din nou denumirea. De data aceasta se va numi *„Societatea Culturală Muzicală Armonia“*.

Aceste schimburi de denumire din *„Dorul“* în *„Dorul Carpaţilor“* şi mai apoi în *„Armonia“*, pot avea o serie întreagă de explicaţii. Personal cred că pentru Teodor Băjenaru, preot la aproape 60 de ani, numele de Dorul la societatea pe care o conducea, şi al cărui cor îl dirija, începuse să sune nepermis de laic, mai ales pentru vremea aceea. De asemenea, ţinînd cont de fptul că această societate îşi oferise serviciile pentru susţinerea serviciului religios la Biserica Domnească catedrala oraşului, ne conduce tot la concluzia că preotul Băjenaru a căutat pentru societatea pe care o conducea o denumire, care să nu fie prin excelenţă laică.

După venirea lui Constantin Albu în Piteşti, ca profesor la liceu, Teodor Băjenaru îi dă tînărului său coleg conducerea societăţii şi a corului *„Armonia“*. Pe 17 septembrie 1913 Constantin Albu face către conducerea liceului următoarea cerece : *„Domnule Director, Societatea corală Armonia din Piteşti nedispunînd de o sală proprie pentru facerea obişnuitelor repetiţii corale respectuos vă rog în calitate de preşedinte şi dirijor al corului acestei societăţi să bine voiţi a interveni la Onor. Minister spre a mi se puse la dispoziţie o sală de liceu.*

Deoarece societăţile similare din alte oraşe care au fost lipsite de fondurile necesare închirierii unei săli s-au bucurat de sprijinul Onor Minister, sperăm că şi cererea noastră va fi satisfăcută.

O societate de felul acesta, înfiinţată de subsemnatul funcţionează şi acum în localul gimnaziului din Călăraşi. Cu stimă, Constantin Albu, profesor de muzină la Liceul din Piteşti...“ (F.A.S.A. — Fond Liceul de băieţi din Piteşti — 68/1913 — 1914).

In urma intervenţiei imediate făcute de directorul liceului (Ion Cuţui profesor de latină şi română) Ministerul Cultelor şi Instrucţiunii Publice, trimite pe 25 septembrie următorul răspuns : *„...Ca rezultat al raportului dv. no. 41, vă facem cunoscut că Ministerul aprobă să puneţi la dispoziţia societăţii muzicole „Armonia“ una din sălile Liceului pentru facerea repetiţiilor...“*

Existenţa acestei societăţi va fi oprită de războiul care se apropia inevitabil. Ea a însemnat totuşi încă un pas făcut pe linia îmbogăţirii vieţii spirituale a oraşului.

Intre 1909 şi 1913 corul care a cîntat în cafasul bisericii Sf. Gheorghe a fost condus de C. Dionisescu.

Din 1913 pînă în martie 1915 corul catedralei a fost dirijat de Teodor Săvulescu. Epitropia ridicase între timp subvenţia corului la 600 lei pe an. Corul, dirijat aici, de Teodor Săvulescu este format în cea mai mare parte din corişti care cîntaseră şi în anii anteriori. Unii dintre aceştia cîntaseră şi în corul societăţii „Dorul“.

Incepînd din anul 1914 societatea corală înfiinţată şi condusă ani în şir de Teodor Băjenaru şi preluată în cele din urmă de Constantin Albu, nu am mai întîlnit-o în nici un document sub nici una dintre denumirile pe care le-a purtat.

SOCIETATEA CORALĂ „FARMECUL“

In anul 1908, în Pitești ia ființă încă o societate corală numită *„Farmecul“*. Activitatea de înjghebare și organizare a societății, începe din vară, pentru că, la 13 octombrie 1908 se întocmește statul societății, care se publică imediat la tipografia *„Mihail Lazăr Fiu“* din localitate, sub titlul : *„Statutele Societății Corale Române Farmecul“* Pitești 1908. La data întocmirii statutului, comitetul de conducere al societății era deja format, în componența pe care o vom vedea.

Statutul are un număr de 6 capitole și 27 articole, după care urmează comitetul, format din : președinte, vicepreședinte, casier, cenzori, secretar, maestru dirijor și membri. Acest statut conține o serie întreagă de idei înainte pentru vremea lui. Ne vom mărgini să reproducem numai primul capitol.

„I. Numele, scopul și mijloacele.

Art. 1. — Se înfățișează în Pitești o societate corală, cu numele de „Farmecul“.

Art. 2. — Scopul societății este:

a) A dezvolta și răspîndi gustul muzicii în toate stratele societății.

b) A înlesni iubitorilor de muzică mijloacele de a se cunoaște și împrieteni.

c) A contribui prin artă la cultivarea și dezvoltarea sentimentului național.

STATUTELE

SOCIETĂȚEI

Corale Române

„FARMECUL“

PITEȘTI.

Tipografia „MIHAIL LAZĂR FIU“ — Pitești

— 1908. —

Statutul Societății Corale Române „Farmecul“

Art. 3. — Mijloacele pentru realizarea scopului societății sînt :

a) Formarea unui cor din membrii societății.

b) Inființarea unui curs public gratuit de solfegii și cînt, cu aplicațiune la cîntul coral.

c) Organizarea în public de concerte și audițiuni muzicale, serate intime, conferințe, festivaluri și excursiuni în țară sau înstrăinătate la care se pot invita și societăți similare.

d) Formarea unei biblioteci.

e) Petnru a dezvolta simțul de solidaritate între membrii activi se va forma o casă de ajutor, organizată după un regulament anume. Societatea va vărsa acestei case o parte din veniturile sale..."

Examinînd acest capitol, ne dăm seama că avem în față statutul unei societăți culturale cu preocupări mult mai largi decît numai acela de cor. De la bun început însă, această societate a avut drept obiectiv principal, muzica. Art. 25 din statut aduce ceva în plus în favoarea acestei aprecieri.

„*...In caz de dizolvare a societății averea rămasă va trece de drept Casei Școalelor care o va utiliza pentru ajutorarea elevilor săraci și talentați ai Conservatorului din București...*"

Comitetul societății Farmecul are inițial următoarea componență : *Președinte = M.C. Urlățeanu, vicepreședinte = Titu Melinescu, casier = Ilie Ștefănescu, cenzori = Nicolae Manu, Nicolae Serafim și C. Oncescu, secretar = Ioan Enăchescu, maestru dirijor = Teodor Săvulescu. Membri : St. Topîrceanu, G. Abegg, I. Paulian, P.M. Răsuceanu, C. Georgian, I.G. Dulgherescu, G. Giorgian, St. I. Mitrea, H. Trepteanu, D. Ionescu, I. Mumuianu, I. Stoianovici, C. Apostol, M. Duminicescu, I. Petculescu, G. Vasiliu, M. Serafim, Al Armășescu și Eug. Gamba.* (Printre membrii comitetului, îi întîlnim pe Nicolae Serafim și pe fiul său Mihai Serafim, care cîntaseră în Liedertafel).

Profesorul Teodor Săvulescu

Sufletul acestei mișcări însă, încă de cînd s-au pus bazele ei, a fost profesorul Teodor Săvulescu[11] care a făcut din corul **„Farmecul"**, una dintre cele mai puternice formații corale pe care le-a avut Piteștiul.

Inițial profesor la școala de cîntăreți bisericești și mai apoi la școala normală, Teodor Săvulescu a adus ani de-a rîndul în fața spectatoriloir piteșteni coruri bine pregătite, cu o evidentă și permanentă grijă pentru repertoriu.

Ultimele luni ale anului 1908 și primele luni ale celui următor au fost marcate de o activitate febrilă pentru recrutarea elementelor necesare formării unui cor mixt și pregătirea repertoriului pentru primul concert. Rezultatele acestei activități nu au întîrziat să se vadă.

SOCIETATEA CORALĂ ROMÂNĂ
„FARMECUL"
Sâmbătă 18 Aprilie 1909

PROGRAM

Gh. Dima	Hai în Horă	Cor mixt
T. Popovici	Ştii mândro	„ „
Kreutzer	Capela . . .	Cor bărbătesc
	Ave Maria SOLO	M. Serafim
Echert	Cânt nautic . .	Cor bărbăt…
	Cavatina . Solo	I. Petculescu
I. Vidu	Arcaşul lui Ştef.-V.	Cor b. cu solo de b…
	Dor pribeag SOLO	Em. Varabiev
Mandiczevschi	Cântul Moldavilor	Cor bărbătesc
T. Săvulescu	Dorul mândrei mele	Cor bărbătesc
I. Mugur	Serenadă SOLO	T. Săvulescu
	Horă	Cor mixt
I. Vidu	Răsunet din Ardeal	Cor mixt cu solo mezo sopr…
Verdi	ERNANI . . .	Cor bărbătesc
	Serenadă . Solo .	T. Melinescu

DANS

Programul concertului din 18 aprilie 1909

În ziua de 18 aprilie 1909, într-o seară de sîmbătă, are loc primul concert al *„Societăţii Corale Române Farmecul"*. Concertul s-a dat în sala *„Universala Lehrer"* şi s-a bucurat de un succes răsunător. In programul de sală, se află 15 piese, dintre care zece de cor. Vom trece aici piesele corale. (Aşa cum sînt trecute în program).

1. Gh. Dima	— Hai în horă	— cor mixt
2. T. Popovici	— Ştii mîndro	— cor mixt
3. Kreutzer	— Capela	—cor bărbătesc
4. Echert	— Cînt nautic	—cor bărbătesc
5. I. Vidu	— Arcaşul lui Ştefan Vodă	— cor bărbătesc cu solo de bas
6. Mandiczevschi	— Cîntul moldavilor	—cor bărbătesc
7. T. Săvulescu	— Dorul mîndrei mele	—cor bărbătesc
8. T. Popovici	— Horă	— cor mixt
9. I. Vidu	— Răsunet din Ardeal	—cor mixt cu solo mezo soprană
10. Verdi	— Ernani	— cor bărbătesc

Observăm că este vorba de un repertoriu interesant şi destul de pretenţios. Mai observăm că acest cor a avut o partidă bărbătească puternică, deoarece din cele 10 bucăţi corale prezentate în concert, 6 au fost pentru cor bărbătesc.

Una die piesele corale cîntate în acest concert, *„Dorul mîndrei mele"* este compoziţia dirijorului. (Celelalte 5 numere din program sînt piese solistice interpretate de bărbaţi. Mihai Serafim a cîntat *„Ave Maria"*, I. Petculescu a cîntat *„Cavantina"*, Teodor Săvulescu, dirijorul corului care avea o voce de bariton foarte frumos colorată, a cîntat *„Serenadă"* de I. Mugur, etc.).

Anul 1909, ca şi pentru *„Dorul"* a fost un an bogat în activitate şi pentru *„Farmecul"*. În afara seriei de concerte date în Piteşti, în luna iunie, corul Farmecul, dă un concert la Craiova la invitaţia societăţii corale craiovene *„Hora"*. La 27 iunie 1909, *„Hora"* răspunzînd vizitei *„Farmecului"* dă un concert

în Pitești, după care ambele coruri, (Hora Craiova și Farmecul Pitești) fac o excursie la Curtea de Argeș. Printre documentele de care dispunem, se află și o fotografie care reprezintă un grup compact de coriști din ambele formații, fotografiat lîngă zidurile mînăstirii lui Neagoe Basarab.

Concertul societății craiovene *„Hora“*, din 27 iunie 1909 s-a dat în grădina publică. In adresa pe care această societate o trimite din Craiova pe 9 iunie Primăriei din Pitești pentru aprobările de rigoare, se precizează că, 0,20 lei de la fiecare bilet pentru adulți și 0,10 lei de la fiecare bilet pentru copii, *„...sînt destinați pentru școalele și bisericile din Transilvania...“*

În luna noiembrie a aceluiași an (1909) corul „Farmecul“ mai dă încă două concerte în Pitești, în zilele de 6 și 21.

Față de programul comentat mai sus, la aceste concerte apar bucăți corale noi ca : *„Steagul nostru“*, de Ciprian Porumbescu, *„Bădișorul meu“* de Teodor Săvulescu (dirijorul corului), *„Imi place“* de Ion Vidu, *„Popasul țiganilor“* de Schuman. Programele de sală ale celor trei concerte date în Pitești în anul 1909 despre care am amintit, sînt în posesia noastră. (Nu putem însă afirma că sînt singurele programe pe care corul Farmecul și le-a tipărit în acel an, cu atît mai mult cu cît cunoaștem în mod cert că au fost date mai multe concerte).

Sînt încă mulți bătrîni astăzi în Pitești care își aduc aminte cu nostalgie de concertele date de corul *„Farmecul“*. Cît despre dirijorul acestui cor, amintirile sînt mult mai puternice, deoarece Teodor Săvulescu, după ce a fost 30 de ani profesor de muzică la Școala normală din Pitești, (de o exigență dusă pînă la limită) s-a stins din viață în 1960 în vîrstă de 81 de ani.

Odată cu începutul primului război mondial, pagină tristă din istoria patriei noastre, societatea și corul *„Farmecul“*, și-au încetat pentru totdeauna existența.

Cele două societăți corale piteștene, „Dorul“ și „Farmecul“ despre care am vorbit mai sus, au o serie de trăsături comune. Ele apar într-o perioadă cînd mulți piteșteni simțeau nevoia ca o necesitate spirituală de a face muzică. Pare destul de semnificativ și faptul că, — în condițiile în care în Pitești exista de mulți ani un cor laic de inițiativă germană — atît *„Dorul“* cît și *„Farmecul“*, fac precizarea că sînt *„societăți corale românești“* (In articolul IV din statutul societății corale Farmecul se stabilește printre altele : *„...Membrii activi nu pot fi decît români...“*). Ambele coruri cultivă muzica românească, adesea, așa cum am mai spus, cu rezonanțe patriotice.

Coperta programului Concertului din 21 noiembrie 1909.

În activitatea lor, cele două coruri s-au găsit adesea pe aceeași scenă, colaborînd pentru realizarea unor scopuri comune. Pentru o astfel de acțiune este semnificativă adresa cu nr. 1443 a Revizoratului școlar al județului Argeș din 21 ianuarie 1910, către Primăria orașului Pitești.

„Domnule Primar,

Societatea pentru ajutorul elevilor săraci din orașul Pitești, organizînd pentru ziua de 21 februarie a.c. o mare serbare școlară cu concursul societăților corale române. Vă rugăm să bine voiți a ne da ajutorul D-voastră stăruind către antreprenorul sălii Universala Lehrer a da gratis pentru acea zi la orele 3, serbarea fiind în ajutorul populației sărmane din oraș și avînd loc într-un timp cînd sala nu poate fi angajată nimănui. Primiți vă rog.. etc. etc.". (F.A.S.A. — F.P.O.P. 22/1910).

Insfîrșit, ele își încetează activitatea, în momentul cînd încep concentrările masive, trist preludiu la războiul care va urma

Anuarul „Socec" pe anul 1912, notînd societățile diverse care existau în Pitești la acea dată, consemnează numai „Farmecul" (avîndu-l președinte tot pe M. Urlățeanu și sediul în strada Șerban Vodă). „Dorul" nu apare în acest anuar, pentru că la începutul anului 1912, își schimba pentru a doua oară numele și probabil sub noul nume, nu era încă cunoscut în oraș. *(Vezi „Partea a V-a Provincia, jud. Argeș" pag. 9.)*

Vorbind despre dirijori, atît Teodor Băjenaru cît și Teodor Săvulescu — personalități puternic conturate — se situează printre figurile cele mai reprezentative ale vieții muzicale piteștene din prima jumătate a secolului în care ne aflăm.

SOCIETATEA LIRICO-LITERARĂ „DOINA CARPAȚILOR"

In primăvara anului 1910, în Pitești exista societatea *„Doina Carpaților"*. Această societate avea un comitet de conducere al cărui președinte era I. Iliescu iar vicepreședinte D. Ștefănescu. Corul societății era condus de Ianculescu. (Pe acesta l-am întîlnit în anii din urmă dirijînd corul bisericii Sf. Gheorghe).

Puținele informații pe care le avem despre această societate, ni le furnizează publicația *„Tinerimea Lietrară și Artistică"*.[12] In numărul 5,6/aprilie și mai 1910, la pag. 97 (numerotarea paginilor s-a făcut de la numărul 1) găsim un amplu articol intitulat : *„Pitești — Tunel. Excursie — concert"*. Subtitlul articolului, băgat între paranteze, este mai la obiect. *„(Un moment din activitatea societății culturare Doina Carpaților)"*. Vom spicui din acest articol cîteva rînduri care în ce ne privește, mi s-a părut mai interesante.

„...Societatea lirico-literară din Pitești „Doina Carpaților", a dat luna trecută un prea frumos concert în orașul Curtea de Argeș...

...Intr-o duminică dimineață spre orele10, întreaga societate, precum și un foarte mare număr de persoane străine, în total cam peste 70 cu toții, costumați național și purtînd bandiere și cocarde tricolore, s-au îndreptat spre gară..." (firește, spre gara din Pitești). Ajunși însă la Curtea de Argeș:

„..Entuziaste aclamații primesc în gară pe artiștii excursioniști și apoi încorpore regulate, sub conducerea domnului I. Iliescu — președintele societății, se îndreaptă cu toții spre fabrica Lessel, de unde cu un tren special, oferit gratuit de Onor societatea forestieră, pornesc spre munți..."

Intorși din excursia făcută spre Cumpăna, membrii societății *„Doina Carpaților"*, au vizitat biserica lui Neagoe Basarab,

unde, „...*Cuprins de o sfîntă evlavie, corul societății a rostit o scurtă melodie bisericească, iar d. Dobrescu, în solo, un prea frumos imn...*" Seara, societatea „*Doina Carpaților*", a dat un concert în Curtea de Argeș.

...„*Deosebit farmec a împrăștiat aria populară „După fragi și după mure", executată cu multă gingășie și mlădire de glas de domnișoara Natalia Ștefănescu, una din cele mai de lăudat coriste. D. Ianculescu, maestru dirijor al societății a condus cu multă dibăcie corurile. La sfîrșitul concertului, d. Dionisescu... a repreznetat pe Barbu Lăutaru al lui Vasile Alecsandri...*". Autorul articolului semnează „*De la Ziliște*".

In afara acestui articol, nu am mai găsit nici un fel de alte știri despre societatea piteșteană „Doina Carpaților".

ALTE MANIFESTĂRI CORALE ÎN ANUL 1912

Anul 1912, ne atrage atenția printr-o serie întreagă de concerte și „*serbări*", care s-au dat pe cele două scene din Pitești (Sala Universala Lehrer și Grădina publică). Dintre acestea, vom semnala doar trei, a căror apariție este cu totul inedită.

Dintr-o adresă din 2 iunie 1912 către primarul orașului și care se află la Arhivele Statului din Pitești, aflăm că pe 11 ianuarie în același an, se înființase societatea „*Părintele Macarie*" [13], a cîntăreților bisericești din județul Argeș. Din această adresă aflăm printre altele : „...*Scopul acestei societăți este de a înfrumuseța și uniformiza cîntările sf. noastre Biserici Ortodoxe Române.*

Pentru ca societatea noastră să se consolideze am organizat o serbare : Concert — religios și național — popular în grădina publică a orașului Pitești, în seara zilei de 21 iunie a.c., cu concursul societății centrale a cîntăreților bisericești din București, sub conducerea ilustrului profesor, dl. I. Popescu-Pasărea, profesor la ambele seminare din București...". După ce solicită gratuitate pentru grădină și celelalte, adresa se încheie astfel : „...*sîntem pe deplin convinși că veți oferi cu toată dragostea sprijinul și concursul D-voastră acestei tinere instituții, menită a cultiva și conserva muzica străbună a neamului nostru...*".

Primind aprobările de rigoare societatea „*Părintele Macarie*", și-a dat concertul la data stabilită. Această societate va mai avea cîteva contacte cu publicul piteștean, pînă la venirea războiului, care va însemna și sfîrșitul ei.

În seara zilei de 28 iunie 1912, pe scena grădinii publice, va cînta corul societății muzicale române „*Armonia*" din Craiova, societate înființată, (așa cum scrie sub antet) „...*în ziua*

de 3 decembrie 1910"... În adresa către primarul orașului Pitești, se spune printre altele că societatea *„...a hotărît pentru anul acesta, facerea unei excursii între 28—30 ale acestei luni, cînd se vor vizita orașele Pitești, Cîmpulung și Rucăr, unde se vor da cîte un concert..."*.

Concertul dat de *„Armonia"* în Pitești, s-a bucurat de foarte mult succes, fapt care a contribuit (și din punct de vedere material), la buna reușită a excursiei oaspeților de peste Olt. Așa se și face că imediat întorși acasă (pe 4 iulie), aceștia trimit la Pitești următoarele rînduri :

„Domnule Primar,

Comitetul societății noastre, întrunit în ședința extraordinară în ziua de 3 iulie a.c., luînd cunoștință de primirea și dragostea cu care ați binevoit a onora pe membrii excursioniști ai societății, precum și concursul prețios ce ați binevoit a ne da cu ocazia concertului ce a avut loc în orașul dv., în unanimitate ne însărcinează a vă exprima recunoștința și cele mai vii ale sale mulțumiri, precum și asigurarea celor mai plăcute amintiri ale momentelor petrecute în orașul Dv...".
(F.A.S.A. — F.P.O.P. 1912).

În sfîrșit, semnalăm serbarea dată pe 30 septembrie în sala Universală Lehrer de către un mic cor, format ocazional din locuitorii de naționalitate maghiară ai Piteștiului. Conducătorul acestui grup erea un Jossef Eltetý.

Interesant că acest mic grup, încadrîndu-se în atmosfera generală a orașului, dedică această serbare culesului viilor.

Am semnalat aici serbarea corului ungar mai ales pentru faptul că, după cît se pare, este ultima manifestare artistică găzduită de sala Universala Lehrer, fostă Uclar.

Pînă la terminarea *„Teatrului comunal"*, care s-a inaugurat în 1914 cu piesa *„O noapte furtunoasă"* de I. L. Caragiale, jucată de un valoros colectiv de la Teatrul Național din București, reprezentațiile artistice care au mai avut loc în Pitești, s-au dat fie în grădina publică, fie în sala „Secărescu", (astăzi cinematograful Luceafărul), fie, (pentru mai puțin timp însă), în sala din clădirea *„Fostiropol"* (astăzi restaurantul Argeș).

VENIREA PROFESORULUI CONSTANTIN ALBU ÎN PITEȘTI. ANII PREMERGĂTORI PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL

În anul 1912, vine profesor în Pitești, Constantin Albu. El își va lega numele pentru un lung șir de ani de viața muzicală a acestui oraș și va intra pentru totdeauna în istoria culturii argeșene. A fost fără întrerupere profesor la Liceul Nicolae Bălcescu pînă în anul 1945 cînd a ieșit la pensie.[14] La venirea sa în Pitești, Constantin Albu, avea deja o foarte bună carte de vizită.

Fusese membru apreciat al Societății corale Carmen, înființată la București în anul 1901, așa cum confirmă scrisoarea pe care o vom cita și pe care Constantin Albu a primit-o la Pitești în anul 1926.

„Iubite coleg"

In zilele de 20 și 21 noiembrie a.c. Societatea corală Carmen își serbează 25 de ani de activitate cultural-artistică. Cu această ocazie ne-am simți fericiți să vă vedem în mijlocul nostru întrucît ați cortribuit la realizarea uneia dintre cele mai însemnate acțiuni culturale în mijlocul neamului. Cu o sublimă sforțare și mult devotament ați purtat undele cîntecului românesc peste granițele politice și ați semănat în suflete încredere și nădejde. Ne amintim cu duioșie de caldul entuziasm tineresc ce ați depus pentru cultivarea cîtecului popular, național și clasic. Se cade, dar să ne bucurăm împreună cu roadele acestei frumoase munci, slăvind un sfert de veac de activitate în slujba unui ideal atît de nobil.

PREȘEDINTE,
ss. Gh. Folescu

DIRECTOR,
ss. D.G. Kiriac

(M. Bădescu și N. Mateescu „Liceul Nicolae Bălcescu" Documente inedite. 1971 pag. 23)

Recomandat de Castaldi care-i fusese profesor, în anul 1907 a cîntat într-o orchestră pe care a dirijat-o renumitul compozitor italian Pietro Mascagni. De la acesta Constantin Albu a primit în semn de prețuire o fotografie cu următorul autograf: *„Al. Prof. Albu — ricordi di concerti di Bucurest, 17.II.907, P. Pascagni".*

La Călărași unde a fost numit profesor după aceea a fost alături de Calistrat Popărăscu, unul dintre fondatorii societății muzicale *„Freamătul"*, al cărui cor îl conduce pînă la venirea în Pitești.

Venit în Pitești, profesor la prima școală a orașului, aici găsește o atmosferă serioară, de muncă plină de demnitate. Liceul avea cor bine închegat și în general muzica era o disciplină ținută la rang de respect, datorită probității și hărniciei diaconului Teodor Băjenaru. Tot aici găsește — venit cu doi ani mai înainte pe prietenul său Remus Macarie,[15] unul dintre cei mai mari lutieri români, împreună cu care va organiza un cvartet de coarde care a avut o bogată activitate.

Anul 1913, dă primele lovituri formațiilor corale existente în Pitești și despre care am vorbit mai sus.

Intre 29 iunie și 10 august 1913, are loc cel de al doilea război balcanic[16] în care România se angajează în urma actului de la 10 iulie, prin care declară război Bulgariei. Concertările de trupe operate înaintea intrării statului nostru în război, au obligat foarte mulți bărbați să plece sub arme, fapt care a afectat multe sectoare ale vieții noastre sociale.

Corurile piteștene, sînt lipsite rînd pe rînd de cei mai mulți dintre bărbații lor, ceea ce conduce în mod firesc și la împuținarea numărului femeilor. Cel mai mult vor suferi corurile laice.

Corurile celor două biserici Sf. Gheorghe și Mavrodolu, vor continua să existe, plombînd golrile create cu elevi de la diferite școli din oraș dar mai ales de la liceu.

Colaborarea dintre Teodor Băjenaru și tînărul său coleg Constantin Albu, s-a materializat de la început printre altele și prin pregătirea temeinică a corului liceului, lucru care se constată la cele cîteva serbări date în 1913 în cadrul cărora cîntă și corul.

In următorii doi ani, corul liceului va fi și mai prezent în viața culturală a orașului. Manifestările culturale cele mai atent pregătite de către liceu, au loc cu ocazia festivităților de terminare a anului școlar.

In anul 1914, ziua independenței s-a rărbătorit în sala de festivități a liceului, cu participarea tuturor oficialităților. Intregul program artistic a fost susținut de elevii liceului. In cadrul acestui program, corul a fost prezent cu cinci piese. (Le notăm aici așa cum au fost trecute în program).

— Imnul național — Ed. Hübsch
— Ultima noapte a lui Mihai Viteazul — I. Costescu
— Gornistul de la Grivița — Pr. Băjenaru
— Cîntecul ciocîrliei — F. Mendelssohn
— Să mergem — Mureșanu

(F.A.S.A. — F.P.O.P. — 4/1914).

In anul 1915, îi revine tot liceului sarcina să organizeze serbarea ziua independenței, la care vor participa și oficialitățile orașului.

Conducerea liceului cere primăriei printr-o adresă ca de data aceasta serbarea să se țină în sala teatrului. (Această adresă este semnată de directorul și secretarul liceului, Ion Cuțui și respectiv Ion Nenciu. Amîndoi au căzut pe front în 1916). După serbarea ținută la teatru, primăria orașului felicită conducerea liceului pentru buna pregătire a elevilor. Și de data aceasta, o parte din program a fost susținut de corul liceului.

La 17 martie 1915, au fost chemate la arme, contigentele 1909 — 1915. Această concentrare masivă a produs perturbări în viața economică a țării.

În Pitești s-au închis multe ateliere, iar altele împreună cu cele cîteva întreprinderi existente, și-au restrîns activitatea. În felul acesta, mulți dintre cei care nu fuseseră chemați încă la arme au rămas fără slujbă.

Așa se face că încep să se organizeze serbări cu scop filantropic. Printre documentele de care dispunem avem semnalate o serie întreagă de astfel de manifestări, atît în anul 1915 cît și în anii următori. Una dintre acestea, care ni se pare semnificativă o voi semnala și aici.

În ziua de 19 aprilie 1915, un grup de muncitori sindicaliști din Pitești, au dat o serbare al cărui program se compunea din coruri, dansuri populare și recitări. Pentru a se putea da această serbare, a fost nevoie de o cerere pe care primăria orașului să-și pună avizul. Această cerere se păstrează astăzi la filiala Arhivelor Statului Argeș.

„Domnule Primar,

Subsemnaţii delegaţi ai sindicatului mixt al muncitorilor din localitate, cu profund respect venim a vă ruga să bine voiţi a ne elibera o autorizaţie pentru o serbare ce vrem să dăm în scop filantropic, în grădina Societăţii Germane Filarmonice [17], *str. Lascăr Catargiu, în ziua de 19 aprilie a.c. orele 2 p.m.*

Primiţi vă rog D-le Primar, asigurarea consideraţiunii noastre ce vă păstrăm.

Spre a veni în ajutorul tovarăşilor fără lucru.

Dumitru Niculescu
Ene R. Roşu".

Pînă să fie avizată de primar, cererea a trebuit să treacă pe la poliţaiul oraşului, care a scris în josul ei următoarele : *„6 aprilie 1915. Se aprobă cu condiţiunea a nu se face pe stradă nici un fel de manifestaţiune, chiar fără muzică. După terminarea serbării se vor risipi în grupuri mici. Poliţai Al. M. Predescu*".

(F.P.O.P. — 3/1915).

Anul 1915 se termină într-o atmosferă de confuzie totală, deasupra căruia plana insinuant teama de războiul care prinsese în ghiarele lui, aproape întreaga lume.

Pe 3 ianuarie 1916, vorbind într-un articol despre anul care se scursese, Nicolae Iorga consemna : *„...S-a dus un an vechi. E anul pe care în toată viaţa noastră de popor, îl putem regreta mai puţin. Pentru ai noştri de peste hotare a fost o necontenită şi zadarnică pierdere de sînge, adusă la alte pierderi. O risipă de vieţi în robie iremediabilă şi deplorabilă ! Pentru prietenii noştri, pustiul din Serbia, văduvelor şi orfanilor, cu biciul călăilor la spatele lor. Pentru omenirea toată, de la un capăt la altul, cea mai monstruoasă sălbăticie, înaintea căreia omul peşterilor sprijinit în măciuca-i de piatră plină de sînge ar vărsa lacrimi. Pentru noi de aici, slăbirea prin suspiciune şi ură.*

Şteargă-se pentru toţi amintirea acestor douăsprezece luni de chinuri..." (Războiul nostru în note zilnice, vol. 2 Editura Ramuri Craiova, pag. 6).

Anul 1916, va aduce necazuri şi mai mari ţării noastre. După ce pe 27 august România declară război imperiului austro-ungar şi intră din aceaşi zi efectiv în luptă, pînă la 1 septembrie (inclusiv), se angajează în război, prin declaraţii reciproce şi cu Germania, Turcia şi Bulgaria. În luna octombrie, armatele germane şi austro-ungare, străpung Carpaţii prin cîteva pasuri şi pătrund în Oltenia şi Muntenia. În luna noiembrie Piteştiul este ocupat de duşmani. Pe 27 noiembrie guvernul ţării noastre părăseşte Bucureştiul şi se mută la Iaşi. Pe 6 decembrie, armatele duşmane ocupă Bucureştiul...

Anul şcolar 1915—1916 s-a terminat în condiţii mulţumitoare, deşi numărul profesorilor începuse să se împuţineze. În vara anului 1916 într-o parte din localul liceului s-a instalat un spital al Crucii roşii. După ocuparea oraşului de către duşmani, aceştia au luat localul liceului în întregime, transformîndu-l în spital. Cursurile pentru noul an s-au reluat în nişte case particulare pe strada Şerban Vodă, tocmai pe 8 ianuarie 1917. În localul propriu, liceul şi-a reluat cursurile deabia în anul şcolar 1919—1920 (vezi : N. Vlad şi T. Popescu *„Monografia Liceului Nicolae Bălcescu din Piteşti, 1866—1966*". Editată în anul 1966).

Profesorii Teodor Săvulescu şi Constantin Albu plecaseră pe front. (Teodor Săvulescu, căzut prizonier, se va întoarce în Piteşti tocmai după încheierea păcii generale).

Teodor Băjenaru, alături de cei cîţiva profesori care mai rămăseseră, este veşnic la catedră în tot timpul războiului, prin diferitele localuri pe unde a peregrinat liceul scos afară din casa lui. În aceşti ani, el a făcut în permanenţă cor, — fireşte, la proporţiile la care îi permitea numărul mic de elevi care au frecventat cursurile în această perioadă.

CORUL CATEDRALEI ÎNTRE 1915 ŞI 1929
SOCIETATEA CORALĂ FREAMĂTUL ARGEŞULUI

După ce în primăvara anului 1915 Teodor Săvulescu fusese concentrat, corul bisericii Sf. Gheorghe este dirijat începînd din luna iulie de Iordan B. Arsenescu. (L-am mai întîlnit în calitate de membru în comitetul de conducere al societăţii corale „Dorul"). El va dirija fără întrerupere pînă la sfîrşitul anului 1916. În acest an, corul a avut în medie 16 corişti : 4 soprane, 3 altiste, 4 tenori şi 5 başi.

Pentru anul 1917, n-am mai găsit nici un fel de documente care să vorbească despre cor. Aceasta nu înseamnă însă neapărat că în acest an biserica nu a avut cor. Documentele scrise lipsesc în primul rînd pentru faptul că epitropia bisericii n-a mai putut în anul 1917 să subvenţioneze corul ca în ceilalţi ani. (Plata corului obliga la întocmirea ştatelor de plată pentru corişti şi dirijori, tăierea unor chitanţe etc.) Este însă foarte posibil ca corul să fi existat chiar neplătit, dacă ţinem seama de sudurile care s-au creat aici de-a lungul anilor şi de faptul că cei plecaţi au fost înlocuiţi cu elevi de la liceu, pentru care o răsplată o constituia numai cinstea de a cînta în corul Catedralei.

Pentru perioada 1918—1919, fără să cunoaştem numele dirijorului, avem certitudinea exitenţei corului deoarece, epitropia bisericii alocase suvenţia anuală de 1 200 lei.

Începînd din februarie 1920, corul este dirijat de Alexandru Rădulescu. În aprilie al acestui an, corul număra 21 de corişti : 6 soprane, 4 altiste, 6 tenori şi 5 başi.

Alexandru Rădulescu, dirijează pînă în august 1921. Din luna următoare, corul va fi dirijat de Ion Dan, de cîţiva ani corist de frunte în corul Catedralei, cu o foarte frumoasă voce de bariton.

Lui Ion Dan, pe care îl vom mai întîlni în viaţa muzicală a Piteştiului, îi urmează profesorul Constantin Albu, cu venirea căruia, începe o nouă etapă pentru corul bisericii Sf. Gheorghe.

Începînd cu anul 1923, corul va cunoaşte o creştere evidentă din toate punctele de vedere. Profesorul C. Albu se va îngriji atît de mărirea numărului membrilor cît şi de îmbogăţirea repertoriului cu o serie întreagă de piese de pretenţie. La începutul anului, corul avea 27 de corişti iar în decembrie avea 35. În anul 1924, corul a primit o subvenţie de 1 500 lei lunar.

Din aprilie al acestui an şi în anul următor, în corul Catedralei va cînta şi Nicolae Brînzeu [18], pe care îl vom întîlni în anii următori în fruntea unor acţiuni valoroase pe tărîm muzical.

Pentru atacarea unui repertoriu pretenţios, profesorul Albu recrutează femei pentru partizile de soprane şi alto, chiar dacă păstrează în continuare în cor la aceste partizi şi cîţiva băieţi de liceu din clasele mici cu voci foarte bune. Reuşeşte în felul acesta să facă un cor de prestigiu.

După venirea sa, corul bisericii Sf. Gheorghe este tot mai des solicitat în afară, astfel încît profesorul Albu, pregăteşte cu corul pe lîngă cîntările liturghiei, o serie de piese corale de alte genuri : colinde, cîntece patriotice şi populare, etc. Aşa se afce că, în anul 1926, răspunzînd unui deziderat unanim al iubitorilor de muzică piteşteni, profesorul Constantin Albu, împreună cu membrii corului Catedralei, pun bazele societăţii corale *„Freamătul Argeşului"*. Imediat societatea îşi măreşte numărul membrilor prin venirea unor îndrăgostiţi de muzică şi noul cor piteştean, care avea deja un repertoriu minim, în primele luni ale anului 1927 îşi face apariţia pe scenele din Piteşti în concerte de sine stătătoare.

Revista piteşteană *„Cronica"*, în primul ei număr la rubrica *„Informaţiuni"* face următorul anunţ : *„Aflăm cu plăcere că în oraşul nostru, a luat fiinţă o societate corală, sub conducerea neobositului maestru, profesorul C. Albu"*. (Cronica. An I nr. 1 din 1 ianuarie 1927, pag. 17).

Ca o consecinţă — am putea spune firească pentru conjuctura de atunci — a existenţei corale *„Freamătul Argeşului"*, a crescut calitativ şi cantitativ, atingînd cele mai înalte trepte din existenţa sa, corul de la biserica Sf. Gheorghe. În anul 1927 acest cor are 40 de membri : 10 soprane, 13 altiste, 8 te-

Corul „FREAMĂTUL ARGEŞULUI" în 1926 (în mijloc se află profesorul C. ALBU)

nori şi 9 başi. (Această cifră pare desigur modestă pentru un cor laic. Dar pentru un cor de biserică — care trebuie să cînte într-un cafas — ea este arareori întîlnită).

Atingerea unui prag calitativ superior de către corul catedralei, este semnalat de *„Tribuna comerţului"*, care la rubrica sa *„Ultima oră"*, notează printre altele : *„Oricine se duce duminica la biserica Sf. Gheorghe, unde cîntă un cor excelent, sub conducerea domnului profesor Albu, se simte şi înălţat sufleteşte şi adînc impresionat..."* (Tribuna comerţului. An I, nr. 20, din 25 decembrie 1927, pag. 4.).

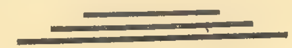
În anul 1928, corul se menţine la aceeaşi valoare şi la acelaşi număr de membri.

Societatea corală „Freamătul Argeşului", va fi şi în acest an prezentă pe scenele oraşului, cu concerte în cadrul cărora în program, alături de cor, apărea şi formaţia instrumentală de cameră condusă tot de profesorul Albu.

Sfîrşitul anului 1928 aduce după sine încetarea activităţii profesorului C. Albu la corul bisericii Sf. Gheorghe. Nu cunosc motivele care l-au determinat să nu mai dirijeze acest cor tocmai în momentul în care se afla la un nivel de pregătire cu totul superior.

Începînd cu anul 1929, profesorul C. Albu va pregăti şi dirija corul bisericii Sf. Vineri, iar corul bisericii Sf. Gheorghe va fi dirijat în continuare de Anghel Constantinescu [19] cel care dirijase pînă atunci corul de la biserica Mavrodolu.

Odată cu plecarea profesorului Albu de la biserica Domnească, societatea corală *„Freamătul Argeşului"* se desfiinţează. De fapt, acelaşi cor va fi prezent, aşa cum vom vedea şi în continuare, pe scenele oraşului, decît că în loc să apară sub firma unei societăţi, va apare sub firma Catedralei oraşului.

CORUL DE LA MAVRODOLU

În anul 1907 cînd Teodor Băjenaru trece la biserica Mavrodolu, apare aici cel de al doilea cor bisericesc în Pitești.

Încă de la început corul a fost format din elevi de la liceu, unde Băjenaru era profesor de muzică. Pînă la sfîrșitul anului 1908, corul nu a fost subvenționat. Începînd însă cu anul 1909 epitropia bisericii Mavrodolu acordă corului suma anuală de 300 lei. Coriștii primesc banii contra semnătură pe un tabel scris de dirijor. Deasupra, în loc de ștat, scrie : *„Dovadă"* iar în continuare : *„Subsemnații elevii corului bisericii Mavrodolu din orașul Pitești. Am primit de la părintele T. Băjenaru dirigintele corului, subvenţiunea de 75 lei, acordată nouă de epitropia zisei biserici pe trimestrul aprilie 1909, repartizată după cum semnăm. 1909, iunie 20"*. Urmează numele a 21 de coriști și semnăturile lor. (Printre aceștia se află și elevul Serafim N. Traian).

În anii războiului, corul a funcționat fără întrerupere datorită strădaniilor lui Teodor Băjenaru și posibilităților lui de a avea elevi în cor.

În 1921, corul bisericii Mavrodolu număra 27 de coriști și primea de la epitropie suma anuală de 600 lei. Ultimul corist pe *„Dovada"* care ţinea loc de ștat scrisă de aceeași mînă ca și prima (din anul 1909) este Anghel Constantinescu care începînd din acest an, va fi dirijor al corului bisericii Mavrodolu, pînă în anul 1928.

După ce din 1923 profesorul Albu va introduce în corul de la Sf. Gheorghe soprane și altiste, se vor lua și la Mavrodolu măsuri ca primele două partizi să fie susținute de voci feminine. În această privință, am găsit un document semnificativ pe care îl vom reproduce aici pentru informațile valoroase pe care ni le furnizează, în parte cu totul inedite. Este

vorba de o adresă a epitropiei către Inspectorul școlar, cu numărul 22 din 15 decembrie 1926.

„Domnule Inspector Șef,

Pentru completarea elementelor necesare unui cor mixt la biserica Mavrodolu din Pitești, unde sînt paroh, (preotul Ion Niculescu, n.n.) am căutat să mă servesc de elevii de la diferite școli. Am elevi de la Liceul I. C. Brătianu, de la Școala de comerț, de la Școala de Cîntăreți bisericești, de la Școala secundară de fete și de la Școala profesională, îndeosebi eleve și elevi, fii ai enoriașilor bisericii Mavrodolu.

Am făcut apel mai întîi la părinții copiilor și apoi la direcțiunile școlilor respective care n-au găsit decît foarte bună hotărîrea, afară de direcțiunea Școalei profesionale, care deși are localul de școală la cîțiva pași de biserică, totuși nu a consimțit să-mi îngăduie să mă folosesc nici de 4 din elevele din întreaga școală. Ceva mai mult, fiindcă aceste eleve și anume: Tomescu Paraschiva clasa IV, Blănaru Cristalia clasa III, Nicolescu Antoneta clasa IV și Curea B. clasa IV, au cîntat în cor în ziua de 5 decembrie a.c., au fost eliminate din școală, după cum se constată din alăturatul ordin al direcțiunii pe care-l înaintez în copie.

Domnule Inspector,

Nu am pretențiunea să schimb concepția și vederile veneratei doamne directoare a acestei școli și nici să pretind, conform deciziunii Domnului Ministru al Instrucțiunii, să urmeze la biserică cu elevele școalei și să facă cor, țin însă să se constate și vă rog respectuos să bine voiți a examina, dacă hotărîrea de a elimina din școală niște eleve pentru că au fost la biserică și sub supravegherea unui venerabil preot ca părintele Băjenaru au cîntat în cor, nu este o hotărîre de un rigurism feroce, care departe de a corecta..."

Din această adresă, reținem componența corului, atitudinea interesantă a unei directoare de școală — și cu totul ieșită din comun pentru vremea aceea, — opinia preotului paroh despre Teodor Băjenaru și, însfîrșit, reținem că deși corul nu mai era dirijat de Băjenaru, se făcea totuși sub supravegherea lui. Această din urmă idee, corespunde și cu ceea ce-i scrie Anghel Constantinescu în august 1970 preotului Vasile Ionescu [20] de la biserica Mavrodolu. *„...Între anii 1921—1928 am condus*

corul bisericii Mavrodolu, din Pitești, cor instruit de părintele T. Băjenaru și de subsemnatul și ca dirijor..." Ultimul ștat de plată al corului de la biserica Mavrodolu este pe lunile : mai, iunie, iulie și august 1928, perioadă în care epitropia a alocat suma de 4 500 lei. După această perioadă corul de la Mavrodolu își va înceta existența, iar Anghel Constantinescu va dirija în continuare corul de la Catedrala Sf. Gheorghe.

Cauzele încetării corului de la biserica Mavrodolu nu le-am putut afla. Tot ce pot spune însă, este că preotul Teodor Băjenaru îmbătrînise și în această situație el nu mai putea lua asupra-și și sarcina corului, așa cum făcuse timp de peste 40 de ani.

Acest cor, care este creația lui Teodor Băjenaru și care a ființat timp de 20 de ani, constituie o prezență valoroasă în trecutul muzical al orașului nostru.

În corul de la biserica Mavrodolu și sub supravegherea lui Teodor Băjenaru s-a format Anghel Constantinescu, dirijorul care își va lega numele de o serie întreagă de realizări valoroase în anii care vor urma.

CORUL BISERICII SF. VINERI

Începînd din anul 1929, vom avea fără întrerupere timp de 4 ani, cor la biserica Sf. Vineri [21]. Este o prezență peste care din multe motive nu putem trece. Aici profesorul Constantin Albu nu numai că organizează un cor bun, dar îl transformă încă de la început într-o mică societate care se gospodărește într-un chip foarte interesant și în cadrul căreia fiecare corist trebuie să se străduiască să citească corect partitura.

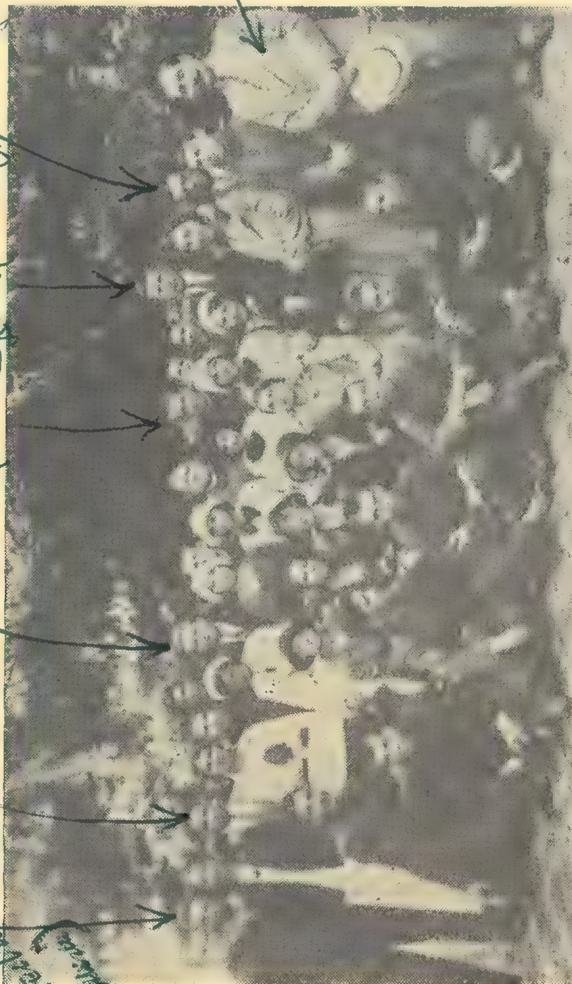
De-a lungul activității sale, acest cor, nu a avut niciodată mai puțin de 40 de coriști. Plata coriștilor se făcea pe ștat. (Acestea au rămas probabil în arhiva bisericii). În același timp însă, evidența coriștilor și plata lor se făcea cu ajutorul unei condici pe care o ținea dirijorul și care se află azi în posesia noastră. În această condică s-au încheiat cîteva procese verbale care arată cum s-au cheltuit sumele cîștigate de cor. Acestea ne transmit o serie de informații prețioase, care ne dau astăzi posibilitatea să tragem concluziile cuvenite. Vom cita aici cîteva rînduri dintr-un proces verbal încheiat la începutul anului 1931 în care se vorbește despre felul cum au fost cheltuiți banii cuveniți corului în anul 1930.

„...*Subsemnatele Atena Rusu, Maria Crețulescu și Nicolae Marinescu fiind delegați de D-l. C. Albu dirijorul corului bisericii Sf. Vineri din Pitești spre a repartiza sumele ce s-au cuvenit întregului cor, inclusiv dirijorului corului, ne-am întrunit azi 9 ianuarie 1931, și s-au repartizat banii după cum urmează :*

De la 1 ianuarie 1930, pînă la iunie 1930 s-a plătit 21 900 lei, membrilor ce formează corul.

Pentru scrisul liturghiei noi, s-a plătit lui Sandu Gheorghe 600 lei și lui Papadopol 500 lei.

Hîrtia comandată la Viena pentru caiete — 550 lei
Legatul caietelor și reparatul mapelor 450 lei

CORUL BISERICII „SF. VINERI".
— 1931 —

Timbre și taxe de înregistrare la suma de 30 000 lei, 650 lei Servitorul 100 lei...
...Total 24 750 lei.
5 250 lei, a rămas pentru dirig(intele) corului".

În afara plăților făcute coriștilor și dirijorului, în a doua jumătate a anului 1930, corul bisericii Sf. Vineri a mai făcut următoarele cheltuieli : „*...S-a dat 2 000 lei elevei Maier, dirij. corului școlii normale — care a plecat la sanatoriu.*

500 lei s-a dat pentru D. Tomescu care a încetat din viață, fostă coristă și servitorului 100 lei. Taxe și timbre de înregistrare 800 lei. ."

După ce procesul verbal este semnat de cei trei numiți la începutul lui, urmează coriștii trecuți pe partizi cu suma primită și semnătura fiecăruia (soprane și altiste 17, tenori și bași 25).

Un astfel de proces verbal (pe marginea căruia nu mai fac nici un fel de comentariu) este întocmit pentru fiecare an de activitate.

În anul 1933 corul bisericii Sf. Vineri încetează să mai existe. Epitropia încetează să mai plătească suma cuvenită corului, deși biserica avea venituri suficiente pentru a putea face față. Profesorul Albu face repetate demersuri pe lîngă epitropie în acest sens, timp în care plătește corul din buzunarul său. La începutul verii lui 1933, corul nu mai apare în cafas, fapt care provoacă un adevărat val de proteste din partea enoriașilor și din partea iubitorilor de muzică piteșteni.

Ziarul „*Presa*" din 10 iunie 1933, anunță încetarea existenței corului de la biserica Sf. Vineri, reproșînd celor vinovați acest fapt. În articol se spune printre altele : „*...Sacrificiile făcute de D-l profesor Albu care din pungă proprie a plătit coriștii un timp destul de apreciat numai pentru dragostea de a nu se fi desființat corul, n-au fost luate în seamă de nimeni, ceea ce i-a atras o amară decepție, față de care era firesc să se ajungă la acest rezultat. .*"

Corul bisericii Sf. Vineri este o prezență valoroasă în trecutul muzical al orașului Pitești, cu atît mai mult cu cît în cei patru ani de existență, el a pregătit o serie de coriști, pe care după desființare i-a preluat alte coruri..

SCURTĂ INCURSIUNE ÎN AFARA MUZICII CORALE

I. — CÎTEVA FIGURI DE LĂUTARI PITEȘTENI

Ne vom abate puțin de la subiectul propriuzis al lucrării, pentru a ne ocupa foarte pe scurt de alte genuri de muzică decît cea corală, care cultivate aici de-a lungul anilor, au avut importanța lor pentru viața spirituală a orașului Pitești.

Vom începe cu muzica lăutărească, ea fiind cea mai veche formă de muzică instrumentală la noi și în același timp prima formă de muzică profesionistă.

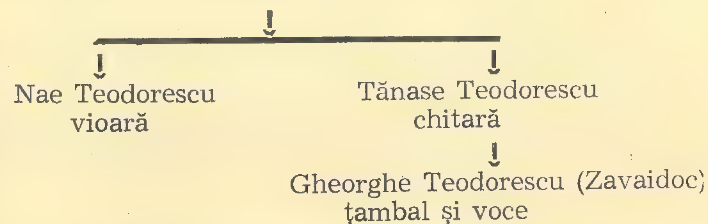
Piteștiul și împrejurimile au avut un număr mare de lăutari și existența lor este adesea întîlnită într-o serie întreagă de documente scrise. Pentru un șir de secole ei rămîn anonimi. Lor le datorăm însă aducerea de departe — în timp — pînă în secolul nostru, a unui bagaj atît de bogat de cîntece populare — doine, balade, jocuri, cîntece de nuntă, de petrecere, de haiducie etc. — care formează astăzi o bună parte din repertoriul muzicii populare din zona Piteștiului.

Una din figurile care s-a impus prin arcușul său memoriei generațiilor care i-au urmat, a fost Chilom. (Nu mai trăia în ultimul pătrar al secolului trecut). Ștefan Dură, lăutar cunoscut în Piteștiul anilor noștri, își amintește că în timpul copilăriei lui (născut în 1905) lăutarii bătrîni mai vorbeau încă de Chilom.

Cu 90 de ani în urmă, în fruntea lăutarilor piteșteni se afla Teodor Marinescu, viorist, care avea o trupă bine instruită. Cu ocazia unei serate dansante organizată în *„lumea bună"* a Piteștiului în anul 1881 și care s-a ținut în salonul Agop, ziarul *„Cultura"* publică o cronică pe care o semnează Const. I. Teiuliano. După ce vorbește apreciativ despre muzica militară care a cîntat valsuri, autorul continuă astfel: *„...Mai focos era însă arcușul lui Tudorică! Cînd înceta muzica, începea la moment, fără întrerupere, orchestra națională, adevărata des-*

cendinte a lui Barbu Lăutaru, ba chiar a lui Chihlom, răposatul nostru concetățean!..." (Cultura, an 3, Nr. 78 din 1 octombrie 1881, pag. 2).

În anul următor, 1882, la 10 mai primăria a angajat două tarafuri (firește, pe cele mai bune) să cînte în piața în care se primise defilarea trupelor. La cîteva zile după eveniment, cei doi lăutari șefi de tarafuri cer primăriei banii cuveniți conform angajamentului. *„...Subsemnații fiind angajați împreună cu trupele noastre a cînta în piața Sf. Nicolae din acest oraș..."* Cererea e semnată de Teodor Marinescu și V. Teodorescu. Acesta din urmă este probabil din aceeași familie cu cei doi lăutari Teodorescu de la începutul secolului nostru. Nae Teodorescu, viorist, foarte apreciat (a murit necăsătorit, pînă în primul război mondial) și fratele său Tănase Teodorescu — chitaristul, tatăl lui Zavaidoc.

Fiul lui Tănase Teodorescu, Gheorghe Teodorescu, cînta la țambal și era foarte solicitat pentru vocea lui frumoasă. O serie de piteșteni care l-au cunoscut personal, pretind, că numele de Zavaidoc i-a fost dat de generalul Traian Moșoiu, care în timpul primului război mondial, l-a ținut numai în preajma sa. După război, Zavaidoc a făcut epocă în București, mai ales prin vocea sa. Se păstrează o serie de înregistrări făcute de Zavaidoc.

În cele șapte decenii ale secolului nostru, lăutarii piteșteni care s-au situat pe primul loc, au fost cei din familiile Dură și Dumitrescu.

Originile familiei Dură, trebuie căutate în comuna Poiana Lacului. Aici s-a născut și a murit Dumitru Dură, căruia i se spunea Tica Bătrînul, lăutar vestit, care cînta la vioară și din gură. A cîntat la cîrciumile și restaurantele cele mai de seamă din Pitești. În anii de început ai secolului nostru, se vindeau în librăriile din Pitești fotografii în care cunoscutul lăutar se afla între doi *„secundași"* ai săi. A murit prin 1910—1911 în vîrstă de 84 ani. Fiul lui, Marin Dură, de asemenea viorist de

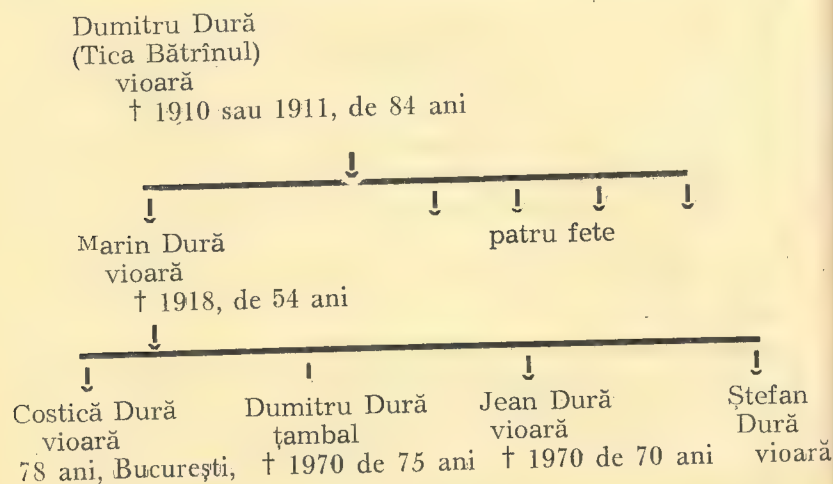
frunte, este încă prezent în memoria multor piteșteni mai în vîrstă. A cîntat cu taraful lui, mulți ani la restaurantul „Butănescu" și la alte restaurante bune din Pitești. Căsătorit cu Anica Dumitrescu, (din cealaltă familie de lăutari de seamă ai Piteștiului) Marin Dură a avut patru băieți. Toți patru, lăutari de frunte, apreciați atît pentru arta lor cît și pentru respectul pe care l-au avut pentru meseria lor de-a lungul unor vieți.

Costică Dură, cel mai mare dintre frați, viorist, a cîntat la unul din marile restaurante ale Bucureștiului și s-a bucurat de prietenia lui Grigoraș Dinicu și a lui Gheorghiță Dinicu — Piteșteanu. A făcut mai multe înregistrări la radio. A fost unul dintre fondatorii orchestrei de muzică populară *„Doina Argeșului"*[22] din Pitești și primul ei dirijor, din iunie 1955 pînă în 1957.

Astăzi trăiește în București.

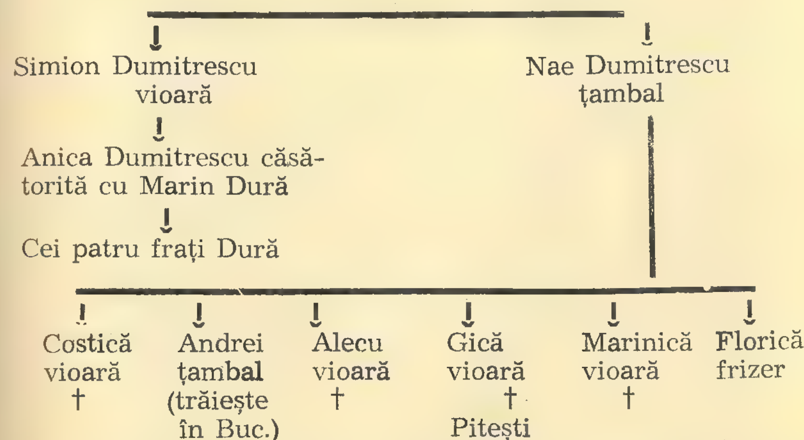
Ceilalți trei frați, Dumitru țambalagiu — Jean și Ștefan viorişti, au cîntat în Pitești fie la o serie de restaurante fie la orchestra de muzică populară Doina Argeșului.

Dintre ultimii trei frați, Ștefan a fost mai cunoscut. El a condus ani în șir orchestra restaurantului Victoria[23], de unde a și ieșit la pensie. Trăiește în Pitești, Bulevardul R.S.R. nr. 24.

Din familia Dumitrescu, cei care atrag primii atenția sînt Nae Dumitrescu, — țambalagiu vestit cunoscut chiar sub numele de „Nae Țambalagiu" și fratele său Simion Dumitrescu, viorist foarte apreciat.

Nae Dumitrescu a avut șase băieți dintre care cinci au fost lăutari. Cel mare, Costică, absolvent de conservator, a luat alături de el pe următorii doi frați, Anghel — țambal și Alecu — vioară, împreună cu care a cîntat mulți ani la cunoscutul restaurant „Splendid" de pe Calea Victoriei din București. Au cîntat de mai multe ori și la radio. Cel de al patrulea frate, Gică, a fost unul dintre cei mai buni lăutari pe care i-a avut Piteștiul într-o lungă perioadă. A ieșit la pensie de la Doina Argeșului, unde a fost stimat și apreciat. Cel de al cincilea frate, Marinică — vioară a trăit la Cîmpulung și a cîntat împreună cu vestitul lăutar muscelean *„Cantică"*.

În momentul de față Piteștiul are un număr mare de lăutari. Cei mai buni dintre ei, sînt veniți însă în anii din urmă din alte părți.

I-am notat aici pe cei cîțiva care au licărit în trecut, pentru ca uitarea să nu se aștearnă peste numele lor.

II. MUZICA INSTRUMENTALĂ CULTĂ

În luna prilie 1913, ia ființă în Pitești, din inițiativa profesorilor Remus Macarie și Constantin Albu, un cvartet de coarde, prima formație instrumentală de muzică cultă, organizată aici.

Alături de Macarie, — vioara I-a — și Albu, — violoncel — din cvartet mai făceau parte G. Stănescu-Delar, — vioara II-a și Gh. Nuțu — violă, ambii institutori.

Într-un timp foarte scurt de la înființare, cvartetul se impune atenției iubitorilor de muzică din Pitești. Întreruptă în timpul războiului, activitatea lui se va relua imediat după încetarea acestuia și reîntoarcerea în Pitești a celor care îl forma. Pînă în anul 1925, cvartetul a apărut de foarte multe ori în fața publicului Piteștean. Pînă în acest an, Macarie și Albu au fost nelipsiți din grup. Alături de ei, au apărut adesea și Traian Serafim și N. N. Bobancu [24]. În această formație, Remus Macarie, cînta la violă.

Întregul cvartet cînta la instrumente construite de Macarie. Repetițiile se făceau în sala de muzică a liceului. Aici, la liceul N. Bălcescu, se păstrează și astăzi un rînd de instrumente pentru cvartet de coarde construite de Remus Macarie și donate școlii pe care a slujit-o cu cinste pînă la încetarea din viață.

După 1925, cvartetul, al cărui suflet rămîne în continuare profesorul Albu, își continuă activitatea în diferite formații: Nicolescu — ofițer din Garnizoana Pitești — vioara I, Al. Petrescu — subșeful muzicii militare — vioara II, Gh. Nuțu — violă, C. Albu — violoncel, sau : N. N. Bobancu și Dr. Păunescu — viorile, Al. Petrescu violă și C. Albu violoncel. Sau: Traian Serafim și Al. Petrescu — viorile, Gh. Nuțu — violă și C. Albu — violoncel. Sau : Traian Serafim și Tănase Ște-

Primul CVARTET INSTRUMENTAL
— 1913 —
(De la stînga la dreapta)
REMUS MACARIE, GH. NUȚU, C. STĂNESCU-DELAR, C. ALBU.

fănescu — viorile, Gh. Nuțu și C. Albu — violă și respectiv violoncel.

Închegîndu-se un colectiv de instrumentiști talentați și mai ales cu foarte mult entuziasm, au fost date o serie de concerte cu cvintete sau sextete de coarde. După 1930, cvintetul făcea adesea repetiți în casa Bobancu. (Pe strada 1 Mai, aproape vis-a-vis de maternitate).

Formația cea mai cunoscută a cvintetului a fost : Traian Serafim, Al. Petrescu, N.N. Bobancu — viorile, Gh. Nuțu — violă, și C. Albu — violoncel.

În toamna anului 1934 și mai ales în anul 1935, iubitorii de muzică din Pitești, participă la o serie de concerte date de sextetul de coarde în care alături de veteranii orchestrei, Albu și Nuțu, cîntă patru tineri foarte talentați, în fruntea cărora se siutuează Nicolae N. Brînzeu, care în această perioadă își făcea stagiul militar în Pitești. (În anul 1934 N.N. Brînzeu, absolvise Schola Cantorum de la Paris și tot în acel an cîștigase premiul II „George Enescu" pentru compoziție, premiul I revenind lui Dinu Lipatti). Alături de N.N. Brînzeu care cînta la pian, și care în 1935 compune *„Cvartetul pentru pian și coarde"*, ceilalți trei tineri care cîntau la viori, erau: Virgil Gheorghe, Radu Vîlsănescu și Gr. Popescu — Albota. (Toți trei făcuseră studii juridice.) [25]

În cadrul orchestrei de cameră care a avut în Pitești o activitate de cîteva decenii, așa cum mărturisesc o serie întreagă de personae și cum rezultă din numeroasele documente pe care le avem, profesorul Constantin Albu a fost nelipsit, cîntînd întotdeauna la violoncel și ocupîndu-se de repertoriul și pregătirea ei.

Această orchestră, a constituit în viața muzicală a Piteștiului, o prezență îndelungată și valoroasă. Ea s-a manifestat și în afara scenei, în cadrul unor serate sau după amiezi intime, periodic programate, organizate fie în casele unora dintre membrii săi, fie în casele unor iubitori de muzică din Pitești.

În acest sens, într-o gazetă piteșteană din anul 1927, găsim următoarele rînduri : *„Asociația de muzică de cameră din Pitești înjghebată prin stăruința neobositului și valorosului profesor de muzică C. Albu, ține regulat ședințe de muzică în fiecare săptămînă, la d-na Căpitan Dima, la d-l profesor C. Albu manifestîndu-se foarte rar pe scena teatrului comunal din cauza lipsei de încurajare"*. ,(„Cronica Argeșului" an I, nr. 2 din 15 ianuarie 1927, pag. 16).

Sextetul instrumental condus de profesorul Constantin Albu (violoncel) în anul 1935. Alături de el se află Gh. Nuțu, Tinerii din spate sînt : (de la stînga la dreapta) Virgil Gheorghe, Radu Vîlsănescu, Nicolae Brînzeu și Gr. Popescu - Albota.

Repertoriul acestei orchestre, a fost pe cît de variat, pe atît de îndrăzneț. A interpretat piese de mare valoare din creația universală a muzicii de cameră.

Astfel, compozitori ca : Haydn, Mozart, Beethoven, Mendelsohn Bartholdy, Bach, Händel Bocherini (compozitorul preferat

al profesorului Albu, pentru piesele de violoncel), Schubert Schmamn Cherubini etc. au figurat în repertoriul orchestrei piteştene de cameră de-a lungul anilor. Din creaţia românească de muzică de cameră, a interpretat : *„Cvartetul de coarde în mi bemol major, opus 22 nr. 1“* şi *„Cvartetul pentru pian, vioară, violă şi violoncel nr. 1 în re major opus 16“* de George Enescu, *„Cvartetul de coarde nr. 1 în do major opus 13“* de George Enacovici şi altele.

Orchestra de cameră piteşteană, pe lîngă faptul că a contribuit din plin la viaţa spirituală a oraşului într-o perioadă cînd despre acest capitol statul se interesa foarte puţin, are marele merit de a fi antrenat în jurul său, pe de o parte, o serie de interpreţi care, cei mai mulţi, s-au format aici, iar pe de altă parte, de a fi contribuit într-o măsură substanţială, la mărirea numărului iubitorilor de muzică cultă din Piteşti. Aşa se face că, în 1948 cînd în cadrul Consiliului sindical judeţean Argeş ia fiinţă un ansamblu muzical, (despre care vom vorbi într-un capitol viitor), pe care îl va conduce Emil Lerescu,[26], respectîndu-se o tradiţie devenită scumpă, în cadrul acestui ansamblu se va alcătui şi o orchestră de cameră. Dintre bucăţile interpretate de această orchestră notăm : *„Baletul ielelor“* pentru trio de coarde şi pian din piesa *„Mic pitic“* de Emil Lerescu (au interpretat: Gh. Moreanu[27] vioara I-a, Sandu Busuioc[28] vioara II-a, Maria Potîngă — violoncel şi Elena Panaitescu — pian) şi de acelaşi compozitor *Suită pe motive ungureşti* pentru cvintet de coarde, din piesa *„Fiul meu“*. *(Au interpretat:* Gheorghe Moreanu — vioara I-a, N. Colţea — vioara II-a, Gh. Butaru — vioara III-a, Ladislau Grubici — violă —, Maria Potîngă — violoncel).

Odată cu încetarea activităţii ansamblului Consiliului Sindical, şi-a încetat activitatea şiaceastă formaţie instrumentală de cameră.

În această perioadă, o mică formaţie instrumentală compusă din cîţiva entuziaşti în fruntea cărora se afla juristul Gh. Popescu Albota (vioară) a dat o serie de concerte în Piteşti şi în afară.

În perioada 1961—1964, în cadrul Palatului de Cultură din Piteşti şi-a desfăşurat activitatea o orchestră semi-simfonică condusă de Villi Brucker. Această orchestră în afara concertelor date pentru publicul piteştean pe scena teatrului Al. Davila, cea a Palatului Culturii şi pe alte scene din oraş, a participat şi la concursurile artistice dintre formaţiile de amatori.

În anul 1964 în cadrul celui de al VI-lea concurs, a ajuns pînă la faza finală obţinînd premiul III pe ţară. Dintre piesele executate amintim aici „Barcarola“ de Offenbach şi fragmente din opereta „Lăsaţi-mă să cînt“ de Dendrino. Componenţa orchestrei în cadrul acestui concurs a fost următoarea:

— Stefănescu Tănase	— Vioara I-a
— Ştefănescu Alexandru	— ” ”
— Manolescu Cornelia	— ” ”
— Aladjem Dan	— ” ”
— Grubici Ladislau	— ” ”
— Păunescu Anghel	— ” ”
— Ştefan Constantin	— ” ”
— Moreanu Gheorghe	— ” ”
— Oprea Marin	— Vioara II-a
— Vişan Florian	— ” ”
— Butaru Gheorghe	— ” ”
— Ianculescu Radu	— ” ”
— Constantinescu Adrian	— ” ”
— Marin Constanţa	— ” ”
— Radu Gheorghe	— ” ”
— Schweitzer Victor	— Violă
— Gheorghiu Eliza	— Pian
— Simionescu Teo	— Armoniu
— Moţ Ion	— Flaut
— Vasilaş Ion	— Clarinet
— Ispas Romulus	— ”
— Bogdan Gheorghe	— Corn
— Ion Ion	— ”
— Popa Dumitru	— Trompetă
— Alexandru C-tin.	— ”
— Olteanu Ion	— Trombon
— Ţăranu Ion	— ”

A fost o formaţie cu activitate meritorie. Păcat că astăzi ea şi-a încetat de mult activitatea, deşi cea mai mare parte dintre membrii ei împreună cu dirijorul lor sînt încă în Piteşti.

În anul 1966 cînd orașul nostru a trăit unul dintre momentele emoționante din istoria sa, — sărbătorirea centenarului liceului „*Nicolae Bălcescu*", pe scena teatrului piteștean, în cadrul concertului festiv prilejuit de acest eveniment, a cîntat și o orchestră de cameră care a reunit la pupitrele ei pe cîțiva dintre veteranii care mai erau atunci în viață: Constantin Albu, Traian Serafim, Gheorghe Popescu-Albota, Victor Schweitzer și N.N. Bobancu.

Tradițiile muzicii de cameră în Pitești, sînt duse astăzi mai departe de elemente talentate, pe care an de an le promovează liceul de muzică din localitate.

Cu elevi și profesori de la Liceul de muzică și cu amatori din oraș s-a format pe lîngă Palatul Culturii o orchestră de cameră, care a dat o serie de concerte și care s-a impus chiar și în cadrul unor concursuri.

Această orchestră, dirijată de prof. Marius Giura, a însoțit în luna apriile 1970 corul bărbătesc al Palatului Culturii în mai multe orașe ale țării.

Încheind acest lapidar capitol despre muzica instrumentală, socot că e locul potrivit să arăt că în Pitești, George Enescu a susținut o serie de concerte care s-au bucurat de foarte mult succes și care l-au făcut pe marele artist să vină de fiecare dată cu drag în acest oraș, în care avea admiratori sinceri. Aici avea o veche cunoștință și un prieten devotat, în persoana lui Panait Constantinescu, animator și omul de teatru de numele căruia este legată nu numai mișcarea teatrală piteșteană din primele decenii ale veacului nostru, ci și venirea în Pitești în cadrul unor turnee, a unora dintre cele mai strălucite nume ale scenei românești.

George Enescu îi comunica lui Panait Constantinescu data cînd dorea să cînte în Pitești, iar acesta se ocupa de toate formalitățile. Bunăoară, la începutul lui martie 1921, Panait Constantinescu, făcea demersurile necesare pe lîngă primăria orașului pentru ca în serile zilelor de 10 și 11 ale aceleiași luni, George Enescu să aibă sala teatrului pentru două concerte consecutive. (F.A.S.A. — F.P.O.P. 9/1921).

În această perioadă, George Enescu se afla în plină glorie. Dădea concerte strălucite în țară și peste hotare, realizase cea mai mare parte din opera sa componistică (din domeniul muzicii simfonice, de cameră, vocal simfonice, vocale și corale) din 1920 era președintele Societății compozitorilor români, [29] ș.a.

Entuziasmați de activitatea prodigioasă a lui Enescu, de culmile pe care el ridicase muzica românească, însfîrșit, de personalitatea lui fascinantă, un grup de iubitori de muzică din Pitești, îi trimit marelui muzician român la 20 februarie 1923 o scrisoare plină de vibrație, al cărui text îl voi reda aici în întregime :

„*Scumpe maestre,*

Cu cîntarea Voastră sublimă revărsată peste lumea nouă, Voi ați îndeplinit o îndoită datorie de mare român. Ați mîngîiat sufletele azi reînviate ale fraților noștri de acolo și ați arătat lumii întregi că și la gurile Dunării există un popor cu suflet mare din mijlocul căruia poate să se nască în răstimpuri, adevărate genii.

Pentru arta Voastră neîntrecută și pentru patriotismul Vostru luminos și cald, îngăduiți-ne scumpe maestre, să vă așezăm în sufletele noastre, alături de marii români Eminescu și Grigorescu. Cu Eminescu în poezie, Grigorescu în arta plastică și cu Voi în arta muzicii avem o trinitate sfîntă artistică, cu care s-ar putea mîndri orice popor din lume, de bătrînă civilizație.

Iubitorii de muzică din Pitești".

Printre cei care semnează sînt : Boerescu, directorul liceului, profesorii : Macarie, Radovici, Baiulescu, Mihăileanu, Albu, farmaciștii : N. N. Bobancu și Cerchez, magistratul Papaiani, M. V. Popescu primarul orașului și alții. (Această scrisoare se află astăzi la muzeul „*George Enescu*' din București).

În același an, 1923, George Enescu va fi din nou în mijlocul admiratorilor lui din Pitești, cu ocazia concertului dat la Teatrul comunal în seara zilei de 29 noiembrie.

Am ținut să închei acest capitol amintind despre Enescu, pentru că personal găsesc o legătură organică între desele lui veniri în Pitești și mișcarea de muzică cultă care se înfiripase aici.

III. OPERETA ȘI REVISTA

În vara anului 1970, profesorul C. Albu îmi povestea că la venirea lui în Pitești se mai vorbea despre spectacolul cu opereta *„Crai nou"* a lui Ciprian Porumbescu, pus în scenă de Teodor Săvulescu și Panait Constantinescu și jucat la teatrul *„Uclar"* în jurul anului 1910. Despre acest spectacol mi-au vorbit și alte persoane (Sevasta Săvulescu ș.a.) Ar fi prima operetă organizată de iubitorii de muzică din Pitești. Nu am găsit însă nici un document scris care să ateste autenticitatea acestei informații și nici pe cineva, — printre bătrîni — care să fi cîntat sau jucat în acest spectacol.

În anii primului război mondial, în timp ce Piteștiul era ocupat de trupele austriece, din inițiativa Căpitanului Iov, un grup de piteșteni, pregătesc opereta *„Mam'zelle Nitouche"*, de Florimond Hervé. În rolurile principale au jucat : Maria Iov fica Căpitanului Iov (după primul război mondial stabilită în Iugoslavia) și Panait Constantinescu, care a făcut și regia spectacolului. În orchestră au cîntat printre alții: Victor Schwaitzer și N. N. Bobancu. Alămurile necesare în orchestră au fost date de garnizoana austriacă. Cu această operetă s-au dat mai multe spectacole, unele chiar în afara Piteștiului.

După terminarea războiului, spectacolul cu opereta *„Mam'zelle Nitouche"* este reluat, de data aceasta cu concursul larg al lui Iordache Matache care dirijează și aduce alămurile de la regimentul *„4 Argeș"* al cărui capel-maestru era și cu care se întorsese de pe front.

Dintr-o informație pe care o am de la Atanasie Constantinescu (astăzi pensionar, fiul lui Panait Constantinescu) și pe care o pretinde certă, rezultă că tot în această perioadă 1917-1918 Panait Constantinescu împreună cu Vasile Georgescu, impiegat de mișcare la C.F.R., violonist și dirijor de cor, antre-

Iordache Matache — Șeful muzicii militare din Pitești, unul dintre animatorii vieții muzicale a orașului în primele decenii ale secolului nostru

nînd un grup de entuziaști din Pitești, au pus în scenă *„Crai Nou"*, cu toată ocupația austriacă.

În anul 1927, opereta lui Ciprian Porumbescu este reluată în Pitești, de data aceasta de *„cercul studențesc argeșan"*. De pregătirea muzicală s-a ocupat Nicolae N. Brînzeu, în perioada aceea student la Conservatorul din București. Pînă la sfîrșitul anului 1927 și în primul pătrar al anului 1928, se vor da o serie de spectacole de succes cu opereta Crai Nou. În rolurile principale au jucat : Marioara Ionescu (Constantineanu) și Titel Penescu.

În vara anului 1928, Nicolae Brînzeu, pregătește cu același colectiv „La șezătoare" de Tiberiu Brediceanu, „Icoană de la țară într-un act". Creație lirică de inspirație folclorică, bine dirijată și interpretată, „La șezătoare" s-a jucat de mai multe ori în Pitești, bucurîndu-se de aprecieri unanime.

În anii 1935-1936, Nicolae N. Brînzeu, pe lîngă activitatea desfășurată în cadrul orchestrei de cameră condusă de profesorul Albu, desfășoară o bogată activitate muzicală în Pitești, care se materializează printr-o serie de concerte de succes pe care le dă în cadrul *„Ligii Culturale"*, pe care o conducea prietenul său profesorul de Limba franceză, Dumitru Nanu, azi pensionar.

În anul 1935 pune în repertoriu printre altele *„Missa încoronării"* de Mozart, iar în anul 1936 *„Missa in do major"* de Beethoven. Corul era format numai de amatori din Pitești (coriștii de la Catedrală și alți iubitori de muzică), iar orchestra din elevi de liceu, din cîțiva instrumentiști localnici pe care i-am cunoscut în paginile precedente și cîțiva profesioniști din București, prieteni sau foști colegi de studii ai lui Brînzeu și tot atît de entuziaști ca și el.

De concertele date în această perioadă în Pitești, avîndu-l la pupitru pe Nicolae N. Brînzeu, își mai aduc încă aminte astăzi foarte mulți piteșteni.

Însfîrșit, cîteva cuvinte despre spectacolele de revistă organizate în Pitești.

Prima revistă pusă în scenă de piteșteni, bineînțeles amatori, are loc destul de tîrziu. Cu toate acestea, Piteștiul se poate mîndri că față de alte orașe ale țării, genul revuistic și-a găsit aici slujitori entuziaști cu ani mai devreme.

O contribuție foarte mare la apariția primei reviste a avut-o desele spectacole de revistă care se dau în Pitești, de colective aflate în turneu. Printre acestea, un loc de frunte îl va ocupa colectivul condus de Constantin Tănase, ale căror veniri în Pitești erau destul de dese. Prieten cu căpitanul Iov și cu Panait Constantinescu, de cîte ori venea în Pitești, Tănase trăgea la oricare dintre aceștia ca la el acasă.

La Filiala Arhivelor Statului Argeș, se găsește o bogată corespondență semnată de Tănase, de-a lungul anilor, fie către Panait Constantinescu fie către primărie. În anul 1921, Tănase trimite primăriei orașului următoarea telegramă : *„Rog opriți zilele de 5 și 6 martie, am vorbit cu Panait..."* Tot în anul 1921, va mai da spectacole la Pitești, cu compania lui și în serile zilelor de 5, 6 și 7 decembrie (F.A.S.A. — F.P.O.P. — 9/1921).

Prima revistă piteșteană este rodul muncii unui grup de tineri talentați, care, mergînd pe linia promovată de Tănase în revista românească, pregătesc și prezintă cu succes spectacolul în două acte *„Vremuri grele"*. Libretul revistei, era făcut în versuri de Ioan Alexandru Glonțescu,[30] aranjamentele muzicale de Nicolae N. Bobancu și Anghel Păunescu. Revista era dirijată de N. N. Brînzeu sau în lipsa acestuia, de N. N. Bobancu. Printre interpreții de frunte se aflau C. Nicolae, Iulian Csvansara (Șvanțara), Ion Dan, iar printre instrumentiști Anghel Păunescu, Traian Serafim și alții. Ajunsese de pomină cupletul *„Balada pantofului"*, care nu numai că se cunoștea în tot orașul, dar cu el, interpreții și-au atras elogiile lui Tănase.

Peste doi ani, vom asista la o altă revistă. Ziarul *„Cronica"* din 1 ianuarie 1927 face următorul anunț : *„Săptămîna viitoare se va reprezenta pe scena teatrului Comunal din localitate revista „S-a făcut", 3 acte în versuri de colaboratorul nostru Ioan Glonțescu.*

Publicul piteștean, care cunoaște din precedentele reviste talentul D-lui Glonțescu, așteaptă cu nerăbdare reprezentația'.

„Cronica Argeșului" din 15 ianuarie 1927 publică următoarea informație : *„La 8 ianuarie s-a reprezentat pe scena Teatrului Comunal din localitate, Revista „S-a făcut" ! de Ion Glonțescu. Deși revista a fost cu totul obiectivă, a stîrnit multe nemulțumiri".*

„Tribuna Comerțului" din 20 ianuarie 1927, se ocupă pe larg de revistă: *„S-au reprezentat pe scena Teatrului Comunal din localitate de un grup de studenți, revista în 3 acte, S-a făcut ! ! ! de Ioan Al. Glonțescu. Numerosul public din sală a ovaționat atît pe autor cît și pe interpreți.*

„N.R. : Nu e însă mai puțin adevărat că această revistă a provocat și multe nemulțumiri în sufletele atîtor piteșteni care cu drept cuvînt s-au simțit greu loviți fie de aluziile destul de transparente, fie de atacurile directe aruncate asupra vieții lor intime"... Continuînd pe această linie, cronicarul merge pînă acolo încît reproșează primarului orașului că nu a cenzurat și interzis revista.

În numărul din 1 februarie 1927, *„Cronica Argeșului'*, răspunde criticii făcute de Tribuna Comerțului, printr-o cronică, în parte rimată, semnată de *„Galion"* (Glonțescu Al. Ion). Redăm numai cîteva versuri :

„Localnică fiind lucrarea,
Pe mulţi îi prinse indignarea,
Cînd fură-atinşi de cîte-un ghimpe... Cu adevăr...
înveninat !

. . . .

Cîntind păcatele omeneşti,
De bună seamă, va displace !

. . . .

Şi de-asta nu mă mir deloc
Cînd, dumneata deschizi un foc
Cu instrumente ruginite, după sistemul cel mai brut
Luptînd să strici ce... „S-a făcut“ ! ! !

Comentariile asupra acestei reviste, le socotesc de prisos Pasiunea cu care a fost comentată în presă, este o consecinţă firească a pasiunii cu care a fost comentată în oraş. Opinia majorităţii celor care au văzut-o şi care se mai poate afla şi astăzi din amintirile unor piteşteni, este că : *„studenţii au făcut o treabă bună...“*

O altă revistă care s-a organizat în Piteşti şi care s-a bucurat de mare succes, a fost *„Gara film“*, organizată în cadrul asociaţiei cultural-sportive *„Radu Negru“*, a C.F.R.-ului Piteşti, între anii 1933 şi 1936.

Libretul acestei reviste a fost făcut de Gh. Florescu, impiegat de mişcare, aranjamentele muzicale de Anghel Constantinescu, iar regia a aparţinut lui Panait Constantinescu care interpreta şi rolul *„acarului“*, dublat de fiul său Ion Paul Constantinescu.

Acompaniamentul revistei, era susţinut de o orchestră de balalaici organizată de Anghel Constantinescu, special pentru revistă.

Cu *„Gara film“*, s-au dat o serie de spectacole la Teatrul Comunal din Piteşti precum şi într-o serie de alte oraşe ale ţării, cum sînt : Turnu Măgurele, Craiova, Turnu Severin, Sibiu, Cluj şi Oradea. S-au dat şi în Bucureşti două spectacole, în sala „Marna“ şi respectiv în grădina atelierelor Griviţa.

Am făcut în cele cîteva pagini de mai sus, o scurtă trecere în revistă asupra cîtorva figuri de lăutari piteşteni care s-au impus prin arta lor, asupra muzicii instrumentale culte promovate în Piteşti, asupra operetei şi revistei, etc. pentru a

forma cititorului o imagine mai completă asupra vieţii muzicale desfăşurată în acest oraş, cu toate că această lucrare şi-a propus să se ocupe de muzica corală.

Celor care-mi vor reproşa că m-am abătut de la subiectul propriu zis, le mărturisesc, că am făcut-o din dorinţa sinceră de a scutura colbul de peste o serie de realizări date uitării. Şi am făcut aşa, mai ales pentru că astăzi sînt mai mulţi aceia care spun că în trecut nu s-a făcut nimic în Piteşti pe plan cultural, decît cei care privesc cu pioşenie şi recunoştinţa cuvenită în urmă.

ATENEUL POPULAR GH. IONESCU-GION
CORUL CATEDRALEI DUPĂ ANUL 1929

Către sfîrşitul anului 1928, i-a fiinţă Ateneul Popular „Gh. Ionescu-Gion", de care va fi legată timp de 20 de ani, aproape întreaga viaţă culturală a oraşului Piteşti. Bine organizat şi mai ales foarte bine condus, în timpul întregii sale existenţe Ateneul Ionescu-Gion, concentrează în jurul său elemente valoroase din rîndul intelectualităţii oraşului şi realizează o serie de colaborări din afară la fel de valoroase.

Voi transcrie aici actul constitutiv şi capitolul I din statutul Ateneului Ionescu-Gion, nu numai pentru ideile foarte înaintate pe care le conţin, dar şi pentru a putea înţelege mai uşor o serie întreagă de laturi ale activităţii acestei instituţii.

„Act constitutiv"

Astăzi, 28 octombrie, anul 1928.

Subsemnaţii cetăţeni din comuna Piteşti, judeţul Argeş, întrunindu-ne în localul şcoalei primare de băieţi nr. 1 loco, am luat în discuţiune problema culturală sub toate raporturile şi am hotărît înfiinţarea unui Ateneu Popular cu numele : „Gh. Ionescu-Gion," cu sediul la această şcoală, votînd alăturatul statut, după care va funcţiona Ateneul Popular şi alegînd din mijlocul nostru următorul comitet de conducere :

Preşedintă : D-na Tatiana Bobancu[31]*, inspect. culturală.*

Vicepreşedinţi : D-na Aurelia Stroescu, dir. Şcoalei Normale de fete, Radu Petre dir. Şcolii Normale de băieţi, I. Garofoiu, profesor.

Secretar : D. Udrescu, institutor.

Casier : D. Dinescu, institutor.

Membri : Gh. Gheorghiu, dir. Şcoalei de meserii, D. Constantinescu, dir. Şcoalei primare de băieţi nr. 1, T. Săvulescu, (profesor de muzică n.n.).

Cooptaţi : Pr. I. Postlnicescu, profesor C. Albu, profesor de muzică la Liceul I. Brătianu, I. Alboteanu, dir. şc. pr. de băieţi nr. 3.

Cenzori : Dr. Titus Demetrescu, medic primar al judeţului Argeş, Pr. I Panţurescu, I. Gheorghiţoiu, dir. şc. de băieţi nr. 2.

Membrii fondatori sînt toate persoanele care au luat parte la constituire şi semnează mai jos..."

(Urmează numele a 38 de persoane din rîndul cărora a fost ales comitetul de mai sus).

Şi acum să vedem primul capitol din statutul Ateneului Popular „Gh. Ionescu-Gion".

„Art. 1 — Se înfiinţează în oraşul Piteşti, judeţul Argeş, Ateneul Popular : „Ionescu-Gion", cu sediul în localul Şcoalei Primare de Băieţi nr. 1.

Art. 2 — Scopul Ateneului este :

a) A căuta să înrădăcineze în mintea fiecărui cetăţean ideea, că omul care lucrează neîncetat pentru întărirea patriei, sub toate raporturile, — lucrează pentru întărirea lui.

b) A perfecţiona, din toate punctele de vedere, mintea, sufletul şi corpul cetăţenilor, spre a face, din fiecare, o energie pozitivă, în dezvoltarea poporului nostru, un muncitor neobosit şi o fiinţă gata de sacrificiu în orice moment, pentru binele neamului.

c) A stărui ca femeia să devină un exemplu, din punct de vedere al îndatoririlor ei de mamă, de soţie, de gospodină şi de româncă.

d) A păstra datinile şi obiceiurile strămoşeşti, potrivit tradiţiei româneşti...

e) A sărbători zilele mari ale neamului.

f) A cinsti, în mod deosebit, orice faptă de virtute cetăţenească şi pe toţi acei cari, devotaţi intereselor ţării, muncesc fără preget şi fără interes personal, pentru binele ei.

g) A contribui la ridicarea economică, prin poveţe pentru întrebuinţarea timpului cu folos, prin sfaturi agricole, industriale şi comerciale.

h) A propaga higiena...

. . . .

j) A înfiinţa o bibliotecă publică, pentru dezvoltarea gustului de citit, un muzeu regional, un cinematograf şi un cor popular.

k) A întări gustul pentru portul național, la sate, dezbărînd pe săteni de moda costisitoare și urîtă a orașelor : iar la orașe obișnuind pe orășeni a-l îmbrăca cu deosebită mîndrie la ocaziuni solemne.

Art. 3. — În vederea scopului urmărit, Ateneul va organiza ședințe cultural-artistice, iar cînd mijloacele vor permite, va redacta o revistă pentru îndrumarea și intensificarea mișcării economico-culturale în întreg jud. Argeș și va tipări mici broșuri pentru popularizarea științei și răspîndirea culturii în popor.

b) Va acorda premii familiilor care au mai mulți copii cinstind în mod deosebit pe mama care va îngriji mai bine de creșterea copiilor ei.

c) Se vor combate și se vor preveni relele sociale cum ar fi : luxul, mituirile, concubinajul, alcoolismul, calomnia și în genere, toate relele al căror pericol e mai iminent și care sapă temelia edificiului moral pe care se reazimă însăși existența Statului și a poporului român.

d) Se va populariza cunoașterea legilor țării și se vor arăta pedepsele care decurg din nerespectarea acestor legi.

e) Se va ajuta presa, pentru ca să fie mijlocul cel mai puternic pentru apărarea intereselor țării și neamului atît înăuntru cît și în afară de hotarele ei.

Ateneul va acorda premii, insigne și distincțiuni pentru fapte de deosebită virtute cetățenească.

g) Ateneul va înființa un teatru popular al său cu artiști diletanți și va face să funcționeze în mod cît mai regulat un cinematograf instructiv și educativ.

h) Pentru educația muzicală a membrilor Ateneului se va organiza corul și orchestra proprie a acestui ateneu.

i) În vederea unei temeinice educații fizice, bazată pe adagio latin : „Men sană in corpore sano", se va aviza la toate mijloacele raționale.

Ateneul se va pune în acest scop în legătură cu o organizație națională de educație fizică din acest oraș.

Art. 4. — Ateneul popular „Ionescu-Gion", dorește colaborarea și coordonarea tuturor ateneelor și căminelor culturale din jud. Argeș și a oricărei societăți culturale care lucrează, în același fel, pentru consolidarea și înălțarea neamului românesc. Va urmări cu stăruință înființarea căminelor culturale în comunele unde nu există...".

În cei 20 de ani de existență, ateneul Ionescu-Gion, a realizat o bună parte din sarcinile pe care și le-a propus în primul capitol al statutului său.

Fără să fi avut vreodată cor, ateneul a realizat o colaborare fructuoasă cu corul Catedralei, făcîndu-l să devină o prezență vie pe scenele orașului Pitești, de-a lungul unui șir de ani.

Corul bisericii Sf. Gheorghe, începe anul 1929, avîndu-l dirijor pe Anghel Constantinescu, cel care dirijase pînă atunci corul bisericii Mavrodolu.

În primele luni ale anului corul a primit subvenția lunară de 10.000 lei, terminînd anul cu 12.000 lei.

Pe 7 decembrie 1928, primăria orașului făcuse cunoscut bisericii Sf. Gheorghe, că pentru anul 1929, consiliul comunal a acordat o subvenție de 36.000 lei. (Firește, această sumă, nu putea să acopere întreaga subvenție a corului care se ridica la peste 100.000 lei anual, dar faptul că a fost acordată, ne arată că primăria avea obligații față de acest cor pe cre îl folosea adesea în ocazii cu totul laice).

Pînă în 1932, corul a avut între 34 și 25 de coriști. (Am pus întîi limita superioară, deoarece corul a mers în descreștere, pentru că o parte din coriști, în 1929, au plecat după profesorul Albu la Sf. Vineri.)

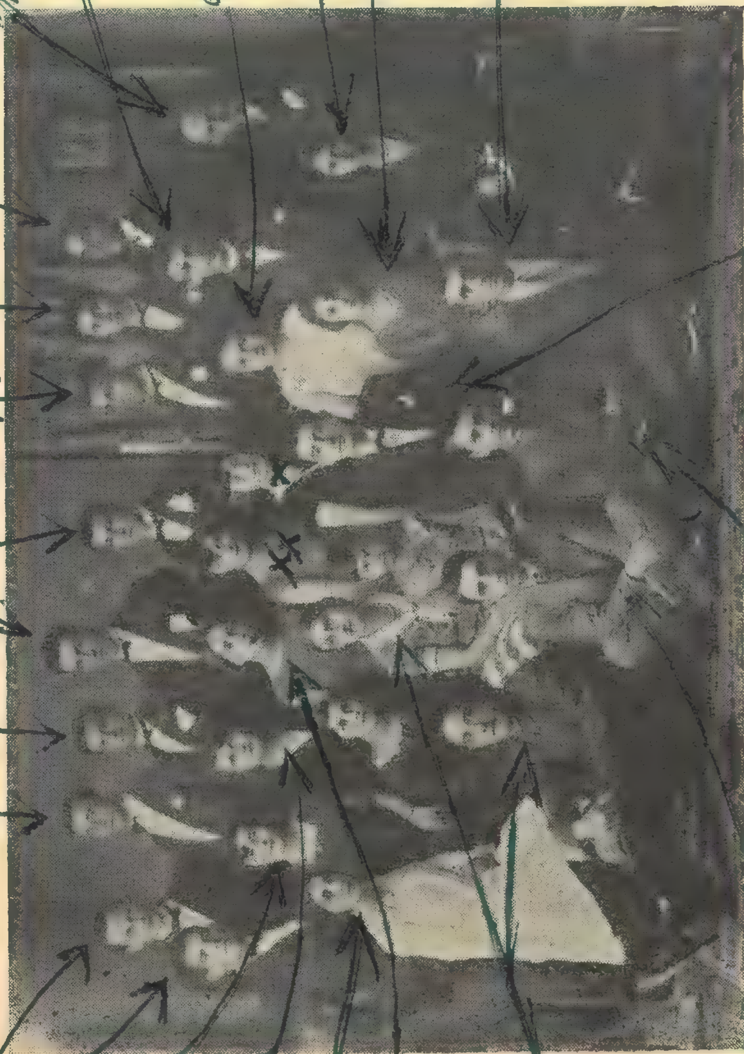
Într-o fotografie foarte reușită din iunie 1929, pe care ne-a transmis-o Anghel Constantinescu, corul bisericii Sf. Gheorghe, avîndu-l în mijloc pe dirijor, numără 27 de coriști. (Printre coriști se afla și I. Costeleanu ; azi aproape de anii de pensie, este unul dintre baritorii buni ai corului Palatului Culturii).

Activitatea în afara bisericii a corului Catedralei, ne este semnalată printr-o serie întreagă de documente scrise, pe care, pentru lucrarea de față le vom folosi în mod selectiv. Vom începe cu o scrisoare pe care Tatiana Bobancu o adresează lui Anghel Constantinescu.

„Ateneul popular Ionescu-Gion
Pitești — Nr. 40/7 iunie 1930

Domnule Dirijor,

Ateneul Popular Ionescu-Gion din localitate ,vă aduce

Corul Catedralei în anul 1929. În mijloc — dirijorul Anghel Constantinescu

prin prezenta, distinsele sale mulțumiri, pentru neprețuitul d-voastră concurs, prin corurile mai presus de orice laudă ce ați pregătit și executat, cu corul Catedralei din oraș, în ziua de 1 iunie 1930 cu prilejul șezătorii noastre „Ziua mamei".

Ateneul nostru consemnînd concursul dat în acest an de către d-voastră la 22 decembrie pentru serbarea datinilor de crăciun, (anul de activitate al Ateneului corespundea cu anul școlar, n.n.), *precum și la 23 aprilie, cu prilejul serbării patronului Ateneului și sfințirii drapelului, vă aduce prin prezenta adresă și sincera sa admirație, pentru destoinicia, tehnica și via însuflețire, cu care știți a organiza și conduce corul.*

Aceleași mulțumiri le aducem și d-relor și d-lor coriști ai corului Catedralei.

Primiți vă rog domnule Dirijor, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni.

Președintă,
Tatiana Bobancu..."

Despre una dintre manifestările de care pomenește și Tatiana Bobancu în scrisoarea sa, vorbește și ziarul local *„Presa"* din 10 mai 1930. *„Miercuri 23 aprilie..., a avut loc în biserica Catedrală Sf. Gheorghe din localitate, serbarea patronului Ateneului Gh. IonescuGion, cum și sfințirea drapelului..."* După terminarea slujbei și a unor cuvîntări, *„...se oficiază un concert de către corul catedralei Sf. Gheorghe, sub conducerea d-lui Gelu Constantinescu, executîndu-se „La Rîul Vavilonului", armonizat de Muzicescu în 12 părți. Corul și-a împlinit misiunea cît se poate de bine..."*

Pe 21 decembrie 1930, Ateneul Ionescu-Gion, organizează în sala teatrului o șezătoare a datinilor de iarnă. O bună parte din programul șezătorii, o susține corul Catedralei, care interpretează opt piese corale. (Așa cum rezultă din programul tipărit care ni s-a păstrat).

Colaborarea fructuoasă dintre corul Catedralei și Ateneul Ionescu-Gion a atras atenția și presei timpului. Bunăoară, ziarul piteștean *„Tribuna comerțului"*, remarcă acest aspect, în

două numere consecutive din anul 1931. *„Ateneul popular Ionescu-Gion din localitate va sărbători în ziua de 31 mai a.c. „Ziua mamei“. Cu acest prilej va conferenţia d-l, G. Lungulescu — conferenţiarul Casei şcoalelor. Corul Catedralei Sf. Gheorghe, sub conducerea d-lui Anghel Constantinescu va da concursul cu cîntece pentru cinstirea mamei. Şezătoarea va avea loc în sala Teatrului Comunal, duminică 31 mai, orele 4 p.m. (Tribuna comerţului nr. 68 din 1931, pag. 3, rubrica „Ştiri diverse“).*

În numărul următor al aceluiaşi ziar, găsim o cronică intitulată *„De la Ateneu“*, (pag. 4) din care vom spicui cîteva rînduri : *„Duminică 5 iunie, Ateneul „Ionescu-Gion“ a dat o admirabilă şezătoare în satul Budeasa din jud. Argeş... La ora 9 dim. am asistat cu toţii la serviciul divin unde corul Catedralei a executat un admirabil concert... sub dirijarea domnului Anghel Constantinescu... După amiază, la orele 4 a avut loc la şcoală o şezătoare artistică culturală... A urmat un admirabil program artistic... cu prea frumoase coruri, executate de corul catedralei...“.*

Către sfîrşitul anului 1932, Anghel Constantinescu, părăseşte corul bisericii Sf. Gheorghe pentru a se ocupa de corul unei întreprinderi, aşa cum vom vedea.

Corul catedralei va fi dirijat în continuare de I. Muşetescu fără întrerupere pînă la sfîrşitul anului 1936. În această perioadă numărul coriştilor, variază între 20—25, iar epitropia bisericii, alocă pentru cor sume anuale, în jur de 50 000 lei.

Ateneul Popular Ionescu-Gion, va apela în aceşti ani mai puţin la serviciile corului catedralei, deoarece, va profita din plin de prezenţa în Piteşti între 1934 şi 1936, a lui N. N. Brînzeu. Aşa cum spuneam într-un capitol precedent, N. Brînzeu a organizat un cor puternic cu amatorii de muzică din oraş şi în cadrul unui repertoriu bogat şi variat de muzică corală românească, a introdus şi piese de prestigiu din repertoriul universal, cum sînt : *„Missa incoronării“* de Mozart şi *„Missaî în do major“* de Beethoven, pentru care a folosit orchestra liceului de băieţi în care a introdus şi cîteva elemente profesioniste.

În anii 1937—1938, corul bisericii Sf. Gheorghe a fost dirijat de Paraschiv Stănescu şi a avut o medie de 20 corişti.

Din ianuarie 1939, la Sf. Gheorghe, va dirija Nicolae I. Muşatescu, fără întrerupere, pînă în vara anului 1942. În aceşti ani, cu toată vitregia timpului, epitropia alocă pentru cor suma trimestrială de 18 000 lei. Numărul coriştilor însă scade simţitor, atingînd numărul minim de 15, în lunile ianuarie, februarie şi martie 1941. Din luna decembrie 1942, corul catedralei va fi dirijat timp de 12 luni de profesorul Alfons Popescu. [32] Corul urcase între timp din nou la 20 de corişti. La tenori cînta şi elevul Vasile Veselovschi, [33] care era un fel de secretar şi dirijor secund al corului.

În luna decembrie 1943, începe să dirijeze profesorul Grigore Mircescu. Corul continuă să crească atît numeric, cît şi calitativ. În anul 1944, are o subvenţie lunară de 20 000 lei.

În luna octombrie 1944, va reveni la pupitrul corului bisericii Sf. Gheorghe, profesorul Constantin Albu. Din nou, acest cor cu îndelungate tradiţii îl va avea la conducerea sa pe profesorul Albu o perioadă mai mare de timp. El va dirija fără întrerupere corul catedralei pînă la sfîrşitul anului 1951. În cea mai mare parte a acestei perioade corul a avut între 20 şi 30 de corişti. În anii 1948—1949, subvenţia acordată de Epitropie a fost de zece mii lei lunar.

Începînd din anul 1952, Epitropia bisericii nu mai poate subvenţiona corul şi în aceste condiţii, profesorul Albu, care avea aproape 70 de ani şi nu mai avea energia de altă dată, nu s-a mai putut ocupa de cor, care presupunea mai întîi recrutarea de noi corişti.

Totuşi această biserică nu va rămîne fără cor. Preoţii de aici, (preot paroh Diaconescu) pentru respectul tradiţiei, au recrutat o serie de elemente noi, cu care alături de cele rămase, au făcut cor în continuare, de care s-a ocupat dirijîndu-l alternativ, preotul Marin Branişte şi diaconul Mihai Marinescu. În anul 1958, Mihai Marinescu se transferă la Patriarhia română şi va fi înlocuit de diaconul Marin Drăguşin. (Azi preot la biserica Sf. Ioan şi solistul foarte apreciat al corului Palatului Culturii), care va contribui de asemenea la ducerea mai departe a corului de aici.

Între 15 august 1963 şi 17 noiembrie 1968, Biserica domnească Sf. Gheorghe din Piteşti, a fost închisă pentru restaurarea pe care a făcut-o Direcţia Monumentelor Istorice şi în urma căreia a fost readusă la dimensiunile şi înfăţişarea pe care a avut-o iniţial. (Acest monument de artă feudală — o adevărată bijuterie, este astăzi unul dintre punctele de atracţie turistică ale oraşului).

După restaurare, corul a fost din nou reluat la această biserică, tot la proporţii reduse şi este dirijat de prof. Grigore

Mircescu. Corul cîntă jos în jurul stranei din dreapta. (După restaurare, biserica nu mai are cafas).

Trecînd în revistă existența corului Bisericii Sf. Gheor-
ghe din 1884 pînă azi, ne putem da seama că avem de-a face cu o prezență aproape permanentă, care a contribuit din plin la viața corală a orașului.

În încheierea acestui capitol, cîteva cuvinte despre reper-
toriul atacat de acest cor, de-a lungul existenței sale.

Începînd cu Teodor Băjenaru cel care a înființat corul și terminînd cu Grigore Mircescu, cel care dirijează corul astăzi, vom găsi alături de prof. Albu o serie de dirijori care au acor-
dat o atenție deosebită repertoriului. Așa se face că, de-a lun-
gul anilor acest cor a avut în repertoriul său piese de valoa-
re, ale celor mai multora dintre compozitorii noștri, care au creat în domeniul muzicii bisericești, (unii chiar vîrfuri ale muzicii românești) cum sînt : Bena Berezovschi, Cartu, Cu-
clin, Cucu, Drăgoi, Ghica-Comănești, Hubic, Khiriac, Lungu, Mandicevschi, Muzicescu, Podoleanu, Popescu Pasărea, Po-
pescu Ștefan, Porumbescu, Sequens, Vorobchievici, și alții[34] fără a mai aminti o serie întreagă de compozitori clasici străini.

După 1944, au avut și alte biserici din Pitești cor. Unul dintre cele mai cunoscute, a fost corul Bisericii Buna Vestire (Greci), care a funcționat fără întrerupere între 1948 și 1960, dirijat de Iacob Ganea.

Astăzi mai au cor bisericile Sf. Treime, Sf. Ilie, Sf. Ioan și Sf. Vineri.

ALTE MANIFESTĂRI CORALE ÎNTRE CELE DOUĂ RĂZBOAIE MONDIALE

După primul război mondial — în afara corurilor despre care am vorbit — avem știri despre o serie întreagă de alte coruri, unele cu existență ocazională, altele cu o oarecare du-
rată, precum și despre o serie de manifestări corale.

Profesorul Teodor Săvulescu se va ocupa intens de coru-
rile școlilor normale (mai întîi de băieți și apoi de fete) pregă-
tind în același timp și orchestra. Pînă după 1930, Teodor Să-
vulescu, în afara preocupărilor didactice și dirijorale, va com-
pune o serie întreagă de piese corale (cu specific popular sau patriotic) și va face o serie de aranjamente pentru orchestră.

Profesorul Constantin Albu, cu toată activitatea extrașco-
lară, nu va neglija o clipă corul liceului, care va fi în perma-
nență prezent, alături de alte formații școlare în viața spiri-
tuală a orașului. Vom întîlni și alte coruri școlare.

În anul 1926, a vut loc o manifestare în cadrul căreia a cîntat și corul unei întreprinderi. Evenimentul care constituie un act inedit în istoria vieții muzicale a Piteștiului, este rela-
tat în ziarul „*Tribuna comerțului*". (An I nr. 4/5 ianuarie 1927, pag. 2).

*„Cu mare fast și într-o atmosferă pioasă, s-a serbat în sea-
ra zilei de 18 decembrie a.c. pomul de crăciun la „Țesătoria română' din acest oraș.*

S-a desfășurat un program artistic foarte frumos, corul fabricii, format din lucrători, sub conducerea d-rei Rădulescu, institutoare, a deschis serbarea..."

Despre existența corului de la această fabrică, vom mai auzi și în anii următori. Bunăoară, pe 26 noiembrie 1932 cu prilejul sărbătorii a 25 de ani de existență a „*Țesătoriei romă-
ne din Pitești*", în prezența notabilităților orașului și a mai

multor membri ai guvernului, a cîntat și „...Corul fabricii...' așa cum ne informează ziarul local „Presa".

Ziarul Tribuna comerțului ne dă o serie de știri detaliate din care vom spicui și noi cîteva rînduri, despre prezența unor coruri în acești ani.

„În ziua de 30 ianuarie, (1928 n.n.) Școala normală de băieți din Pitești, și-a serbat patronul. În dimineața aceea, s-a organizat de inimosul său director (profesorul Radu Petre, n.n.) o prea frumoasă serbare școlară, cu concursul corului elevilor dirijat de d-l Săvulescu..." (Tribuna comerțului, an II, nr. 23 din 15 II. 1928).

Același ziar, într-un articol intitulat *„O măreață sărbătoare școlară"*, ne dă în anul următor alte informații : *„Duminică 10 noiembrie, s-a dezvelit la Școala profesională de fete din localitate, bustul donatoarei localului de școală, Maria Teiuleanu, bust executat impecabil de către sculptorul Stănescu din București..."* Așa cum ne spune în continuare cronicarul, la această *„sărbătoare școlară"* a fost prezent și corul școlii. (Tribuna comerțului an III nr. 51 din 25 noiembrie 1929).

Însfîrșit, din același ziar, pe anul 1930, aflăm că în comuna Bascov, a avut loc festivitatea punerii pietrei fundamentale a localului de cămin cultural, în prezența unor notabilități ale județului și a scriitorilor Liviu Rebreanu și Mihai Sorbul. Cu acest prilej, Liviu Rebreanu, a donat căminului cultural de aici, (care exista ca instituție), un aparat de radio. Din articol însă mai aflăm că la această festivitate a cîntat *„...corul mixt ce există în această comună, format din tineretul intelectual de aici de sub conducerea studentului Pandele Olteanu...* (Tribuna comerțului, an IV, nr. 63 din 20 sept. 1930).

Între 1931 și 1940, în Pitești și-a desfășurat activitatea *„Liga culturală"*, împreunîndu-și eforturile cu cele ale Ateneului popular Ionescu-Gion pentru culturalizarea locuitorilor orașului. Condusă de profesorul de limbă franceză D. Al. Nanu (astăzi pensionar), Liga culturală a antrenat în jurul ei o serie de intelectuali, cei mai mulți cadre didactice, desfășurînd o bogată activitate mai ales pe linia conferințelor. O serie întreagă dintre acestea însă erau urmate de șezători, la care își dădeau concursul coruri școlare, recitatori sau echipe de dansuri naționale formate din elevi. Ni s-au păstrat pînă astăzi cîteva programe tipărite ale unor manifestări organizate de Liga culturală din Pitești.

Coperta programului unei serbări organizată de „Liga culturală" în 1933

Între 1933 și 1936, în Pitești, a fost adesea prezent corul mixt al *„Asociației cultural-sportive Radu Negru"* a C.F.R.-ului Pitești. Acest cor care a avut un număr de aproximativ 70 de coriști, a fost dirijat de Anghel Constantinescu, care a fost urmat aici și de o serie de c o r i ș t i de la corul bisericii Sf. Gheorghe, pe care acesta îl dirijase pînă la sfîrșitul anului 1932.

Corul de la C.F.R. Pitești, este primul cor temeinic organizat la o întreprindere de la noi. În repertoriul său au fost incluse creații din repertoriul național ale unor compozitori ca : Porumbescu, Vidu, Kiriac, Danielescu, Oancea etc.

În sînul acestui cor, s-a născut revista *„Gara film"* care este încă vie în amintirea multor piteșteni și care a avut succes și în alte localități din țară.

După aproape patru ani de activitate corul de la C.F.R. s-a desființat din motive mai mult sau mai puțin obiective. În anii următori, acest cor mai apare ocazional, însă nu la valoarea pe care o cunoscuse. După 1944 însă, corul C.F.R. Pitești, se va impune ca una dintre cele mai bune formații corale sindicale din oraș.

Ziarul *„Presa“* din 25 octombrie 1935, ne informează că, cu cîteva zile mai înainte a avut loc *„Concertul asociației generale a cîntăreților bisericești“*.

Din acest articol aflăm că corul bucureștean dirijat de Marin Trache, s-a bucurat de succes. Însfîrșit, mai aflăm că : *„...În fața unei săli pline s-au cîntat cu voci pline și plăcute, nuanțat și clar, bucăți religioase și populare ca : „Fericit bărbatul“, „Mama“, „Unde-aud cucul cîntînd“, „Plînge-mă mamă cu dor“* (solo Ciobănescu), *„Gloria patriei“* etc.”

Același ziar local *„Presa“* din 5 dec. 1936, anunță în coloanele sale *„Marea manifestație patriotică din Pitești“*. (Aceasta avusese loc pe 1 dec.). Către sfîrșitul articolului, cronicarul face următoarele aprecieri : *„...La reușita acestei magnifice manifestări, și-au dat concursul lor, toate școlile din localitate.*

Corul Școalei normale de fete, corul Liceului industrial, și cel al Liceului de fete, au executat cîntece patriotice cu multă căldură într-o atmosferă de înaltă simțire națională“.

Corurile școlilor, vor fi în continuare prezente pe scenele orașului, fie din inițiative didactice, fie antrenate de Ateneul popular Ionescu-Gion sau Liga culturală.

În anii celui de al doilea război mondial, întreaga viață culturală a țării are de suferit și Piteștiul nu face excepție.

Cu toate acestea, iubitorii de muzică, de aici, fac totul pentru ca mișcarea corală piteșteană să-și păstreze tradiția.

Alături de corurile celor cîteva școli care-și fac apariția ocazional, corul Catedralei Sf. Gheorghe va funcționa fără întrerupere, așa cum am văzut într-un capitol precedent.

Ziarul „Presa“ din 5 iulie 1941 ne informează că, cu ocazia sărbătoririi zilei eroilor, în orașul Pitești, după slujba religioasă care a avut loc la una din biserici, s-a mers la cimitir. *„...Pe drum, corurile au intonat imnuri patriotice“*. Este foarte posibil, ca alături de corul Catedralei, să fi fost cîteva coruri de elevi.

Tot „Presa“, dar din 15 martie 1942, consemnează : *„...Un reușit concert a avut loc în seara zilei de 14 martie a.c. în sala Teatrului comunal din localitate...“* Printre cei care și-au dat

concursul la acest concert, așa cum aflăm din articol, au fost și *„...corul Liceului industrial de fete și muzica regimentului 4 Dorobanți sub bagheta d-lui Lt. Minchievici. S-au executat bucăți din Vidu, Porumbescu, Hübsch, Schubert, Chopin, Kreisler, Paderevschi, Mozart, Liszt, I. Straus, Suppe etc.“*.

Pînă în anul 1946, cînd în Pitești se va organiza o corală puternică, cu o activitate bogată, așa cum vom vedea, viața corală a orașului se va rezuma la activitatea corului bisericii Sf. Gheorghe și la apariția unor coruri de la școli cu prilejul unor manifestări ocazionale.

În acest capitol am apelat foarte des, mai ales la presa timpului, pentru că el s-a ocupat, așa cum s-a putut constata, fie de coruri sau manifestări corale apărute accidental, fie de coruri care fără să fi apărut accidental, au avut o existență de scurtă durată.

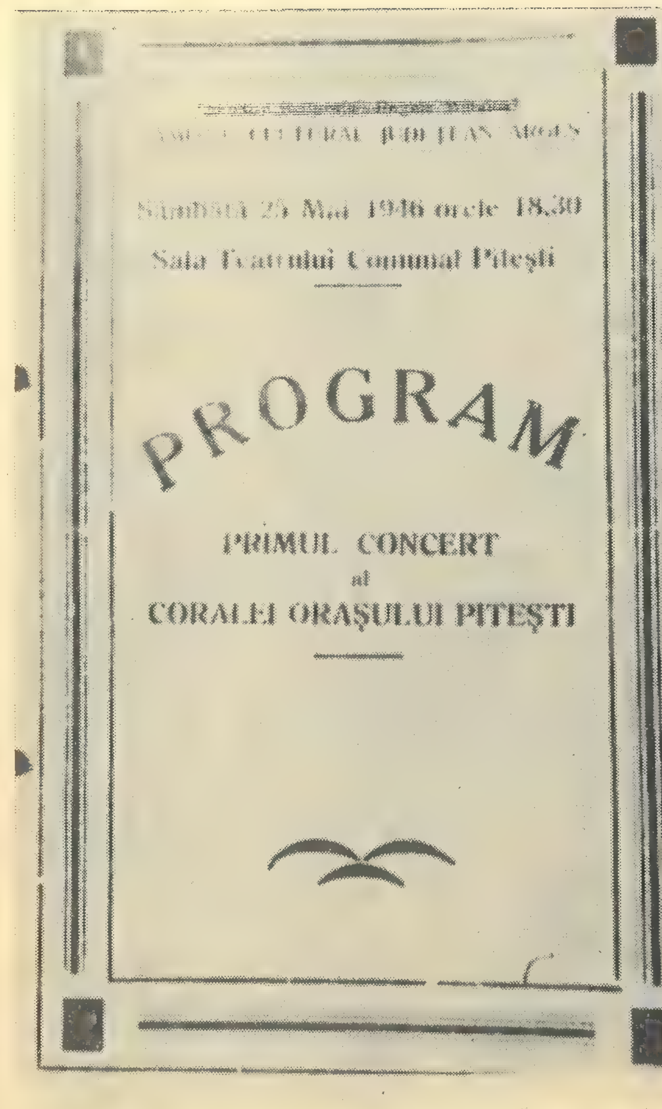
CORALA „CÎNTAREA ARGEŞULUI“

În ziua de 17 ianuarie 1946, din iniţiativa căminului cultural judeţean condus de Haralambie Sepeţeanu [35] s-au întrunit într-o şedinţă 16 iubitori de muzică din oraş, *„...pentru a ne constitui în comitet de iniţiativă, în vederea organizării unui cor al oraşului Piteşti...“* În procesul verbal care s-a încheiat în această şedinţă şi din care am citat rîndurile de mai sus, s-au stabilit o serie întreagă de măsuri şi s-a fixat prima repetiţie în ziua de 22 ianuarie.

La repetiţia din 7 februarie, cînd corul avea deja 72 membri, s-a ales un comitet de conducere al coralei, format din 15 membri. Preşedintele acestui comitet a fost ales profesorul Constantin Albu. Din comitet mai făceau parte printre alţii : Grigore Mircescu, — dirijorul corului, preotul Vasile Ionescu şi Pavel Crijanovschi.

Ultimii doi, başi de înaltă ţinută, cîntă şi azi în corul Palatului Culturii, deşi sînt la vîrste înaintate — (Grigore Mircescu, aproape de anii de pensie, este profesor de muzică la Curtea de Argeşi, unde a dirijat mulţi ani corul Casei de cultură cu bune rezultate. Din anul 1970, cîntă în corul Palatului Culturii din Piteşti).

Corul s-a organizat, au început pregătirile temeinice şi primele concerte, s-au fixat pe 23 şi respectiv pe 25 mai 1946. Cele două concerte care s-au dat în sala Teatrului Comunal din Piteşti s-au bucurat de mare succes. La aceste concerte, şi-au dat concursul cu arii din opere şi arii populare româneşti şi cîntăreţii Cornelia şi Alexandru Bădulescu de la Opera română din Bucureşti.

Coperta de program a primului concert susţinut de Corala „Cîntarea Argeşului“

În aceste concerte, corul, dirijat atît de C. Albu cît și de Gr. Mircescu, a interpretat 16 piese grupate în trei părți.
Dintre piesele cîntate enumerăm :

1. Coral, de I. Sebastian Bach
2. Păstorița, de F. A. Gevaert
3. Zîna primăverii, de L. Bordése
4. O, lume ce frumoasă ești ! de Beethoven
5. Frunză verde cimbrișor de Gh. Cucu
6. Bulgărași de ghiață rece, de I. Chirescu
7. Toată lumea are dor, de D. Kiriac și V.I. Popovici
8. Preste deal, de I. Vidu
9. Ce stai bade tot pe prag ? de N. Oancea
10. Duruiana, de Filaret Barbu
11. Iac-așa, de S. Nicolescu.

Pentru concertul din 25 mai, Căminul cultural județean Argeș, a invitat o serie întreagă de personalități din afara orașului, ca : Mihai Ralea, (ministrul artelor), Ștefan Voitec (ministrul educației naționale), Ion Chirescu, Mihai Jora, Ion Vicol, Iosif Gafton Sinaitul (Episcopul Argeșului) etc. O parte dintre aceștia au trimis telegrame de felicitări și încurajare Printre telegramele primite cu această ocazie se află și aceea a Societății corale Carmen, care are următorul text : *„Societatea corală românească Carmen, urează societății corale a orașului Pitești, să se bucure mulți ani de roadele frumoase ale acelora care lucrează pe ogorul culturii prin răspîndirea cîntecului bun românesc"*. (Societatea Carmen, era condusă de profesorul Ioan Chirescu).

Ziarul piteștean *„Gîndul nostru"* din 11 iunie 1946, într-un articol intitulat *„Activitatea coralei orașului Pitești"*, salută reușita celor două concerte date. Cu același repertoriu, *„Corala orașului Pitești"*, (așa cum s-a numit inițial) va da pe 26 iunie, într-o seară de miercuri, un concert pe scena teatrului Jinga din Cîmpulung.

După alte cîteva concerte date în timpul verii, corul a fost prezent la festivitatea din 20 octombrie organizată în cadrul zilei prieteniei romîno-sovietice. Printre piesele din repertoriu, s-au putut enumera și *„Vecernîi svon"* și *„Trec corăbii peste Volga"*.

În zilele de 20 și 21 decembrie 1946, corul a prezentat în sala Teatrului comunal, două concerte de colinde. Înaintea fiecărui concert, a conferențiat distinsul profesor Ion Steriopol, despre : *„Datini și obiceiuri"*.

Turneul Societății Corale a Căminului Cultural Jud. Argeș

Prezintă, în ziua de Miercuri 26 Iunie a. c. orele 9 seara

în „Sala Teatrului Jinga"

un

Concert Coral

cu un ansamblu de 80 persoane.

Se vor executa:

coruri religioase, coruri clasice și populare.

Dirijori: Prof. C. Albu-Prof. Gr. Mircescu

Prețul locurilor: Rezervat 8000 lei; Stal I 6000 lei; Balcon 6000 lei; Galerie 3000 lei. Biletele de vânzare la agenția Teatrului JINGA.

Afișul concertului dat de corala „Cîntarea Argeșului" la Cîmpulung-Muscel pe 26 iunie 1946

Anul 1946 s-a încheiat așa dar cu o activitate rodnică pe linie corală în orașul Pitești.

În cursul lunii ianuarie 1947, comitetul de conducere, întocmește regulamentul de organizare și funcționare al coralei *„Cîntarea Argeșului"*.

Regulamentul *„aprobat de Adunarea generală din 9 februarie 1947"*, care are un număr de 4 capitole și 54 de articole, este întocmit cu foarte mare meticulozitate, ceea ce denotă pe de o parte, priceperea în materie a celor din conducerea corului, iar pe de altă parte, buna intenție și hotărîrea tuturor, — cor și dirijor — de a face o treabă serioasă.

Acest regulament, este semnat de 8 dintre membrii fondatori ai corului, care formează acum comitetul de conducere, după cum urmează : prof. C. Albu, Anton Ionescu, Haralambie Sepețeanu, Lt. col. Niculescu Ion, pr. Popovici L., pr. Vasile Ionescu, Pavel Crijanovschi și dr. Culacov. Ziarul *„Gîndul nostru"* din 1 martie 1947, într-un articol intitulat *„Cîntarea* Argeșului", scrie printre altele : *„...Duminică 9 februarie a.c. „CORALA" și-a ținut adunarea generală anuală, cu care prilej s-a făcut o amplă dare de seamă asupra activității desfășurate în 1946-1947 și s-a stabilit planul de lucru pe anul 1947-1948. Tot atunci, s-a dat citire și regulamentului de funcționare al societății „Cîntarea Argeșului", precizîndu-se datoriile și drepturile membrilor coralei.*

Luni seara, 10 februarie a.c. această societate a organizat sărbătorirea unui an de existență printr-o masă comună la cercul militar din localitate... Cu această ocazie, s-au rostit cuvîntări de meritată elogiere la adresa conducătorilor coralei, la adresa d-lui profesor C. Albu președintele coralei, la adresa dirijorului coralei Grigore Mircescu și la adresa d-nei Tatiana Bobancu, președinta căminului cultural orășenesc „Ionescu-Gion".

Fără îndoială, toată izbînda coralei — înregistrată după un an de activitate, este rodul unei splendide colaborări pe care a realizat-o cu tact și pricepere — căminul cultural județean, al cărui vrednic director este d-l H. Spețeanu".

După o serie de întîlniri cu publicul realizate cu ocazia diferitelor festivități, (23. II, 26. IV, 1. V. etc. — vezi procesele verbale ale coralei —) pe 19. VI. corala *„Cîntarea Argeșului"* dă un concert la teatrul din localitate care se bucură de o reușită deplină. În acest concert au fost cîntate 19 piese corale, printre care unele piese de curînd în repertoriu, cum sînt: *„Cîntec de leagăn"* și *Lele roșe la obraz"* de Ioan Chirescu, *„Serenada"* de Ciprian Porumbescu, *„Iac-așa"*, de Baston, *„Frunză verde foi de nuc"* de Vasile Popovici, *„Noaptea"* de Schubert, *„Lugojana nouă"* de Filaret Barbu, *„Negruța"* de Ion Vidu, *„Hai Ileană"* de Gavriil Muzicescu, *„Bade-al meu"* de Augustin Bena și altele.

Pe 25 iunie, corala *„Cîntarea Argeșului"* a susținut un program de 30 minute la radio interpretînd următoarele piese:

1. Zîna primăverii de Bordése
2. Cîntec de leagăn de I. Chirescu
3. Ce stai bade, de N. Oancea
4. Preste deal, de I. Vidu
5. Dă-mi mîndruțo ochii tăi, de I. Mihail
6. Trec corăbii — cîntec popular rus
7. Duruiana, de Filaret Barbu
8. Lugojana nouă de Filaret Barbu

Vom spicui cîteva rînduri din procesul verbal încheiat de conducerea coralei cu această ocazie.

„...La 19,30, emisiunea pentru noi, a luat sfîrșit. Succesul a fost desăvîrșit... D-l Prof. D-tru. Botez, conducătorul corului radio, a adresat elogioase aprecieri d-lui Grigore Mircescu, dirijorul coralei și tuturor coriștilor, îndemnîndu-i, să continue a lucra cu aceeași dragoste pentru artă... La orele 21, am plecat din București spre Pitești, tot cu un vagon special... La orele 1 noaptea, în gara Pitești, am fost primiți de d-na și d-l deputat Doncea, care ne-a exprimat mulțumiri în numele județului și orașului nostru".

Pe 28 iunie corala va cînta în sala cercului militar din Pitești. Pe 10 iulie, va cînta la teatrul de vară din Trivale. Pe 12 iulie va cînta la Curtea de Argeș iar pe 13 iulie la Cumpăna. Despre ultimele două manifestări, ziarul *„Gîndul nostru"* din 28 iulie 1947, spune printre altele : *„...În ziua de 12 iulie, corala a organizat cu tot ansamblul ei, un mare concert pentru publicul orașului Curtea de Argeș și pentru muncitorimea din centrele C.A.P.S. și A.P.A.C.A., în sala cercului militar.*

În ziua de 13 iulie, toți membrii coralei au făcut o excursie la Cumpăna, cu care ocazie au cîntat și au inveselit lucrătorii de la munte, care i-au primit cu toată dragostea".

După o vacanță de două luni, corala și-a reluat activitatea la începutul lunii octombrie 1947.

Foarte curînd însă, printr-o greșită înțelegere a unor probleme, organele Consiliului sindical județean Argeș, îi obligă

TEATRUL DE VARA TRIVALEA

JOI 10 IULIE 1947

ORELE 5 DUPA AMIAZA

MARE FESTIVAL ARTISTIC-CULTURAL

ORGANIZAT DE

CORALA „CANTAREA ARGESULUI"

SI CAMINELE CULTURALE SATESTI

sub patronajul D-nei şi D-lui Deputat Constantin Doncea

SE VOR EXECUTA:

Coruri populare - Solo-voce (doine) - Doine din caval şi din frunză - Joc de căluşari

DANSURI NATIONALE

SEARA DELA ORELE 21 URMEAZA

BALUL CORALEI

In Saloanele Cercului Militar

Surprize, Bufet bine asortat. Orchestră jazz

Biletele se găsesc la Căminul Cultural Judeţean (Palatul Prefecturii)

Afişul spectacolului dat în parcul Trivale la 10 iulie 1947 de către Corala „Cîntarea Argeşului"

pe toţi membrii sindicalişti din corala Cîntarea Argeşului, să participe la corul atunci înfiinţat al sindicatului judeţean. Fiind angajat să dirijeze tot Grigore Mircescu, în aceeaşi sală şi la aceleaşi ore, marţea şi joia cînd repeta corala „Cîntarea Argeşului", această formaţie se desfiinţează, după aproape doi ani de activitate foarte rodnică.

„Cîntarea Argeşului", a fost unul dintre cele mai puternice coruri pe care le-a avut oraşul Piteşti. Timp de doi ani, această formaţie a reprezentat oraşul în diferite ocazii oficiale. În registrul în care s-au consemnat evenimentele mai importante din viaţa corului, găsim printre altele şi rîndurile următoare, care sînt semnificative în acest sens.

„Luni 2 iulie 1947.

La orele 12,50 corala a fost în gara Piteşti, pentru primirea Prea fericitului Alexei, patriarhul Rusiei. Trenul special a intrat pe peron, la orele 14,25. Patriarhul a apărut la fereastra vagonului, dînd binecuvintarea mulţimii de credincioşi ce-l întîmpina. Era însoţit de mai mulţi chiriarhi din centrele principale ale Rusiei, precum şi de Episcopul Argeşului, Iosif, Episcopul Oradei Nicolae, şi Episcopul Antal. Din partea guvernului român erau d-nii miniştrii: Ştefan Voitec, — M.Ed.N. (ministrul educaţiei naţionale n.n.) *şi Ion Pas — Ministrul Cultelor. Trenul special avea destinaţia Curtea de Argeş şi retur..."*

Dacă ne gîndim că la data ceea Catedrala oraşului avea cor bine pregătit pe care-l dirija profesorul Albu, ne dăm seama că prezenţa coralei „Cîntarea Argeşului" la un astfel de eveniment, este cu atît mai semnificativă.

Nu pot încheia acest capitol fără să arăt că realizările bogate ale acestei formaţii, au fost obţinute printr-o luptă continută cu greutăţi de nebănuit. Ţara noastră care ieşise economiceşte secătuită din război, a fost lovită în această perioadă de o secetă cumplită care i-a agravat situaţia aducîndu-i printre altele, o inflaţie monetară fără precedent. In dosarul cu toată corespondenţa corului, întocmit şi păstrat cu grijă de H. Sepeţeanu sufletul acestei mişcări, sînt o serie întreagă de piese de-a dreptul emoţionante. Voi reproduce aici două piese din acest dosar, pentru a da posibilitatea tineretului de azi şi ge-

nerațiilor viitoare să vadă prin ce momente a trecut poporul nostru în acei ani și să tragă concluziile cuvenite.

„Notă de cheltuielile făcute cu prilejul agapei coralei la 10. II 1947.

— 10 kg. făină	*— 50 000 lei*
— 3 kg. zahăr	*— 36 000 lei*
— 3 litri ulei	*— 60 000 lei*
— $1\frac{1}{2}$ kg. untură	*— 120 000 lei*
— 10 buc. ouă	*— 15 000*
— 10 kg. brînză	*— 360 000 lei*
— 52 litri vin	*—780 000 lei*
— $1\frac{1}{2}$ kg. unt	*— 90 000 lei*
— 10 kg. carne porc	*— 310 000 lei*
— 32 kg. carne vițel	*— 832 000 lei*
— 10 litri țuică	*— 200 000 lei*
— $1\frac{1}{2}$ kg. marmeladă	*— 80 000 lei*
— 30 pîini	*— 60 000 lei*
— 35 sifoane	*— 42 000 lei*
— Castraveți	*— 145 000 lei*
— Muștar	*— 45 000 lei*
— Piper	*— 8 000 lei*
— Lapte	*— 15 000 lei*
— Șervețele	*— 25 000 lei*
— Usturoi	*— 20 000 lei*
— 80 nuci	*— 10 000 lei*
— 1 kg. ficat	*— 25 000 lei*
— 1 kg. sare	*— 2 500 lei*
— Scobitori	*— 6 000 lei*
— Vanilie	*— 8 000 lei*
— Masa și plata cof.	*— 40 000 lei*
— serv. circ.	*— 30 000 lei*
— copt cozonaci și friptură	*— 30 000 lei*
— drojdie	*— 8 000 lei*
Total	*3 458 000 lei*
Stricăciuni veselă	*371 000 lei*
Total general	*3 829 000 lei*

ss. H. Sepețeanu, 11.II.1947“

Și, însfîrșit,

„Căminul Cultural Județean Argeș

Nr. 924/iunie 23, 1947

Către

ECONOMATUL FUNCȚIONARILOR

Publici din județul Argeș

Domnule Președinte,

Avem onoarea a vă ruga să binevoiți a ne aproba cantitatea de un litru ulei, care ne este necesar pentru pregătirea unei mese pentru corală.

Director
(semnează pentru)
P. Vintilă

Orice fel de comentarii le socot zadarnice.

ANSAMBLUL MUZICAL AL SINDICATELOR

La sfîrşitul anului 1947, Consiliul Sindical al judeţului Argeş, înfiinţează un cor mixt, la care angajează ca dirijor pe profesorul Grigore Mircescu şi în care va cînta cea mai mare parte dintre coriştii de la *„Cîntarea Argeşului"*, care îşi încetează activitatea cu această ocazie. (Vezi ultimele piese din arhiva coralei „Cîntarea Argeşului").

In primăvara anului 1948, după ce lucrase toată iarna la pregătirea repertoriului pentru primul concert, (orientat altfel decît repertoriul coralei Cîntarea Argeşului) Grigore Mircescu pleacă şi vine dirijor, profesorul şi compozitorul piteştean Emil Lerescu.

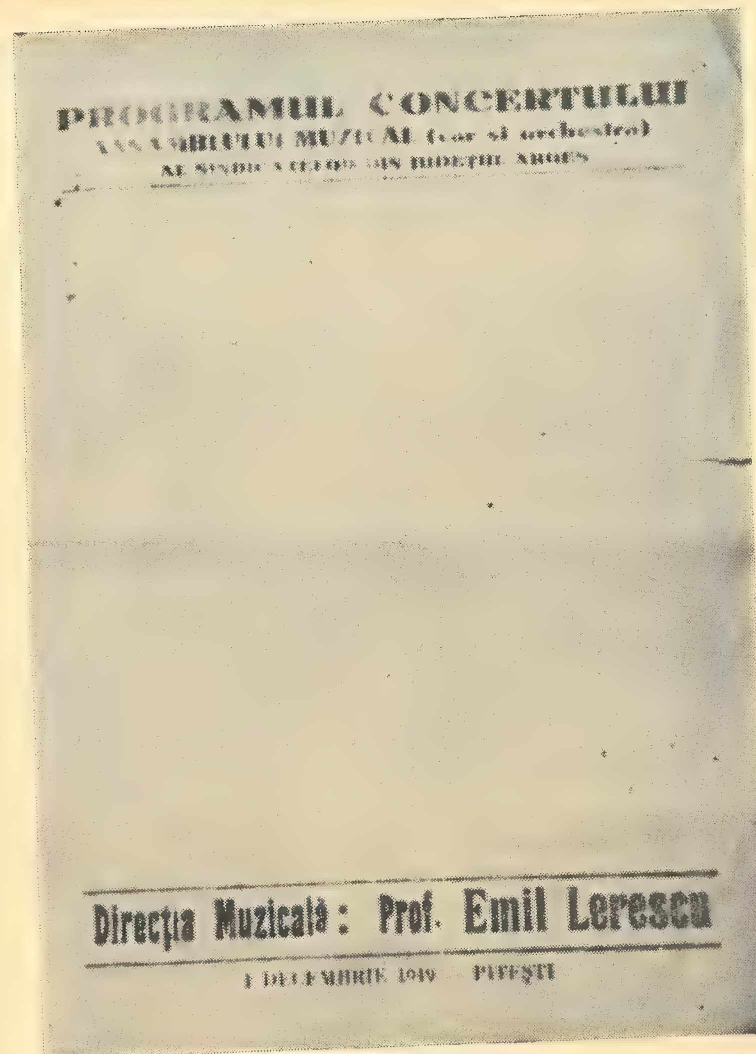
In cursul anului 1948, pe lîngă cor Emil Lersecu se ocupă şi de pregătirea unei orchestre, formînd în felul acesta *„Ansamblul muzical al sindicatelor din judeţul Argeş"*.

Activitatea de vîrf a acestui ansamblu se va desfăşura în anul 1949, cînd a susţinut patru concerte în Piteşti, a participat la o întrecere corală cu corul oraşului Cîmpulung Muscel şi a prezentat un program la posturile centrale de radio în luna noiembrie.

Unul din concertele cu un program foarte variat pe care l-a susţinut ansamblul muzical al sindicatelor din Piteşti a avut loc la 1 decembrie 1949. Vom face o spicuire a programului de sală al acestui concert, care ni s-a păstrat.

După ridicarea cortinei, corul şi orchestra au intonat *„Internaţionala"*. (Era pentru prima dată cînd în Piteşti, Internaţionala se cînta de către cor şi orchestră).

In prima parte a concertului, (după cuvîntul de deschidere) corul şi orchestra au interpretat patru pisese, introducînd după primele două un cvartet vocal. Piesele interpretate de cor şi orchestră în această primă parte, au fost : *„Infrăţire"* de Mauriciu Vescan, *„Luna"* cîntec sovietic, *„Kalinka"* cîntec so-

Programul concertului din 1 decembrie 1949

vietic, *„Cîntec de întrecere“* de Sergiu Natra. Cvartetul vocal care a cîntat în cadrul primei părți a programului, a fost format din : Maria Căpușă, Victoria Popescu, Petre Brutu și Dumitru Naumcea.

In partea a doua a concertului, au fost interpretate piese solistice vocale și instrumentale. Remarcăm prezența în această parte, a lui Pavel Crijanovschi (cînta și în cor) care interpretează cîteva arii de bas, acompaniat la pian de Eliza Gheorghiu (azi profesoară la Liceul de muzică), care a colaborat cu corul Palatului Culturii, acompaniindu-l la o serie de piese scrise pentru cor și pian.

Tot în partea a doua a concertului, a cîntat și orchestra de cameră, despre care am pomenit într-un capitol anterior.

In partea a treia a concertului — și ultima — corul și orchestra au interpretat trei pisese compuse de Emil Lerescu, dirijorul ansamblului.

„Freamătul pădurii“, soliști : Maria Căpușe și Dumitru Costache, crainic Cezar Teodoru, *„Rapsodie“* (pe motive argeșene) în fa major, strigături dr. Th. Lupașcu și *„Cîntec muncitoresc“ (Sus steagul muncitor).*

Ca o curiozitate — cu mari semnificații însă, adaug aici că, programul tipărit pentru acest concert, are pe pagina a patra (ultima) scris cu litere mari : *„Cereți zilnic Scînteia, organ central al Partidului Muncitoresc Român“.*

Este aproape inexplicabil de ce, după acest foarte reușit concert, ansamblul muzical sindical, condus de Emil Lerescu se desființează.

In cei doi ani de existență ansamblul muzical al sindicatelor, prin activitatea pe care a desfășurat-o, a ținut trează în Pitești, mișcarea muzicală în general, concentrînd o serie de elemente care vor constitui baza, (sau se vor integra) unor formații viitoare.

CORUL SFATULUI POPULAR AL ORAȘULUI PITEȘTI

In luna decembrie 1949, a luat ființă corul Sfatului popular al orașului Pitești, avîndu-l dirijor pe profesorul Tache Sîmbotin. (Profesorul Sîmbotin a venit la Liceul de băieți, în anul 1945, cînd a ieșit la pensie Constantin Albu).

Cea mai mare parte a coriștilor din *„Cîntarea Argeșului“* și din corul sindical, — despre care am vorbit, vor cînta timp de patru ani în acest cor, a cărui activitate a fost rodnică, mai ales prin numărul mare de deplasări efectuate în satele județului Argeș și mai apoi regiunii Pitești.

In repertoriul acestui cor, pe lîngă o serie de piese corale clasice, se afla o serie întreagă de cîntece de masă cu caracter mobilizator, care au cunoscut o mare circulație în perioada aceea.

In afara programelor prezentate în Pitești, corul Sfatului popular a cîntat într-o serie întreagă de localități rurale ca : Boișoara, Cocu, Făgețel, Gruiu, Mozăceni, Pădureți, Rătești, Recea, Siliștea, Ștefănești, Topoloveni, (azi oraș) Vrănești și altele.

In anul1950, acest cor, a cîntat în fața publicului de 16 ori, dintre care de două ori în cadrul unor confruntări cu alte formații corale. In cadrul concursului dintre formațiile artistice de amatori care a avut loc în 1950, ocupînd locul I pe județul Argeș, a participat la faza interjudețeană de la Ploiești, care a avut loc în luna aprilie. Aici, corul a fost promovat pentru finala pe țară care s-a desfășurat în luna iunie la București. In confruntarea finală, corul piteștean, a fost depășit de alte coruri din țară, dar cu toate acestea, el s-a prezentat onorabil.

În anul 1951, a cîntat în fața publicului de nouă ori, atît în Pitești cît și în afară. In anul 1952, a cîntat în fața publicului de 22 ori, (de 14 ori în oraș și de 8 ori în afara orașului) iar în

anul 1953, de 12 ori. (Aceste precizări statistice le-am obținut de la coristul Vasile Ionescu, care, a cîntat în acest cor, — așa cum a cîntat și în celelalte două : Cîntarea Argeșului și corul Consiliului sindical, — și care a ținut un jurnal zilnic al activității acestei formații).

Așa cum am mai spus, acest cor a avut o activitate bogată fără să susțină niște concerte de ținută, așa cum am văzut la celelalte două formații dinaintea lui. El a cîntat însă în cluburile unor întreprinderi, pe scene ocazionate de diferite zile festive, cu ocazia unor concursuri între formațiile de amatori, precum și la o serie de cămine culturale din satele din Argeș, într-o perioadă în care se începuse munca de cooperaitvizare a agriculturii.

ÎNFIINȚAREA PALATULUI CULTURII DIN PITEȘTI CORUL PALATULUI CULTURII

Spre sfîrșitul anului 1955, se înființează corul Palatului Culturii, care preia de la această dată sarcina de cor reprezentativ al orașului Pitești. (Această sarcină — pe care de-a lungul timpului au avut-o pe rînd corurile *„Liedertafel“*, cel al *„bisericii Sf. Gheorghe“*, *„Dorul“*, *„Farmecul“*, *„Freamătul Argeșului“*, *„Cîntarea Argeșului“*, cel al *„Consiliului Sindical“*, și însfîrșit, corul *„Sfatul popular“*, o are și astăzi, după 16 ani de existență neîntreruptă).

Acest cor, nu numai că va duce mai departe tradițiile valoroase ale cîtorva generații de înaintași care timp de nouă decenii au cultivat cu dragoste acest gen de muzică, dar în același timp, el va ridica muzica corală pe culmi foarte înalte, culegînd aprecierile unanime ale tuturor celor care l-au ascultat și obținînd cele mai înalte distincții care s-au putut acorda unei formații artistice de amatori în zilele noastre.

Corul Palatului Culturii din Pitești, s-a înființat la puțin timp după crearea instituției căreia îi aparține—Palatul Culturii — ca o consecință firească și imediată. Ziarul local *„Secera și ciocanul“* din 10 decembrie 1960, consemnează cu majuscule : *„Palatul de cultură din Pitești împlinește cinci ani de activitate“*. În articolul cu acest titlu care se află pe prima pagină a ziarului, se spune printre altele : *„Acum cinci ani, din inițiativa Comitetului orășenesc de partid și a Sfatului popular al orașului Pitești, una din cele mai frumoase clădiri din centrul orașului a fost pusă la dispoziția oamenilor muncii în scopuri cultural educative...*

In scurt timp a luat ființă corul și formația de dansuri și mai tîrziu, alta de teatru. Dar formația cu care se mîndrește Palatul de cultură este cea de cor.

Activitatea corală a fost începută de către dirijorul Emanoil Popescu cu cîțiva iubitori de muzică corală ca: Ana Ododec muncitoare textilistă, Elena Dumitrescu și Marga Ionescu, casnice, Ion Negulescu, muncitor vulcanizator la I.R.T.A. și alții...“

Cu ocazia concertului din 4 dec. 1965, Emanoil Popescu își amintea: *„In ziua de 9 noiembrie 1955, un grup de 18 entuziaști piteșteni, s-au întrunit la Palatul Culturii punînd temelia corului care astăzi își serbează 10 ani de activitate neîntreruptă...“.*

(Programul tipărit al concertului coral din 4 decembrie 1965).

Dintre entuziaștii prezenți în prima zi, o bună parte cîntaseră în cele trei coruri dinainte. (Cîntarea Argeșului, Corul Consiliului Sindical și respectiv corul Sfatului Popular Pitești).

Vasile Ionescu, Pavel Crijanovschi, Gh. Georgescu, Const. Diaconescu, Sofronie Leonida, Toma Mîrzacu, Maria Brebenel, Ludmila Spanache, Filofteia Georgescu, Victoria Popescu, Viorica Nicolau, Victoria Dinescu și alții, care sînt prezenți în corul Palatului Culturii încă de la înființarea lui; erau îndrăgostiți de muzica corală și tînjeau de aproape doi ani după un cor, de cînd se desființase cel al Sfatului Popular dirijat de prof. Sîmbotin. (Corurile sindicale existente, cu o activitate relativ slabă în perioada aceea, erau formate numai din salariații întreprinderilor respective).

Cu excepția lui Constantin Diaconescu, care din cauza sănătății și-a întrerupt activitatea la începutul anului 1971, toți bărbații enumerați mai sus, cîntă și azi în corul Palatului Culturii. Pe parcurs, s-au alăturat corului o serie de elemente valoroase care cîntaseră cu mulți ani în urmă în alte coruri piteștene despre care am vorbit. Bunăoară: avocatul Nicolae Popa, tenor, în anul 1926 — elev de liceu — cînta în corala „ *Freamătul Argeșului*“ pe care o dirija profesorul Albu, iar Ion Costeleanu, bariton, în anul 1929, cînta în corul bisericii Sf. Gheorghe, dirijat atunci de Anghel Constantinescu. (Ambii coriști, pot fi văzuți și înfotografiile corurilor amintite, care sînt reproduse în această carte).

Am insistat încă de la începutul acestui capitol asupra unor nume de coriști, pentru ca să se vadă cu ușurință continuitatea solidă a mișcării corale în Pitești, pe de o parte, iar pe de altă parte, pentru o motiva afirmația din primele rînduri ale capitolului, unde am spus că corul Palatului, preia încă de la începutul activității lui și deține și astăzi, sarcina de cor reprezentativ al Piteștiului. De altfel, în sprijinul celei de a doua idei, vine și faptul că în cei 16 ani de activitate neîntreruptă, în acest cor au cîntat o serie întreagă de dirijori (unii mai cîntă și astăzi) din Pitești, sau din afară cum sînt: preotul Ion Ionescu cunoscutul dirijor din Topoloveni, deținătorul unui întreg palmares de titluri naționale obținute cu corurile Călinești, Topoloveni, Dobrești și Leordeni pe care le-a dirijat pe rînd, preotul Constantin Grigorescu, dirijorul corului din Gliganu, preotul Marin Drăgușin, dirijorul coralei preoților din protopopiatul Pitești, profesorii Grigore Mircescu, Gheorghe Gomoiu, Vasile Goleșteanu, Sergiu Rusu, Gheorghe Georgescu, Aurel Ghivici, Margareta Morărescu, Margareta Șerbănoiu, avocatul Ion Costovici, Diador Ghilencea, nume în general cunoscute în județul Argeș, unele chiar în toată țara, pentru realizările lor.

De altfel, așa cum vom vedea, corul Palatului Culturii, a reprezentat adesea într-o serie de situații, nu numai orașul Pitești ci și regiunea și apoi județul Argeș.

DIRIJORUL EMANOIL POPESCU

Imediat după înfiinţarea Palatului de Cultură căruia i se pune la dispoziţie clădirea tribunalului fostului judeţ Argeş [36], organele superioare de resort, s-au ocupat de angajarea personalului de specialitate, în vederea închegării unor formaţii artistice de amatori care se cereau în cadrul unei astfel de instituţii.

Pentru formaţia de dansuri, a fost adusă prin transfer profesoara Natalia Petreanu [37], iar pentru cor, prof. Emanoil Popescu, dirijorul corului Combinatului siderurgic Hunedoara.

Emanoil Popescu s-a născut în anul 1926 în Vrăneşti, (pe atunci comună, astăzi sat, aparţinînd comunei Călineşti), la aproximativ 10 km de Piteşti.

Părinţii săi, Ana şi Alexandru Popescu, oameni foarte respectaţi în comună, văzînd că *„Manole“* (singurul băiat din cei cinci copii), de mic are înclinaţii spre muzică, respectînd o tradiţie a familiei, după terminarea şcolii primare făcută în Vrăneşti, l-au dat la seminar.

Cam de prin clasa a IV-a elevul de seminar Popescu Emanoil, a organizat cor mixt în comună, cu care, vacanţă de vacanţă, a dat serbări, cele mai multe în folosul şcolii. (Corul organizat de Emanoil Popescu la Vrăneşti a fost dus mai departe cu bune rezultate de harnicul şi devotatul Diador Ghilencea, care, locuind în Vrăneşti, cîntă în corul Palatului de Cultură încă de la înfiinţare).

În cadrul Conservatorului Ciprian Porumbescu din Bucureşti, (pentru că nu l-a mai putut convinge nimeni să se facă preot), Emanoil Popescu a fost unul dintre elevii cei mai buni ai maeştrilor Ion Chirescu şi Dumitru Botez, arătîndu-şi încă din primii ani chemarea pentru dirijat.

În anul 1952, la terminarea conservatorului, cu prilejul producţiei de sfîrşit de an, Emanoil Popescu s-a remarcat printr-o temeinică pregătire şi prin posedarea unor calităţi dirijorale deosebite.

În articolul *„Pe marginea producţiilor Conservatorului Ciprian Porumbescu din Bucureşti“*, apărut în revista *„Muzica“* nr. 7 pe anul 1952, Florin Eftimescu consemnează : *„...Anul acesta, producţiile de sfîrşit de an au constituit un adevărat succes al învăţămîntului nostru muzical.*

Expresie a unei munci susţinute şi tot mai rodnice, atît din partea profesorilor cît şi a studenţilor, ele au fost în acelaşi timp prilejul unor manifestări de o serioasă ţinută artistică...

Dirijorul Emanoil Popescu

Absolvenţii claselor de dirijat ale profesorilor Dumitru Botez şi Ion Vicol, au condus în cadrul aceleiaşi producţii corul Conservatorului, cu o deosebită pregătire şi competenţă. Nume ca : Stelian Olariu, Ion Pavalache, Emanoil Popescu, Poesis Roşu, Suzana Zupperman, Constantin Ungureanu, Florica Avramescu şi Lucia Velicu vor face cinste, credem,

artei dirijorale corale din țara noastră...". (Alături de Emanoil Popescu, printre cei citați, îi remarcăm, pe Stelian Olariu, dirijorul corului Teatrului de Operă și Balet din București și pe Ion Pavalache, dirijorul și directorul Operei din Iași.)

Cu o carte de vizită bună, după terminarea Conservatorului, Emanoil Popescu, a fost numit dirijor al corului Combinatului siderurgic Hunedoara.

Temperament vulcanic, dar în același timp destul de sentimental — așa cum a rămas pînă astăzi — aici s-a impus foarte repede atît prin munca asiduă cît și prin sensibilitatea artistică.

În cei aproape 3 ani cît a stat la Hunedoara, în afara unor concerte apreciate, a dus corul în mai multe confruntări pînă în faza finală.

Solicitat în a doua jumătate a anului 1955, să vină la Pitești, se hotărăște fără să mai șadă pe gînduri, dînd mai mult ascultare unor imbolduri lăuntrice care îl îndemnau să se apropie de plaiurile natale. Deocamdată, noul loc de muncă, nu numai că nu-i oferea niște avantaje, dar nu-i oferea nici măcar pe departe situația de la Hunedoara...

MUNCA PLINĂ DE ENTUZIASM. PRIMELE SUCCESE.

În seara zilei de 9 noiembrie 1955, 18 coriști împreună cu prof. Emanoil Popescu, în prezența cîtorva oficialități, hotărăsc să pună bazele noului cor piteștean. 9 noiembrie 1955, nu este reținută de fapt ca data semnării unui act de naștere, ci mai degrabă, de reluare a activității corale, care încetase în Pitești, pe una din laturi, de cîtva timp. (Zic una din laturi, pentru că de la încetarea corului Sfatului popular, pe lîngă corurile sindicale, despre care am amintit, au mai existat coruri școlare și cîteva coruri bisericești, printre care cel al bisericii Sf. Gheorghe.)

Grupul din prima seară s-a dublat și s-a triplat în serile următoare și noul dirijor piteștean a pus în lucru prima piesă corală *„Cîntec tineresc de sărbătoare"* de Tulikov.

Așa a început un capitol nou în viața muzicală a Piteștiului și, fără discuție, cel mai strălucit de pînă acum.

Sfîrșitul anului 1955 și începutul lui 1956, a fost o perioadă în care s-a lucrat din plin, cu entuziasm și o totală dăruire atît din partea corului cît și a dirijorului. Colectivul s-a închegat atît din punct de vedere numeric, cît și din punct de vedere sufletesc. Alături de cei mai în vîrstă, au venit și o serie întreagă de tineri. Dintre aceștia din urmă, printre primii care s-au înrolat cu tot elanul, au fost : Ion Negulescu și Mirea Neacșu (Ticuță și Mișu), prezenți și astăzi, după 16 ani, cu același înalt atașament.

În ziua de 5 mai 1956, cu ocazia *„Zilei presei comuniste"*, corul Palatului Culturii din Pitești, are prima confruntare cu publicul în sala Teatrului de Stat. (vezi Secera și ciocanul din 13 mai 1956). Despre acest eveniment, peste 10 ani, dirijorul corului, Emanoil Popescu va spune următoarele : *„...Ne este viu în mimnte succesul primumlui nostru concert, susținut la 5 mai 1956, cu ocazia sărbătoririi presei comuniste, concert*

care prin pregătirea și execuția lui, a atras aplauzele și încrederea în colectivul nostru..." (Programul tipărit al concertului din 4 dec. 1965).

În acest concert, a cîntat și corul de copii al Palatului Culturii, pregătit și dirijat tot de Emanoil Popescu. Cîteva piese au fost executate de cele două coruri reunite. A fost de-a dreptul emoționant ; o serie de copii, cîntau alături de părinții lor, pe aceeași scenă...

Pe 31 mai, va fi din nou pe scena Teatrului, în cadrul unui program festiv, prilejuit de Ziua internațională a copilului (1 iunie) ca pe 7 iunie să realizeze primele înregistrări la radio, care vor fi transmise pe posturile centrale.

Pe 2 iulie, a obținut locul I pe regiunea Argeș, în cadrul celui de al IV-lea concurs al formațiilor artistice de amatori. Pe 6 august a cîntat în sala C.C.S. din București, în finala din cadrul aceluiași concurs.

În timpul desfășurării fazei finale a celui de al IV-lea concurs al formațiilor artistice de amatori, într-un articol intitulat *„Un pas voinicesc"*, artistul emerit Constantin Rădulescu spunea printre altele : *„...Un alt fapt îmbucurător, îl constituie preocuparea dirijorilor de a prezenta un repertoriu valoros. Ca exemplu dăm corul intersindical din Brăila și corul Casei de cultură din Pitești.*

Trebuie să spunem de asemenea că interpretarea realizată de aceste două formații, se situează printre cele mai bune care s-au prezentat în primele trei zile de concurs..." (Munca. Ediție specială pentru participanții la faza republicană a concursului cercurilor artistice de amatori ale sindicatelor. Nr. 2 din 10 august 1956).

Printre piesele care s-au interpretat în finala acestui concurs au figurat: *„Clasă muncitoare, spre țel"* de Karastoianov, *„Pe sub deal pe sub pădure"* de Achim Stoica, *„Privighetoarea"* și *„Ciocîrlia"* de Bartholdy.

In urma acestei întreceri, formația piteșteană a primit diploma de *„Cor fruntaș pe țară"* iar Emanoil Popescu diploma *„Dirijor fruntaș pe țară"*.

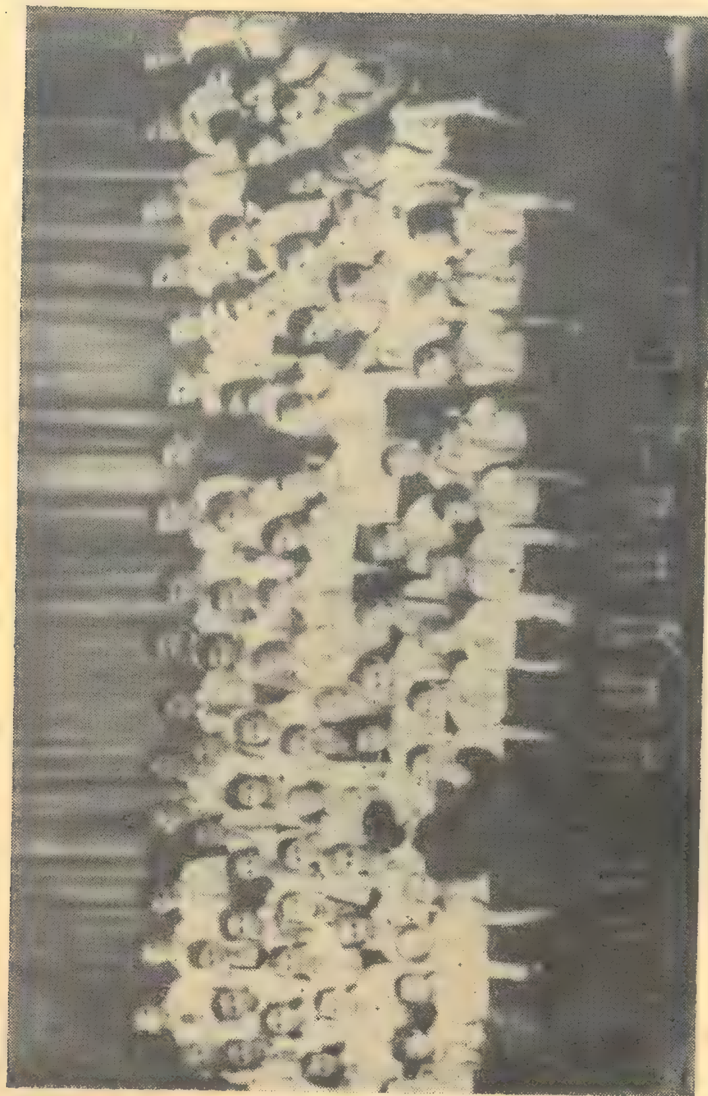
Efectivul corului, așa cum rezultă și dintr-o fotografie făcută pe scena C.C.S. în timpul concursului, a fost de 76 coriști. (45 femei și 31 bărbați). Distincția primită în urma finalei acestui concurs, a dat noi aripi corului și activitatea a fost reluată cu și mai multă dragoste. (Vezi și articolul *„Impresii de la un mare spectacol"* în *„Secera și ciocanul"* din 9 august 1956).

Corul Palatului Culturii din Pitești în anul 1956 în finala celui de al IV-lea Concurs al formațiilor artistice de amatori, distins cu titlul de „Cor fruntaș pe țară".

In zilele de 11, 12 și 13 februarie 1957, la București a avut loc, din inițiativa Ministerului Culturii și Consiliului Central al Sindicatelor, consfătuirea pe țară a dirijorilor formațiilor muzicale de amatori, pe marginea celui de al IV-lea concurs al

formațiilor artistice de amatori, desfășurată în anul 1956. Cu prilejul acestei consfătuiri, maestrul Dumitru Botez, a prezentat un amplu referat, în centrul atenției căruia, au fost corurile participante la faza finală a concursului. După ce se ocupă de

Corul de copii al Palatului Culturii în anul 1956 . Dirijor : Emanoil Popescu

corurile din Călinești și Domnești dirijate de Ion Ionescu și respectiv Alfons Popescu (corul Colinești obține premiul II pe țară în cadrul concursului) maestrul Dumitru Botez spune: *„Și pentru că ne aflăm la regiunea Pitești, cîteva cuvinte despre corul Palatului de Curtură, dirijat de Emanoil Popescu. Deși nu prea mare (76 persoane) formația are amploare și dispune de o sonoritate catifelată, datorită intonației destul de bună. În privința omogenității grupelor și a corului, în general, dirijorul mai are multe probleme de rezolvat. Corul a fost instruit cu deosebită grijă, ceea ce se vede imediat din execuția partiturii. Fraza muzicală este inteligent și cu gust condusă. Interpretarea, în ansamblul ei, se vede a fi opera unui om de specialitate, care se preocupă îndeaproape de problemele artistice, nelăsîndu-le la voia întîmplării sau numai pe seama talentului. Repertoriul bine ales, frumos și interesant. Ținuta corului și a dirijorului, foarte bună. Pentru valoarea artistică a lui, noi putem să-l considerăm printre cele mai bune coruri ale țării. Pentru unele însușiri ce se întrezăresc de pe acum, credem că va putea deveni un concurent de temut în viitoarele* concursuri". (Formațiile muzicale de amatori la cel de al IV-lea concurs pe țară. București, 1957, pag. 29).

Anul 1957, a fost bogat în activitate. Vom reține doar cîteva evenimente mai semnificative.

Pe 16 martie, corul a cîntat pe scena Teatrului de Stat, în cadrul unei festivități ocazionată de împlinirea a 50 de ani de la răscoala din 1907.

Pe 9 aprilie și pe 17 iunie s-au făcut imprimări la Palatul Culturii de către o echipă de specialiști veniți cu caravana Radiodifuziunii Române. În zilele de 11, 15 și 22 aprilie a cîntat pe scena teatrului din localitate; pe 18 și 20 mai de asemenea. (Fie în cadrul unor concerte de sine stătătoare, fie cu ocazia unor evenimente festive). Pe ziua de 16 iunie, a dat de două ori concertul — în matineu și seara — pregătit pentru publicul piteștean și din care avea să imprime a doua zi la radio. Pe 22 august, reunit cu corul întreprinderii *„Textila Gară"* pe care îl dirija tot Emanoil Popescu, corul Palatului Culturii a cîntat din nou la Teatrul de Stat, cu ocazia festivității pentru 23 August. Pe 6 septembrie, a prezentat un program de muzică corală românească și sovietică, în fața unui colectiv de oameni de artă sovietici, care vizitîndu-ne țara s-au oprit și în Pitești. În sfîrșit, anul se încheie cu un mare spectacol dat în

PALATUL CULTURAL
REGIUNEA PITEŞTI

Prezintă

în ziua de 11-IV-1957 ora 19

în sala TEATRULUI DE STAT

SPECTACOL DE GALA

CORUL „Fruntaş pe ţară"

VA INTERPRETA

Muzică corală clasică, romînească, sovietică, cîntece de mase, coruri din opere de: Beethoven, Schubert, Brahms, M. Bertholdi, I. Vidu, D. Kiriac, S. Drăgoi, I. Chirescu, Emanoil Popescu, Kovali, Sohin, Karastoianov, Muradeli, Verdi, Smetana, Gounod, Mascagni.

ANSAMBLUL de DANSURI

VA EXECUTA

Suite de jocuri romîneşti, Dansuri sovietice, Dans clasic, Dans de caracter, Dans satiric.

CORUL DE COPII

VA INTERPRETA

Muzica corala de: I. CHIRESCU, WEBER şi SILCHER

DIRIJOR
Prof. EMANOIL POPESCU

COREGRAFIE
Prof. NATALIA PETREANU

La pian: Elena Constantinescu

Biletele la

Afişul spectacolului de gală susţinut de corul de adulţi şi corul de copii — aprilie 1957.

colaborare cu actori ai Teatrului de Stat din Piteşti, în cinstea aniversării a 10 ani de la proclamarea Republicii (pe 29 decembrie).

Anii care vor urma, vor fi din ce în ce mai bogaţi în activitate. In afara unor concerte organizate ca atare, corul Palatului Culturii va fi tot mai prezent la solicitarea organelor de partid şi de stat, cu prilejul unor zile festive sau al diferitelor competiţii regionale şi orăşeneşti.

Anul 1958, începe cu un şir de programe susţinute în diferite săli din Piteşti, în cadrul campaniei electorale pentru alegerile de deputaţi de la începutul lunii martie. Pe 7 şi 8 iunie, corul va da două concerte în staţiunile Olăneşti şi respectiv Govora. Pe 29 iunie va susţine un program de coruri romîneşti şi sovietice la Valea Ursului (spre Rm. Vîlcea la aproximativ 15 km. de Piteşti) unde se afla o unitate de ostaşi sovietici. Pe 10 august, va prezenta un buchet de coruri în cadrul unui program festiv susţinut la Casa tineretului (de la începutul anului 1971 Casa studenţilor şi elevilor) cu ocazia inaugurării artistice. Pe 17 august, va cînta din nou cu prilejul inaugurării Casei de cultură Găvana. Pe 22 august, împreună cu celelalte formaţii artistice ale Palatului şi cu fanfara militară a garnizoanei din Piteşti, va fi prezentat într-un spectacol festiv,interpretînd cîntece de masă şi patriotice. Cu aceleaşi piese şi în aceeaşi formaţie va fi prezent pe 24 august în parcul de pe malul Argeşului.

Pînă la sfîrşitul anului, a mai avut încă 5 confruntări cu publicul. În 1959 va cînta de 25 ori în faţa publicului din Piteşti sau din afară. Este anul în care va înregistra succese şi satisfacţii deosebite. Dar este în acelaşi timp anul în care va trebui să sufere şi o mare decepţie.

În luna ianuarie va concerta de 4 ori (de 3 ori în sala Teatrului de Stat din localitate). În februarie se pregăteşte asiduu pentru a răspunde unei duble programări la radio şi la televiziune pentru a doua jumătate a lunii martie. Intregul colectiv răspunde cu acelaşi elan care l-a caracterizat întotdeauna. Pe 22 martie, corul mixt al Palatului Culturii din Piteşti va cînta la radio, (în transmisiune directă începînd de la 17,30) iar pe 23 martie, împreună cu colectivul coregrafic ,bine instruit de prof. Natalia Pietreanu, va susţine un program de 45 de minute la televiziune. Printre o serie de ieşiri în faţa publicului cu ocazia unor zile festive, (19 aprilie cu ocazia împlinirii a 10 ani de la înfiinţarea Consiliulu Mondial al Păcii,

21 aprilie, cu ocazia aniversării nașterii lui Lenin, 5 mai, cu ocazia zilei presei comuniste, 9 mai cu ocazia zilei independenței și a victoriei) corul s-a prezentat și la faza regională din cadrul celui de al V-lea concurs al formațiilor artistice de amatori, în urma căreia s-a situat pe primul loc.

Au început pregătirile temeinice pentru faza interregională care se stabilește la Ploiești. Forma foarte bună în care se afla corul și valoarea deosebită a repertoriului din care amintim : „Privighetoarea" de P.I. Ceaikovski și „Doină și joc" de Gh. Dumitrescu, lasă să se întrevadă succesul lui pînă la faza finală.

In ziua de 25 iulie, corul a plecat la Ploiești urmînd să cînte seara și să se reîntoarcă la Pitești după ce va coborî din scenă. Din cauza unor deficiențe de organizare însă, aproape de miezul nopții corul piteștean încă nu cîntase. Așa stînd lucrurile, juriul, a stabilit să cînte a doua zi dimineața în deschiderea spectacolului concurs. In aceste condiții, gazdele au fost nevoite să cazeze în noaptea aceea corul nostru, lucru pe care nu-l prevăzuseră. Și, fie că într-adevăr, condițiile n-au permis altfel, fie că cei însărcinați cu această treabă au fost necompetenți, (pentru că la un sabotaj nu-mi permit să mă gîndesc) corul Palatului Culturii din Pitești, s-a trezit în situația de-a dreptul stupidă de a-i fi cazate femeile în Ploiești și bărbații în afara Ploieștiului la Bucov, la o distanță de 10 km. Necazurile au început din primul moment, pentru că o serie de coriști, soți și soție aveau bagaje comune. Cum nu-i mai ardea nimănui de obiectat la o oră atît de tîrzie și după cel puțin 15 ore de neodihnă, a plecat fiecare la locul repartizat. Dar, cum *„un necaz nu vine niciodată singur"*, bărbații s-au trezit a doua zi dimineața uitați complet acolo unde fuseseră cazați. După mai multe ore de așteptare a autobuzului, disperați că se apropia momentul urcării pe scenă, au plecat pe jos spre Ploiești. Cam pe la jumătatea distanței, s-au întîlnit, chipurile, cu autobuzul, dar ora intrării în scenă trecuse. Indispoziție genreală, nervi, epuizare fizică etc., etc. După ce s-au regăsit cu femeile, cei care nu-și puseseră costumele de scenă și le-au pus... unii pe stradă, alții prin cîte un gang și, însfîrșit, corul s-a prezentat la teatru. Prea tîrziu, însă. Juriul se grăbise să pedepsească corul „nedisciplinat" de la Pitești cu eliminarea din concurs. Toate explicațiile au fost zadarnice.

În cele din urmă, i s-a făcut totuși *„favoarea"* să cînte, dar în afara concursului. Corul a mai găsit în acele momente resursele necesare să cînte la valoarea lui. Și nu numai atît ; a acceptat să cînte și după amiază la Teatrul de vară pentru publicul ploieștean.

Decepția din concursul al V-lea a fost mare, dar nimeni n-a dezertat. Pînă la sfîrșitul anului, corul Palatului Culturii din Pitești, va mai cînta de 12 ori în fața publicului. Dintre aceste întîlniri cu publicul, semnalăm : programul prezentat la Casa Armatei din Pitești pe 24 octombrie cu prilejul Zilei forțelor armatei române, programul prezentat pe 12 noiembrie cu ocazia înmînării de către poetul Marcel Breslașu a 3 diplome unor activiști din regiunea Argeș, din partea Consiliului Mondial al Păcii, programul din 20 noiembrie cu prilejul analizei activității culturale din regiunea Argeș, cu participarea unor reprezentanți ai Ministerului Culturii.

Anul 1959, s-a încheiat cu patru concerte. Pe 28 noiembrie la Ștefănești, pe 10 dec. la C. de Argeș, pe 13 dec. la Găvana (toate trei avînd același repertoriu) în sfîrșit, concertul festiv din 30 decembrie susținut la Teatrul de stat.

ANUL 1960

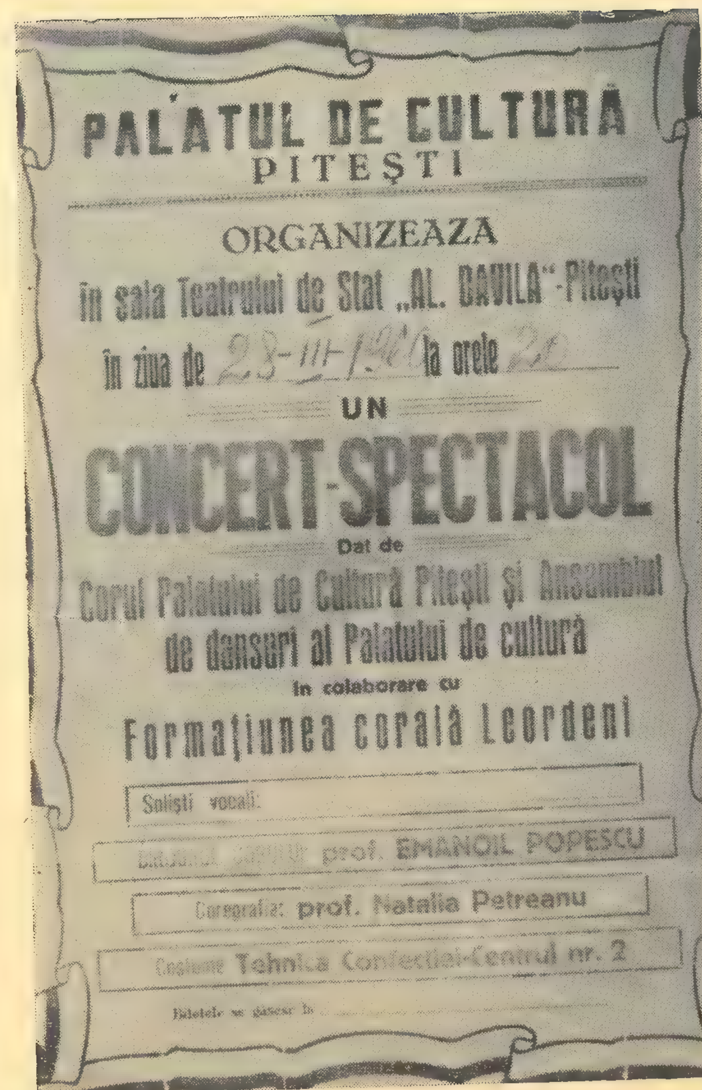
În anul 1960, corul Palatului Culturii din Piteşti, cunoaşte satisfacţii artistice foarte mari. Incă de la începutul anului, pe lîngă o serie de întîlniri cu publicul în cadrul unor spectacole organizate şi cu participarea altor formaţii, pregăteşte un concert, în colaborare cu corul Căminului cultural Leordeni,[38] pe care îl dirija în perioada aceea tot prof. Emanoil Popescu. Concertul a avut loc la Teatrul de stat din localitate în ziua de 28 martie. In prima parte a cîntat corul Leordeni, în partea a II-a corul Palatului şi, însfîrşit, în partea a III-a, corurile reunite. Printre piesele cîntate împreună au fost şi : *„Măreţ pămînt al patriei iubite"* de Ioan Chirescu şi *„Partidul ne conduce"* de V.I. Muradelli.

In luna aprilie corul va cînta pe scenă de 5 ori. De 4 ori în concert (pe 9 aprilie la Leordeni, în concert comun cu corul de aici) iar a cincea oară în cadrul concursului regional *„Festivalul primăverii"*, cu faza finală la Curtea de Argeş, (în cdarul acestui concurs a obţinut premiul I.)

Cu ocazia încheierii festivalului primăverii, la 8 mai, pe scena Teatrului de stat din localitate au cîntat 3 coruri reunite : cel al Palatului Culturii, corul Leordeni şi corul Sindicatului din petrol, pe care îl dirija tot Emanoil Popescu. De la acest spectacol, s-a păstrat o foarte reuşită folografie, pe care am reprodus-o în volumul de faţă, în care, în faţa corului masiv de peste 200 persoane (cele 3 coruri reunite) dirijat de Emanoil Popescu, se afla Aurel Bratu, solistul uneia din piesele intrepretate în comun.

In luna iunie, corul va da 4 concerte, dintre care două în zilele de 18 şi 19, la Rm. Vîlcea şi respectiv la Călimăneşti.

Pe 3 iulie, corul se află la Bucureşti, într-unul din studiourile Radiodifuziunii române, unde imprimă 7 din cele mai valoroase piese din repertoriul său, ce nu fuseseră imprimate.

Concert spectacol susţinut de formaţiile Palatului culturii Piteşti şi corul Leordeni din martie 1960

Corurile: Palatului Culturii, Sindicatului Petrol și Căminului cultural Leordeni dirijate de prof. Emanoil Popescu (solist Aurel Bratu) cu ocazia festivalului „Sărbătoarea primăverii" — 1960.

Această imprimare s-a făcut în vederea unei apropiate transmisii pe posturile centrale de radio. Intr-adevăr, programul de radio din ziua de duminică 24 iunie 1960 îi afectează corului piteștean, un spațiu de 30 de minute pe programul I de la 11,45

— 12,15, în cadrul emisiunii *„Formații artistice de amatori, în studiourilor noastre"*.

In același program, însă, a apărut și fotografia corului și o scurtă prezentare, în care se spune printre altele : *„...Corul Palatului de cultură din Pitești, dirijat de Emanoil Popescu, a devenit în cei aproape 5 ani de activitate una din formațiile fruntașe pe țară. Prezentate la un nivel artistic calitativ, spectacolele corului s-au bucrat în acest răstimp de o largă simpatie și apreciere.*

Ascultăorilor noștri li s-a mai oferit prilejul să cunoască corul Palatului de Cultură din Pitești în luna aprilie 1959 cînd el a susținut programe în Studiourile de Radio și Televiziune.

Zecile de cîntece și piese corale din repertoriu, printre care, „Te cînt partid" de Mircea Neagu, „Părinte drag, partid iubit" de Gheorghe Bazavan, „Cîntec de dragoste pentru țara sovietică", de Dumitru Botez, „Doină și joc" de Gheorghe Dumitrescu, „Răsunet din Crișana" de Ion Vidu, „Ei uhnem" prelucrare de Novicov, „Plaiuri natale" de Sveșnicov și altele, reprezintă, pentru corul din Pitești, bilanțul unei munci rodnice și însuflețite..." (Programul de radio și televiziune an X, nr. 453, joi 21 iulie 1960).

În cursul lunii iulie și în prima jumătate a lui august, Emanoil Popescu, a pregătit cu bărbații din corul Palatului alături de care a mai venit un grup, de bărbați din corurile *„Petrolul"* și *„Textila"* (pe care le dirijează tot Emanoil Popescu) poemul simfonic *„Victoria"*, pentru soliști, cor și fanfară, de Dumitru Eremia, în vederea apropiatei sărbători de 23 August. Beneficiind de o valoroasă colaborare — fanfara garnizoanei din Pitești condusă de Dumitru Răuță (maior pe atunci) — succesul a fost asigurat, în prezența a mii de spectatori, pe scena din parcul de pe malul Argeșului. În luna noiembrie, corul Palatului Culturii din Pitești, a fost transmis din nou la radio, în cadrul unui program de 20 de minute. La cîteva zile după această transmisie, Emanoil Popescu a primit o scrisoare, din care spicuim : *„Tovarășe dirijor, acum cîteva zile și anume marți 5 noiembrie a.c. (1960 n.n.) orele 18,45 am ascultat, la radio, ansamblul Palatului culturii din Pitești dirijat de Dumneavoastră, care după cum suna, mă făcea să cred că e un ansamblu profesionist... Mi-a plăcut foarte mult sonoritatea omogenă a ansamblului, felul cum au fost nuanțate compozițiile executate...* (etc., etc.).

În încheiere vă transmit sincere felicitări și pe viitor numai succese.

Vlăduță Nicolae,
artist liric al Teatrului de Operă și Balet al R.P.R., București",

De-a lungul anilor de activitate, corul piteștean, sau dirijorul lui, au primit multe scrisori de felul acesta de la persoane necunoscute, care în urma unor concerte, sau a unor emisiuni de radio sau televiziune au ținut să transmită opiniile personale, — cele mai multe elogioase — colectivului. Niște astfel de... „*mici evenimente*", niciodată n-au trecut neobservate, pentru că ele nu numai că au un efect tonic asupra formației, dar, dece să n-o recunoaștem, ele se înscriu printre puținele recompense pe care aceasta le primește.

Pe ziua de 10 decembrie 1960, corul, (ca și Palatul Culturii) a sărbătorit cinci ani de activitate. (Vezi „Secera și ciocanul" nr. 2056 din 10 decembrie 1960). La această sărbătorire, au participat pe lîngă oficialitățile locale și reprezentanții Ministerului Culturii, o serie de personalități ale vieții noastre muzicale. Seara a avut loc în sala Teatrului de stat din Pitești, un concert festiv.

Invitat la această manifestare, maestrul Ioan Chirescu, a răspuns printr-o scrisoare plină de căldură pe care o vom reproduce în parte.

„*...Aș fi dorit din toată inima să răspund afirmativ la călduroasa invitație ce mi-ați făcut de a participa la concertul pe care corul Palatului de Cultură din orașul Pitești îl va da în ziua de 10 decembrie...*

În general sîmbăta nu pot lipsi din București; iar, de data aceasta, mai am — peste alte obligații — și datoria de a asista la imprimarea recentei mele piese intitulată „Partidului erou".

...Cu regretul că nu pot participa fizicește la frumoasa încununare a activității de 5 ani a corului, vă rog să mă socotiți cu sufletul printre Dv., plin de bucurie că puteți prezenta un bilanț artistico-cultural demn de invidiat.

Fac urările cele mai bune și mai sincere, atît neobosiților membri ai corului, cît și bravului meu elev de altădată, Emanoil Popescu, animator priceput al activității artistice a Palatului de Cultură din Pitești.

Salutări prietenești din partea acelui care vă mulțumește călduros, vă apreciază și vă urează mulți, mulți ani de activitate rodnică și înălțătoare în domeniul coral pentru cei mulți care muncesc în folosul patriei noastre dragi.

Prof. Ioan D. Chirescu
Artist al poporului din R.P.R...."

Asemenea rînduri, nu mai pot fi comentate. Am să mai adaug numai că, bucuria pe care a produs-o această scrisoare coriștilor și dirijorului, s-a adăugat bucuriei de a-l avea în mijlocul lor alături de alte personalități, pe maeștrii artei dirijorale românești Dumitru Botez și Marin Constantin.

A fost o zi de neuitat.

Corul Palatului Culturii din Pitești, pășește în cea de a doua parte a primului deceniu de activitate, nu numai cu conștiința valorii și a menirii sale, ci și cu hotărîrea fermă de a urca noi trepte pe tărîmul artei și al activității artistice.

SUCCESUL OPERETEI

În anul 1961, corul Palatului Culturii din Piteşti, îşi începe activitatea cu un concert lecţie în prezenţa dirijorilor din raioanele Piteşti şi Găeşti, pe 9 ianuarie.

După ce pe 12 ianuarie realizează noi imprimări pentru Radiodifuziune, începe pregătirea intensă pentru cel de al VI-lea concurs al formaţiilor artistice de amatori care se declanşase. Cîştigînd locul I pe regiune, pe 18 iulie participă la faza interregională, care de data aceasta s-a desfăşurat la Piteşti.

O lună mai tîrziu, la 18 august, o nouă confirmare a valorii sale artistice. În sala C.C.S., în cadrul finalei celui de al VI-lea concurs republican obţine premiul III pe ţară. Cu un repertoriu valoros, din care amintim : fragmente din oratoriul *„Tudor Vladimirescu"* de Gheorghe Dumitrescu şi *„Dorul"* de de Constantin Baciu, corul dirijat de prof. Emanoil Popescu, s-a situat în acest concurs, printre cele mai bune coruri din ţară.

Încurajat de rezultatul bun obţinut în concurs, corul hotărăşte să pregătească o operetă. *„Ana Lugojana"*, pare tuturor cea mai indicată şi, într-adevăr, pe 20 septembrie 1961, după rezolvarea tuturor problemelor preliminare, are loc prima repetiţie.

Timp de 4 luni încheiate, s-a muncit cu un elan deosebit care nu va putea fi niciodată uitat de nici una din cele peste 80 de persoane care au contribuit la realizarea spectacolului.

Pe 31 ianuarie 1962 a avut loc viizonarea, iar pe 3 februarie, premiera, în sala teatrului.

A fost un adevărat succes, care a deschis o nouă pagină în viaţa corului Palatului Culturii şi în istoria vieţii muzicale a Piteştiului.

Conducerea muzicală a aparţinut prof. Emanoil Popescu şi Willi Brucker (fost şef al fanfarei militare din Piteşti, iar

Scenă din opereta „Ana Lugojana" de Filaret Barbu. În prim plan soliştii : Petruţa Arghel şi George Pascu

după pensionare, profesor la Şcoala populară de artă). Coregrafia a aparţinut profesoarei Natalia Petreanu, regia tehnică lui C. Mihalache, iar regia artistică, lui Virgil Sacerdoţeanu.

Vom trece aici distribuţia aşa cum a apărut în programul de sală :

Ana	— Petruța Nicolaevici (Anghel)
	— Caliopia Paparizu
Sandu	— Dumitru Costache
	— Gheorghe Pascu
Iancu	— Ion Cimpoeșu
	— Ion Albulescu
Tanti Maritzi	— Elvira Moroianu
Profesorul Nazarie	— Al. Grigorescu
Pfitzner	— Ovidiu Dumitrescu
Fany	— Raisa Chicu
	— Iulia Mihăilă
Tony	— Ovidiu Druja
Moș Toma	— Pavel Crijanovschi
Răzuș	— Ion Vrabie
Moțiu	— Constantin Sofian
Tochera	— Ion Elefterescu
Szabo	— Petre Mărculescu
Contele Werterhazy	— Petre Mărculescu
Contesa Werterhazy	— Magda Anghelescu
Iulia Bereny	— Georgeta Timofte
Baronul Török	— Aurel Bratu
Baronul Boldizsar	— Ion Popescu
Doamna Boldizsar	— Maria Ionescu
Inspectorul Havassy	— Nucu Petrescu
Primul agent	— Constantin Mihalache
Al doilea agent	— Florin Popescu
Mioara	— Constanța Ionescu
Doina	— Mia Petreanu
Vochița	— Eleonora Neamțu
Niculina	— Ecaterina Nedelcu

„...Corpul de balet al Palatului de cultură Pitești. Muncitori, țărani, țărănci, fete, flăcăi, jandarmi..."

Orchestra a fost formată din instrumentiști amatori din oraș și din elevi ai Școlii populare de Artă.

Semnificativ pentru succesul realizat cu „Ana Lugojana" este și faptul că între 4 februarie și 25 martie 1962, s-au dat

12 spectacole în Pitești. (În afara premierei). Cel de al XIV-lea spectacol s-a dat pe 31 martie la Curtea de Argeș, iar cel de al XV-lea, din nou la Pitești, pe 9 aprilie.

Pe 17 mai, întregul colectiv muzical-coregrafic al Palatului de cultură din Pitești, (cor și operetă) merge la București, în mod special pentru a viziona în sala Palatului, spectacolul marelui ansamblu coregrafic sovietic, *„Igor Moiseev"*.

Pentru că spectacolul cu opereta Ana Lugojana se rodase și se juca cu dezinvoltură, vor fi invitați pentru cîteva spectacole o serie de soliști profesioniști, printre care unii de cea mai înaltă clasă. Astfel, pe 27 și 28 mai, *„Ana Lugojana"* se joacă cu Octav Naghiu și Viorel Chicideanu de la Teatrul de Operetă din București, care vor interpreta rolul lui Sandu și respectiv pe cel al lui Iancu. Pe 4 iulie, protagoniștii spectacolului, vor fi de la Teatrul muzical Brașov, în persoana Mariei Brînzea — Ana, — a lui Vasile Pop, — Sandu — și a dirijorului Sava Vlad.

Pe 28 iunie, *„Ana Lugojana"* piteșteană se va juca avîndu-l în rolul lui Sandu pe Ion Dacian.

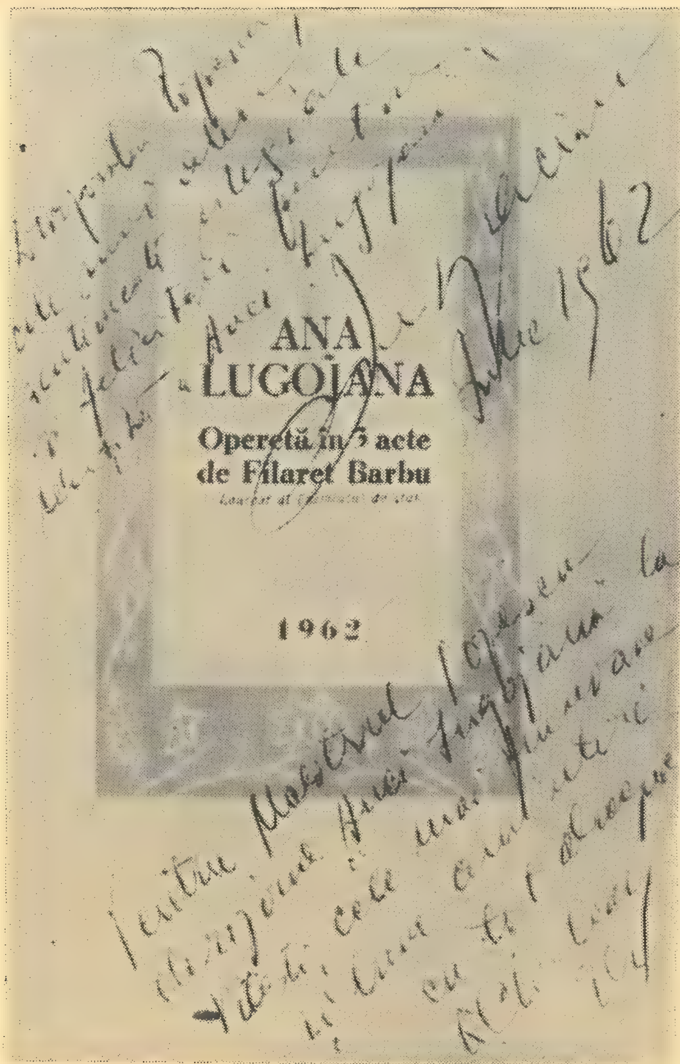
Cum a fost spectacolulu ?... N-am să spun, decît că, peste o săptămînă, pe 5 iulie, Ion Dacian va juca din nou la Pitești în *„Ana Lugojana"*, de data aceasta alături de Viorel Chicideanu. Era cel de al XX-lea spectacol cu opereta. O adevărată stagiune.

Marele artist al operetei românești, foarte mulțumit de spectacol, i-a scris lui Emanoil Popescu pe program, următoarele rînduri : *„Dirijorului Popescu, cele mai alese sentimente colegiale și felicitări pentru reușita „Anei Lugojana". Ion Dacian. Iulie, 1962"*.

Pe același program scrie și Viorel Chicideanu : *„Pentru maestrul Popescu dirijorul „Anei Lugojana" la Pitești, cele mai frumoase și bune amintiri, cu tot dragul..."*

Dacă pentru profesorul Emanoil Popescu și pentru colectivul pe care l-a dirijat, aceste rînduri, ale unor oameni, mai mult decît autorizați, înseamnează *„calificativ maxim"*, la un examen foarte pretențios, pentru orașul Pitești, sau mai bine zis pentru istoria lui muzicală, înseamnează atestarea unui valoros act de cultură, care trebuie consemnat și reținut așa cum se cuvine.

Seria de spectacole cu *„Ana Lugojana"* se vor continua în primele luni ale anului 1963. Ultimele două spectacole, au fost date la Găești, pe 24 februarie, și la Drăgășani pe 23 martie 1963.

Coperta programului de sală al operetei „Ana Lugojana" cu autografele lui Ion Dacian — Artist al poporului — și Viorel Chicideanu de la Teatru de Operetă din București

Palatul
Culturii
Pitești
prezintă

CONCERT CORAL

DIRIJOR
Prof. EMANOIL POPESCU

SOLIȘTI:

La pian
ELIZA GHEORGHE

Concertul coral din 13 mai 1963 susținut pe scena Teatrului „Al. Davila" din Pitești. În programul căruia a predominat muzica clasică

Cu opereta *„Ana Lugojana"*, s-au dat în total 24 de spectacole. A fost unul din marile succese ale corului Palatului Culturii din Pitești.

Numărul mare de spectacole date cu opereta, nu a întrerupt activitatea corală propriuzisă. Corul a apărut în 1962 cu ocazia unei serii întregi de evenimente festive. În 1963 se întîmplă același lucru. În afara spectacolelor de operetă, corul apare în fața publicului fie cu ocazia unor evenimente festive, fie în concerte de sine stătătoare.

Pe 13 mai bunăoară, corul va susține la Teatru un concert care s-a bucurat de un mare succes. Cu un repertoriu în care a predominat muzica clasică și de operă, concertul a avut o notă dominantă de rafinament, care a satisfăcut pînă în cel mai înalt grad pe iubitorii de muzică din Pitești...

Au fost interpretate următoarele piese : (în ordinea din program).

— *Corul țăranilor*, din opera *„Mireasa vîndută"* de B. Smetana.

— *„Privighetoarea"* de F. M. Bartholdy

— Arie și cor din opera *„Trandafirii Doftanei"* de N. Petri, solist Cornel Țincoca.

— *„Ei uhnem"*, de A. Novicov.

— Corul țăranilor din opera *„Cavaleria rusticană"* de P. Mascagni.

— *„Privighetoarea"* de P. I. Ceaikovski, solist Gh. Pascu.

— *Scena insurecției*, din opera *„Fata cu garoafe"* de Gh. Dumitrescu, solist Aurel Bratu.

— *„Cîntec de leagăn"*, de Fr. Schubert.

— *„Laudă nopții"* de L. W. Beethoven

— *Corul fetelor*, din opera *„Evgheni Oneghin"* de P. I. Ceaikovski.

— *Corul vînătorilor*, din opera *„Freischutz"* de Weber.

— *„Dorul"*, de C. Baciu, solistă Elena Dumitrescu.

— *„Funiculi, Funicula"*, de Denza, solist Cornel Tincoca.

— *Corul țiganilor*, din opera *„Trubadurul"* de G. Verdi.

În fiecare dintre cele două părți ale concertului, au fost băgate piesele solistice de mare circulație, cele mai multe din opere, care au completat în mod armonios programul.

Pe 30 mai, spectacol cu opereta *„Casa cu trei fete"* pe muzica lui Fr. Schubert. (Direcția de scenă : Panait Victor Cotescu — Artist emerit, Laureat al premiului de Stat, conducerea muzicală : prof. Emanoil Popescu și căpitan Ion Coman. Coregrafia : prof. Natalia Petreanu).

Opereta „Casa cu trei fete" de Fr. Schubert s-a jucat în premieră pe 30 mai 1963

Cu o distribuţie numeroasă, în această operetă au jucat şi cîntat o serie întreagă dintre coriştii de frunte ai corului Palatului, printre care : Dumitru Băjan, Aurel Bratu, Alexandru Grigorescu, Ion Vrabile, Petruţa Anghel, Magda Anghelescu, Bebe Anghelescu (decedat în anul 1969,) Aurelia Călugărescu, Ion Negulescu, Alexandru Albulescu şi alţii.

După o serie de spectacole de succes cu noua operetă în care protagonistul a fost tenorul Cornel Tincoca, corul Palatului Culturii din Piteşti, a avut din nou parte de o mare satisfacţie artistică. În ziua de 3 noiembrie 1963, a susţinut în sala teatrului din Piteşti, un concert împreună cu *corul Filarmonicii de Stat George Enescu* din Bucureşti, dirijat de maestrul Dumitru Botez. După ce fiecare cor a susţinut cîte o parte din concert, au cîntat reunite, dirijate de Emanoil Popescu, un număr de 4 piese corale : *„Cîntec de dragoste"* de Dumitru Botez, *„Corul ţăranilor"* din opera *„Mireasa vîndută'* de Smetana, *„Partidul ne conduce"* de Muradelli, avîndu-l solist pe Aurel Bratu şi *„Republică măreaţă vatră"* de Ioan Chirescu. După concertul care s-a bucurat de un foarte mare succes, a avut loc o agapă prietenească, cu participarea ambelor coruri, care s-a prelungit într-o atmosferă de neuitat, pînă după miezul nopţii, la restaurantul Argeş.

NOI SATISFACŢII. CONFIRMĂRI DUPĂ UN DECENIU DE ACTIVITATE

Începutul anului 1964, este marcat pe tărîm artistic pentru corul Palatului Culturii din Piteşti, de scrisoarea de mulţumire a maestrului Ioan Chirescu, ca răspuns la felicitările pe care corul i le-a adresat de anul nou.

„Cele mai călduroase mulţumiri corului Palatului Culturii din Piteşti, care prin sentimentala pană a fostului meu harnic şi priceput elev — astăzi profesor şi dirijor al mult apreciatului cor piteştean, — m-a felicitat.

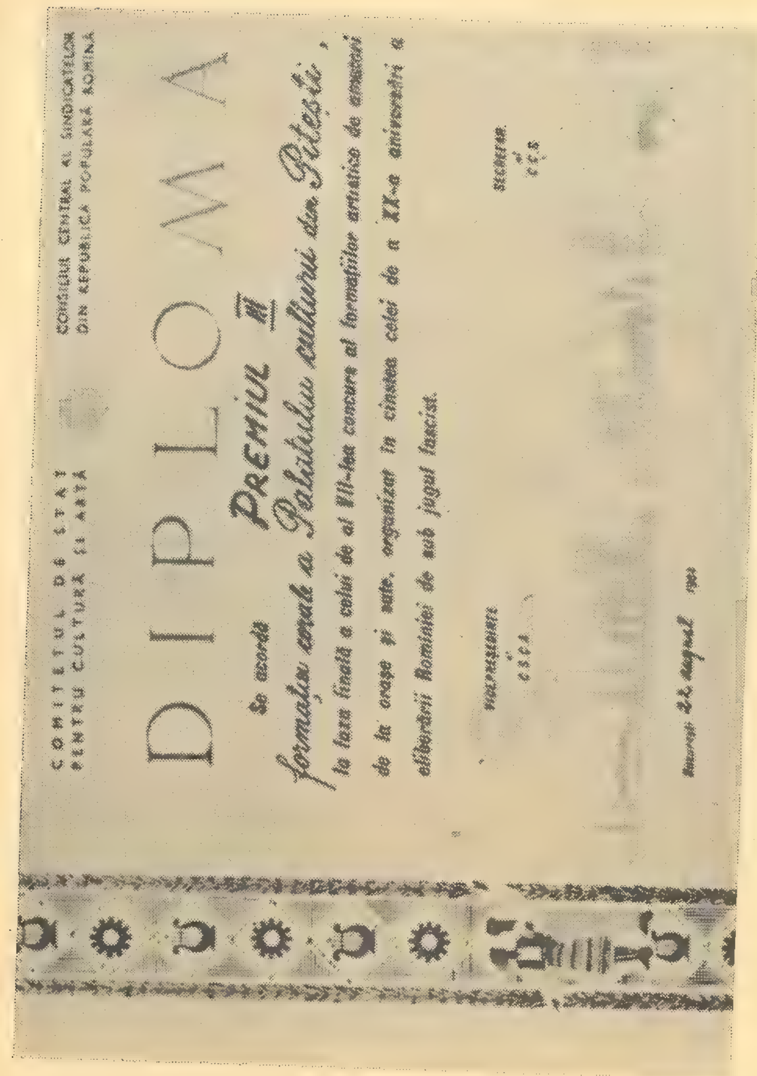
Vă mulţumesc din inimă, dragii mei şi vă urez cele mai răsunătoare succese în munca culturală pe care o desfăşuraţi cu pasiune şi înţelegere...

Eu mă voi sili să vă dau şi de acum înainte tot coruri care „să meargă la inima cîntăreţilor şi ascultătorilor" — aşa cum spuneţi.

Să-mi trăiţi cu toţii,
Prof. Ioan Chirescu
Artist al Poporului din R.P.R."

Anul 1964, este anul celui de al VII-lea concurs al formaţiilor artistice de amatori. Pentru acest concurs, pregătirile au început din timp şi au necesitat o muncă cu atît mai susţinută cu cît alături de cor s-a prezentat şi opereta. Pregătirile pentru concurs, s-au făcut concomitent cu o serie de întîlniri cu publicul, ocazionate de diversele manifestări oficiale.

După ce cîştigă primul loc pe regiune atît cu formaţia corală cît şi cu opereta, pe 19 iulie, Palatul Culturii, promovează cu cele două formaţii în faza finală. (Faza interregională, avusese şi în anul acesta loc tot la Piteşti). Pe 7 august, corul a cîntat la Teatrul de Stat din Piteşti, în cadrul unui spectacol de gală (alături de alte formaţii fruntaşe din regiune) în prezenţa tovarăşului Nicolae Ceauşescu.

COMITETUL DE STAT PENTRU CULTURĂ ȘI ARTĂ

CONSILIUL CENTRAL AL SINDICATELOR DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

DIPLOMA

Se acordă PREMIUL III formației corale a Palatului culturii din Pitești, la faza finală a celui de al VII-lea concurs al formațiilor artistice de amatori de la orașe și sate, organizat în cinstea celei de a XX-a aniversări a eliberării Romîniei de sub jugul fascist.

VICEPREȘEDINTE C.S.C.A.

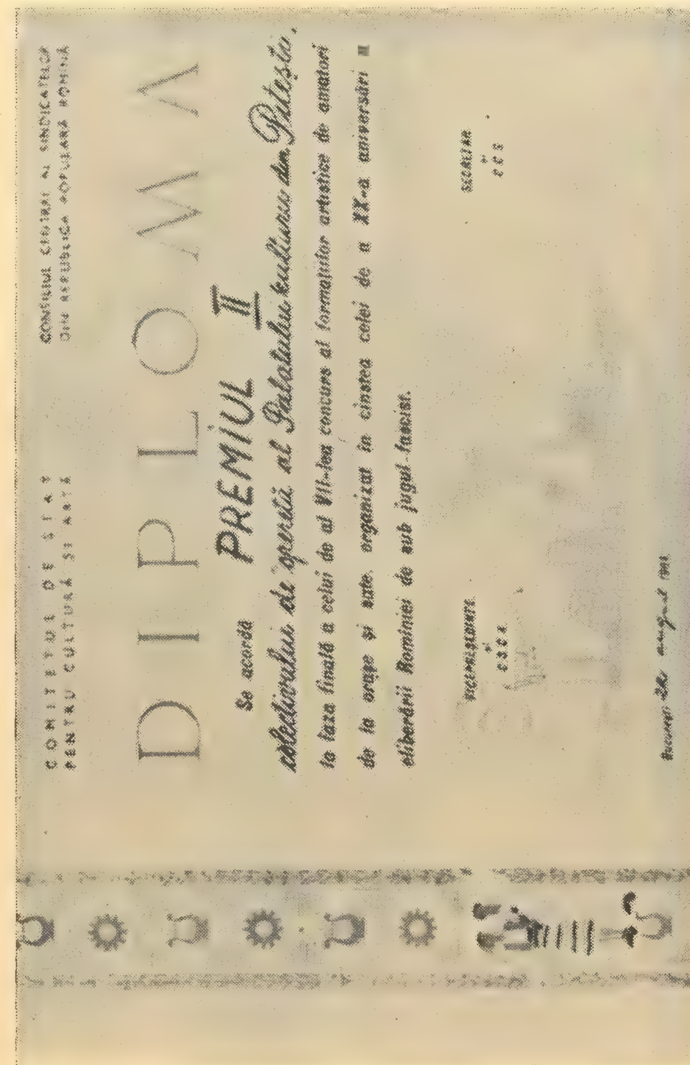
SECRETAR C.C.S.

București 22 august

În anul 1964, corul mixt obține Premiul III

Pe 16 august, în sala din Lipscani, corul a participat la faza finală a concursului. Printre altele, a interpretat *„Hidrocentrala de pe Argeș“* de Gh. Dumitrescu, piesă corală de mare rezonanță, compusă de maestru, special pentru corul pi-

teștean. Colectivul de operetă, a prezentat actul III din Ana Lugojana. Din nou succes ; corul va cîștiga iarăși premiul III, iar opereta va obține premiul II. Entuziasmul și atmosfera de optimism au rămas multă vreme prezente în sînul colectivului, după acest nou și important succes.

COMITETUL DE STAT PENTRU CULTURĂ ȘI ARTĂ

CONSILIUL CENTRAL AL SINDICATELOR DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

DIPLOMA

Se acordă PREMIUL II colectivului de operetă al Palatului culturii din Pitești, la faza finală a celui de al VII-lea concurs al formațiilor artistice de amatori de la orașe și sate, organizat în cinstea celei de a XX-a aniversări a eliberării Romîniei de sub jugul fascist.

VICEPREȘEDINTE C.S.C.A.

SECRETAR C.C.S.

București 22 august

Confirmarea oficială, a succesului operetei „Ana Lugojana“ de Filaret Barbu

Cu această notă și-a desfășurat activitatea pînă la sfîrșitul anului și a pășit în cel de al zecelea an de activitate neîntreruptă.

În primele luni ale anului 1965, corul a desfășurat o susținută activitate în cadrul campaniei electorale. Printre întîlnirile sale cu publicul, a fost și aceea din 25 februarie din sala Teatrului de stat din Pitești, unde tovarășul Nicolae Ceaușescu, deputat de Argeș în M.A.N. s-a întîlnit cu o parte din alegătorii săi.

Din agenda anului 1965, reținem din numărul mare de manifestări ale corului Palatului Culturii prezența lui la sărbătorirea a 25 de ani de existență a corului de la Galeș (comuna Brăduleț) în ziua de 6 iunie, suita de programe susținute în lunile iunie și iulie în Pitești sau în afară, în cinstea Congresului Partidului Comunist Român și însfîrșit, concertul festiv din 4 decembrie, dat la Teatrul de Stat, cu prilejul sărbătoririi unui deceniu de activitate neîntreruptă.

Pe scena concertului festiv din 4 decembrie, au cîntat 100 de coriști : 58 femei și 42 bărbați.

Concertul a fost pregătit cu grijă și în prezența unui numeros public și a unor personalități de seamă ale muzicii românești contemporane, succesul a fost cel scontat.

În „*Secera și ciocanul*" din 7 decembrie 1965, sub semnătura scriitorului Vasile Iosif, a apărut articolul intitulat : „*Cîntînd ne-nveselim*" ! Aici se spune printre altele : „*...Această frază muzicală* (este vorba de titlul articolului n.n.) *credem că este cea mai potrivită să stea în fruntea rîndurilor de față. Am spicuit-o din „Cîntec de petrecere" de D. Friederici, una din cele aproape 20 de piese ale concertului festiv oferit de corul Palatului Culturii din Pitești, ce a sărbătorit sîmbătă seara, în sala Teatrului de stat Alexandru Davila împlinirea a 10 ani de activitate. Din nou iubitorii artei corale din Pitești au ascultat un frumos buchet de cîntece într-o interpretare artistică desăvîrșită...*" Făcînd un bilanț al ctivității corului în cei 10 ani de activitate, autorul spune : „*...Repertoriul corului cuprinde* aproape 180 de piese, reprezentînd diferite stiluri și *genuri, — de la cîntecul de masă, la cantate și balade, înmănunchind cele mai frumoase creații ale muzicii corale universale și naționale, clasice și contemporane. În afara celor circa 250 de spectacole prezentate, la care au participat peste 120 000, de auditori, corul și-a adus o frumoasă contribuție și la montarea operetelor „Ana Lugojana" de Filaret Barbu și „Casa cu trei fete" de Fr. Schubert. Totodată, corul a prilejuit, în decursul celor 10 ani afirmarea unor soliști valoroși...*"

Despre acest capitol, soliști afirmați la corul Palatului Culturii, să spicuim dintr-un alt articol apărut tot, în „*Secera și ciocanul*" („Exigență și talent", în numărul 3227 din 19 septembrie 1964).

„*...Deși cunoscut mai mult colectiv, corul Palatului de Cultură a impus voci frumoase de o înaltă ținută muzicală cum sînt ale lui Petruța Anghel,* [39] *și Dumitru Băjan, soliști ai operetei „Ana Lugojana" de Filaret Barbu, Geta Timofte și Elena Radu, soliste ale operetei „Sărutul Cianitei" de Miliutin, Aurel Bratu, Mariana Rădulescu* [40] *și Gheorghe Pascu, valoroși interpreți de arii din Verdi, Delibes, Berlioz, Saint Saëns etc. Din corul Palatului au crescut elemente ca : Nil Barbăroșie de la Opera de Stat din Iași, Constanța Ionescu studentă a Conservatorului Ciprian Porumbescu București, Gheorghe Ioana, student la Conservatorul de muzică din Iași*".

Atingînd o altă latură, care face cinste formației corale piteștene, articolul continuă : „*Cu corul Palatului s-au manifestat soliști apreciați ca : Petre Ștefănescu Goangă și Ion Dacian, artiști ai poporului, Octavian Naghiu, Viorel Chicideanu și Ludovic Spies...*".

Revenind la aniversarea a 10 ani de activitate neîntreruptă a corului Palatului și la concertul festiv din 4 decembrie 1965, socot că trebuie să arătăm aici că aceste evenimente au prilejuit primirea la Pitești a unui teanc de scrisori și telegrame de la o serie întreagă de personalități muzicale, admiratori și prieteni ai corului, care, în cuvinte calde au urat noi succese formației corale. Dintre acestea vom cita aici doar două telegrame.

„*Neputînd participa la concertul de sărbătorire a 10 ani de la înființarea corului, urez membrilor componenți și dirijorului animator, activitate spornică și îndelungată. Prof. Ioan Chirescu. Artist al poporului*". Și :

„*Cu ocazia împlinirii a 10 ani de activitate a corului Palatului Culturii din Pitești, vă urez succese și mai mari în activitatea viitoare. Rectorul Conservatorului din București, Profesor Victor Giuleanu*"

Pe 17 decembrie. Emanoil Popescu a primit o lungă scrisoare de la maestrul Dumitru Botez, în care, printre multe altele îi spune : „*...Am vrut apoi să-ți mulțumesc pentru calda*

și deosebit de frumoasa primire de care m-am bucurat în orașul Pitești, atît din partea tovarășilor din conducerea de partid și de stat cît și a tuturor colegilor din cor față de care mă simt acum tot așa de apropiat, ca și de ai mei, apropiere care de altfel s-a cimentat încă de acum doi ani, de la prima întîlnire a corurilor noastre:.."

(Pentru aniversarea a 10 ani de activitate vezi și cuvîntul profesorului Nicolae Vlad, atunci președintele Comitetului regional pentru Cultură și Artă, precum și cuvîntul dirijorului Emaonil Popescu, în programul tipărit al concertului coral).

CORUL BĂRBĂTESC. PRIMUL TITLU DE LAUREAT

În anul 1966, corul palatului din Pitești, este tot atît de prezent în viața orașului și regiunii, ca și în anii anteriori.

În luna mai susține o bună parte din spectacolul de gală, organizat cu prilejul aniversării a 45 de ani de la crearea Partidului Comunist Român. Pe 10 iunie, a fost din nou pe scena teatrului, într-un spectacol festiv dat în cinstea tovarășului Nicolae Ceaușescu care se afla la Pitești, într-o vizită de lucru. În octombrie, (pe ziua de 16) a cîntat pe scena căminului cultural din Domnești, cu prilejul sărbătoririi a 75 de ani de existență a corului de aici.

Pe 9 decembrie, corul Palatului Culturii, participă la festivitatea punerii în funcțiune, a celei de a patra turbine a Hidrocentralei Gheorghe Gheorghiu-Dej de pe Argeș, festivitate care a avut loc în prezența conducătorilor de partid și de stat în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Din activitatea anului 1966, nu putem să nu notăm aici, participarea ca reprezentant al regiunii Argeș la emisiunea concurs *„Dialog de la distanță"* organizată de Televiziunea Română, care a avut loc pe scena Teatrului de Operă și Balet din București, în confruntare... *„de la distanță"* cu regiunea Mureș.

Pe 29 ianuarie 1967, corul Palatului Culturii din Pitești reprezintă din nou regiunea Argeș la *„Dialog de la distanță"*, în confruntarea cu regiunea Suceava. De data aceasta a cîntat în sala Palatului.

Anul 1967, este un an de muncă încordată. Cele două evenimente ale anului, *„90 de ani de la cucerirea independenței de stat"* și *„20 de ani de la proclamarea Republicii"*, au obligat la pregătirea unor programe speciale și de ținută. Dar anul 1967, este și anul celui de al VIII--lea concurs, în cadrul căruia, Palatul de Cultură din Pitești, pe lîngă corul mixt se prezintă și cu corul bărbătesc.

Corul bărbătesc, va deschide un nou și important capitol în viața muzicală a Piteștiului. Ideea formării unei astfel de formații aparține în exclusivitate prof. Emanoil Popescu, care, în condițiile concursului al VIII-lea deja declanșat, se angaja la o sarcină foarte grea. Corul bărbătesc, a pornit la drum cu bărbații de la corul mixt, cărora s-a alăturat de la pirmele repetiții o serie de elemente noi. [11]

Cele două coruri ale Palatului Culturii din Pitești au participat la fazele locale de concurs, de la Pitești și Curtea de Argeș, (din 5 august și, respectiv 22 octombrie) și au fost promovate pentru faza finală. (În 1967, faza finală s-a desfășurat în luna decembrie, în cinstea aniversării republicii).

Pentru a putea promova în faza finală, corul bărbătesc a avut foarte mult de muncit, cu atît mai mult cu cît, chiar în cadrul regiunii, trebuia să reziste confruntării cu puternicul cor bărbătesc al orașului Cîmpulung, dirijat de unul dintre cunoscuții animatori ai mișcării corale muscelene, doctorul Constantin Roman. (În acest concurs, a promovat în faza finală și corul cîmpulungean.)

În ziua de 3 decembrie, cele două coruri ale Palatului Culturii din Pitești, dirijate de Emanoil Popescu, au cîntat pe scena sălii C.C.S. din București, în finala celui de al VIII-lea concurs. Repertoriul ambelor coruri, a fost apreciat ca foarte valoros și bine orientat. Corul mixt, a cîntat :

— *„Pe drumul marelui partid“* de Vasile Popovici.

— *Fragment din scenă lirică „La seceriș“*, de Tiberiu Brediceanu.

—*„Privighetoarea“* de P. I. Ceaikovski.

Corul bărbătesc a cîntat tot trei piese :

— *„Românul“* de Ciprian Porumbescu.

— *„Serenada“* de Heyberger și,

— *„Victoria“* de Möhring, în adaptarea lui Dinu Stelian.

Prezentarea artistică a ambelor coruri, a fost de o înaltă ținută. Juriul, a hotărît însă, că nu pot fi premiate două coruri aparținînd aceleiași instituții și în aceste condiții, a premiat numai corul bărbătesc. Situație oarecum tristă pentru corul mixt, dar recompensată prin aceea că, corul bărbătesc a urcat pe podiumul cel mai înalt, obținînd premiul I și tilul de *„Laureat“* al celui de al VIII-lea concurs.

Vorbind despre felul cum s-a prezentat corul bărbătesc pe scena fazei finale a concursului, cronicarul ziarului *„Secera și ciocanul“*, notează : *„...O parte din aplauzele și aprecierile*

Corul mixt al Palatului Culturii din Pitești în anul 1967, în finala celui de al VIII-lea concurs al formațiilor de amatori

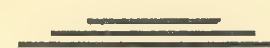

Placheta primită de corul bărbătesc, cu ocazia cuceririi primului titlu de „Laureat“

entuziaste au fost adresate la acest spectacol finalei și corului bărbătesc... al Palatului de Cultură din Pitești.

O surpriză pentru iubitorii cîntecului de masă mai tineri, o răscolire în amintirea celor mai vîrstnici, această formație a fost una din revelațiile concursului... 60 de voci, unite... înaripate de indicațiile dirijorului, profesorul Emanoil Popescu, vibrau și aduceau parcă, din toate cele patru zări ale țării, dulceața și tăria străvechiului melos românesc“. („Virtuoșii bărbați — cîntăreți de pe Argeș“, de Vasile Iosif, în nr. 4284 din 18 februarie 1968).

A fost un succes bine meritat, care va da acestei formații aripi viguroase cu care să poată urca spre înălțimi.

PRIMUL TURNEU PESTE HOTARE. AL DOILEA TITLU DE LAUREAT

În primele luni ale anului 1968, s-a lucrat intens cu corul bărbătesc, pe de o parte aducînd la nivelul corespunzător de pregătire o serie de noi membri, pe de altă parte, pregătind noi piese corale.

Pe 14 aprilie, corul bărbătesc va cînta pe scena din sala Ateneului român, în cadrul unui mare concert coral susţinut de corurile laureate la cel de al VIII-lea concurs.

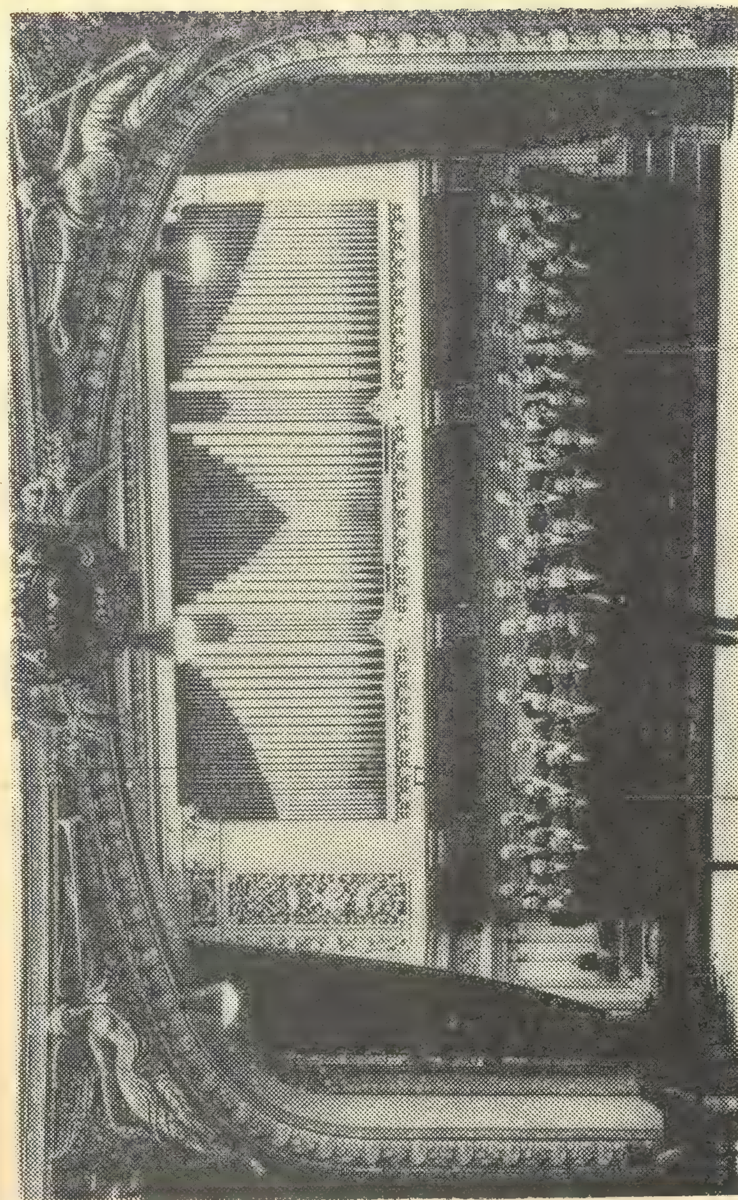
În cadrul acestui concert, corul bărbătesc al Palatului Culturii din Piteşti, a interpretat 6 cîntece :

„Românul" de Ciprian Porumbescu
„Mama" de Ioan Chirescu, solist Marin Drăguşin
„Sîrba", de Constantin Brăiloiu
„Serenada" de Heyberger
„Victoria" de Möhring şi
Corul haiducilor din opera „Pană Lesnea Rusalim" de Paul Constantinescu. (La pian Eliza Gheorghiu).

A fost un prilej strălucit de confirmare a valorii corului. Întreaga formaţie a fost felicitată de o serie de specialişti prezenţi la concert.

Despre acest concert şi despre formaţia noastră *„Scînteia"* din 27 aprilie 1968 spunea următoarele : *„Prezenţa pe scena Ateneului român a formaţiilor corale laureate la cel de al VIII-lea concurs republican al artiştilor amatori, prin semnificaţia sa a depăşit cu mult coordonatele unui concert coral obişnuit...*

Conturarea unor modalităţi individuale de interpretare şi de selecţionare a repertoriului a făcut ca corurile bărbăteşti ale sindicatului Combinatului de celuloză şi hîrtie Brăila şi Palatului Culturii Piteşti, ... să ne apară ca formaţii cu o personalitate pronunţată, care vor trebui însă să se impună şi mai mult în activitatea concentristică, eventual sub forma unei stagiunii permanente atît pe plan local, cît şi la Bucureşti.

Corul bărbătesc al Palatului Culturii din Piteşti, pe scena Ateneului.

Corurile bărbăteşti din Brăila, dirijate pe rînd de Petre Beşchia, Andrei Heinel, Lucian Soancă, şi din Piteşti, sub bagheta dirijorului Emanoil Popescu, impunătoare ca masivitate, au răsunat sub cupola Ateneului ca o adevărată orgă, de o omogenitate şi expresivitate remarcabile, vizibil evidente în special în piesele „Mama“ de Ioan Chirescu“ „Victoria“ de Möhring (Piteşti) şi „Corul soldaţilor“ din opera Faust de Gounod...“ (Articolul „Concert coral impresionant“ de Ştefan Cărăpănceanu).

Pe 17 mai, toţi coriştii de la Palatul Culturii (bărbaţi şi femei) au participat alături de alte cîteva coruri fruntaşe din judeţ la executarea unui scurt program, (pe o tribună instalată pe Bulevard. cu faţa spre grădina publică) cu prilejul primirii la Piteşti a generalului Charles de Gaulle, Preşedintele Franţei, care a fost însoţit de tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi un număr mare de demnitari francezi şi români.

Pînă la sfîrşitul lunei mai, toată luna iunie şi începutul lunei iulie, corul bărbătesc a făcut pregătiri intense pentru turneul în R. S. Cehoslovacă.

Cu ocazia pregătirilor pentru acest turneu, a luat fiinţă şi corul de cameră al Palatului Culturii, format din elemente valoroase care activaseră în corul mixt şi cîteva elemente noi.

Apariţia corului de cameră, se datoreşte în general necesităţii existenţei unui cor mixt la Palatul Culturii dar în acelaşi timp şi nevoii stringente de a însoţi corul bărbătesc în turneul din Cehoslovacia. Acesta nu putea pregăti din mai pînă în iulie un repertoriu de 20-22 piese corale.

Socot că este locul potrivit să arăt de ce a încetat activitatea corului mixt, tocmai cînd această formaţie atinsese un nivel artistic deosebit de înalt. Aşa cum am arătat şi mai sus, corul bărbătesc, a apărut ca un lăstar vînjos pe tulpina corului mixt. Toţi bărbaţii de la corul mixt au trecut în noua formaţie alăturîndu-li-se încă de la început 10-15 elemente noi. Cum pentru pregătirea la un nivel artistic superior, un cor are nevoie de trei uneori şi patru repetiţii pe săptămînă, aceiaşi bărbaţi s-au văzut în imposibilitatea de a mai putea participa şi la activitatea corului mixt. Formula corului de cameră a rezolvat oarecum problema, solicitînd eforturile a numai 15 bărbaţi.

Pentru corul de cameră, au fost reluate o serie de piese corale valoroase care figuraseră în repertoriul corului mixt.

Pe ziua de 11 iulie, în sala teatrului Al. Davila din Piteşti a avut loc concertul extraordinar susţinut de corul bărbătesc şi corul de cameră ale Palatului Culturii, cu două zile înainte

prezintă

CONCERT CORAL

SUSŢINUT DE

CORUL DE CAMERĂ

ŞI

CORUL BĂRBĂTESC

Dirijor:

EMANOIL POPESCU

în program lucrări de:

Soliştii:

Marin Drăguşin, Constantin Grigorescu

Alexandru Circo

Afişul concertului coral susţinut în Piteşti pe 11 iulie, înaintea plecării în R.S. Cehoslovacia

de plecarea în Cehoslovacia. La concert, alături de conducătorii de partid şi de stat ai judeţului Argeş şi municipiului Piteşti au fost prezenţi reprezentanţii Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă şi specialişti ai Casei Centrale a Creaţiei, care au vizionat ansamblul, în forma în care va placa peste hotare.

Concerul a fost format din două părţi şi în deschiderea fiecăreia dintre ele, a cîntat corul de cameră. Au fost interpretate următoarele piese corale : (In ordinea în care sînt trecute pe program).

Partea I

— Corul de cameră

1. „*Pescarul*“, de D. Kiriac
2. „*Cîntecul cucului*“ de I. Chirescu
3. „*Toarce lele*“ de T. Popovici
4. „*Lîngă leagăn*“ de N. Oancea
5. „*Fata de păstor*“ de T. Teodorescu

— Corul bărbătesc

6. „*Românul*“ de C. Porumbescu
7. „*Mama*“ de I. Chirescu (solist Marin Drăguşin)
8. „*Bobocele şi inele*“ de I. Vidu
9. „*Sîrba*“ de C. Brăiloiu
10. „*Alei, codrule*“, de N. Lungu
11. „*In poeniţă*“ de Gh. Danga

Partea II-a

—Corul de cameră

1. „*Cîntec de petrecere*“ de Friderici
2. „*Revino*“, de Dowland
3. „*Privighetoarea*“ de Bartholdy
4. „*Noaptea*“ de Delcasso
5. „*Serenadă*“ de Brahms
6. „*Privighetoarea*“ de Ceaikovski

— Corul bărbătesc

7. „*Serenadă*“ de Heyberger
8. „*În crîng*“ de Weber
9. „*Laudă nopţii*“ de Beethoven
10. „*Victoria*“ de Mőhring

De observat că prima parte a concertului este formată numai din muzică corală românească, iar partea a II-a din muzică corală străină. Toate cele 21 de piese corale, sînt creaţii de o înaltă ţinută, care oferă posibilitatea unor realizări interpretative superioare.

Concerul s-a bucurat de o mare apreciere, fapt care a creat încrederea pentru succesul din turneu, atît conducătorilor

Koncert

Speváckeho zboru Domu kultúry
z Pitešti — Rumunsko

Dirigent:

EMANOIL POPESCU

Na programe dielа:

Heybergera, Constantinescu, Ciurescu,
Dumitrescu, Brahmsa, Beethovena,
Webera, Gounoda a i.

15. júla 1968 o 19.30 hodine
Dom umenia Košice

Vstupné: 7.- Kčs

Predpredaj: Dom kultúry a vzdelania v Košiciach,
Leninova 48.

Afişul apărut la Kosice (R.S. Cehoslovacia) pentru concertul din 15 iulie 1968 — primul concert al turneului

noştri din Argeş, cît şi specialiştilor veniţi din capitala ţării.

In dimineaţa zilei de 13 iulie, cu două autocare s-a plecat spre Oradea, iar dimineaţa următoare s-a trecut în Ungaria prin vama de la Borş. După un scurt popas în Debreţin, ne-am continuat drumul spre Cehoslovacia. Seara am ajuns în Kosice.

Aici am fost primiţi în căldură de dirijorul Vojtech Adamec şi o parte din corul sindicatului învăţămînt din Kosice, la invitaţia căruia am întreprins turneul în Cehoslovacia şi care în august ne-a întors vizita.

Primul concert, a avut loc în Kosice în seara de 15 iulie în sala Casei de Cultură a oraşului, impresionantă ca arhitectură şi sonoritate. In faţa unei săli pline la refuz, succesul a fost desăvîrşit. Ovaţii îndelungi, piese bisate şi, fireşte, repetate, un coş uriaş cu garoafe roşii, calde strîngeri de mînă etc.etc.

După concert, o parte din corul gazdă, (din care n-a lipsit dirijorul Adamec şi preşedintele corului Jabka, au luat parte alături de noi, la o petrecere, unde s-a cîntat şi s-a dansat pînă tîrziu după miezul nopţii.

A doua zi, pe 16 iulie, în timp ce ne aflam în staţiunea Visoke Tatry, din munţii Tatra, am ascultat la cele cîteva aparate de radio cu tranzistori pe care le aveam la noi, o parte din concertul pe care îl susţnusem cu o seară înainte, şi care fusese înregistrat, transmis de postul de radio Kosice. Momente de profunde emoţii, aş putea spune chiar, de adevărată fericire, care ne-au făcut pe toţi să nu mai simţim oboseala unui drum lung şi peste două ore, în faţa unei săli pline cu melomani de pe toate meridianele pămîntului, să putem da un concert, de o înaltă ţinută artistică.

Visoke Tatry, este staţiune internaţională, una dintre cele mai mari din Cehoslovacia, după Karlovy—Vary.

Declaraţia cîntăreţului V. Adametin, de la Opera din Bratislava, făcută unui numeros grup de corişti de-ai noştri, este destul de semnificativă. *„Sînt fascinat de frumuseţea cîtecului dumneavoastră românesc, de timbrul cald şi penetrant al vocilor joase, mai ales. E aproape de necrezut că aceste două formaţii sînt alcătuite din cîntăreţi amatori. Dirijorul este un adevărat artist. Prin mîna lui, transmite simţăminte deosebite, profunde, fiecărui corist, deşi nu sînt mai puţini de 75. E un lucru mare. De ce nu pot fi în Bratislava cînd veţi ajunge dumneavoastră acolo ! Mi-aş lua răspunderea organizării unui spectacol. La un asemenea concert aş găsi mulţi pasionaţi — numai eu cîţi prieteni am. Aţi reuşit un concert mare la noi. Voi rămîne mereu în minte cu melodia şi iureşul cîtecului românesc“.*

La un popas în munţii Tatra, dirijorii Vojtec Adamec şi Emanoil Popescu, discutînd în mijlocul unui grup de corişti

(Vezi revista Argeș nr. 8 pe anul 1968, pag. 16 în întregime, realizată de Zenovie Păun, Viorel Iancu Nedelcu și Toma Biolan. Ultimul se ocupă printr-un interviu luat profesorului Emanoil Popescu, de concertul susținut de corul din Kosice la Pitești).

Declarația cîntărețului din Bratislava corespunde totalmente cu spiritul care a stăpînit sălile la ambele concerte. Intr-adevăr piesele care au suscitat cele mai multe aplauze și ovații, au fost, alături de *„Românul“* de Ciprian Porumbescu, *„In poeniță“* de Gh. Danga și *„Sîrba“* de Constantin Brăiloiu. La Visoke Tatry, aceste trei piese au fost cîntate de cîte două ori. (Pentru turneul în Cehoslovacia, vezi și Secera și ciocanul din 28 iulie 1968, pag. I-a „Succesul în Cehoslovacia al ansamblului coral piteștean“.)

Dirijorul Emanoil Popescu, împreună cu Silvestru Voinescu (autorul acestei cărți) pe o stradă din Praga

După susținerea celor două concerte, corul și-a continuat călătoria în Cehoslovacia, vizitînd în timpul popasurilor de cîte o zi sau două, orașele Brno, Praga, Karlovy-Vary și Bratislava.

Întoarcerea în țară am făcut-o prin Budapesta, unde am rămas de pe o zi pe cealaltă. Pe 26 iulie, am fost înapoi la Pitești.

Turneul în Cehoslovacia, și-a atins pe deplin scopul. Două concerte de succes, o excrusie deosebit de frumoasă, atmosferă generală foarte plăcută în rîndul colectivului pe tot lungul drumului.

Intr-un cuvînt, putem caracteriza această ieșire peste hotare, ca o binemeritată răsplată pentru niște oameni care au muncit cu dăruire pe tărîmul artei, fiecare în afara preocupărilor lui cotidiene.

Pe 13 august, la Teatrul Al. Davila din Pitești, a avut loc concertul corului sindicatului învățămînt din Kosice.

(Acest cor a fost oaspetele nostru între 12 și 24 august 1968). După concertul de un bun nivel artistic — în cadrul căruia, pe lîngă piesele de inspirație folclorică slovacă, în care a excelat, a cîntat din Monteverdi, Orlando di Lasso, Händel, Smetana etc., corul oaspete împreună cu corul nostru au participat la o petrecere comună, care s-a desfăcurat într-o atmosferă deosebit de plăcută. S-a toastat pentru noi și valoroase realizări artistice, pentru prietenie, s-a cîntat și s-a dansat pînă în zori. (Se înțelege că de la o altfel de petrecere, n-au lipsit nici lăutarii, nici vinul de Ștefănești și nici... țuica de Pitești).

In ziua de 14 august, corul cehoslovac însoțit de profesorul Emanoil Popescu și cîțiva dintre coriștii noștri, au vizitat Curtea de Argeș și barajul de la Vidraru.

Atît mînăstirea lui Neagoe Basarab și Despinei Doamna, cît și ctitoria de pe Argeș a zilelor noastre, le-au lăsat oaspeților de peste hotare o impresie formidabilă. In ziua de 15 august, de dimineață au vizitat muzeul Golești, iar seara au dat concertul la Cîmpulung în sala Liceului Dinicu Golescu, unde au fost răsplătiți cum se cuvine pentru arta lor.

Pe 16 august dimineața, au plecat spre litorarul Mării Negre unde au stat pînă pe 24, cînd s-au înapoiat în patrie, luînd-o pe Valea Prahovei. (La venirea în Pitești, oaspeții din Cehoslovacia au cunoscut și frumusețea Văii Oltului).

Schimbul de turnee artistice, realizat între corurile din Pitești și corul din Kosice, depășește cadrul obișnuit al activității unor formații de amatori, înscriindu-se în activitatea schimbului de relații culturale dintre cele două state, de întărirea prieteniei frățești dintre cele două țări.

Acest eveniment îl înscriem la loc de cinste atît în biografia corului nostru, cît și în istoria vieții muzicale a Piteștiului.

Pînă la sfîrșitul anului, activitatea corului nu a încetat o clipă. Repetițiile se făceau cu atît mai multă plăcere, cu cît după fiecare dintre ele se depănau amintiri și impresii plăcute din călătoria în Cehoslovacia, sau din revederea de la noi,

Dirijorul Vojtec Adamec din Kosice, împreună cu profesorul Emanoil Popescu

cu colegii de acolo. S-a rîs cu poftă multă vreme de pățania respectatului coleg Zăvoianu de la tenor secund (azi pensionar PTTR) care, în momentul cînd intra în localul unde a avut loc

petrecerea de după concertul din Kosice, fiind întîmpinat de un grup de coriste gazde, le-a salutat foarte cordial, luînd pălăria de pe cap și spunîndu-le — de bună credință — „*Dobrogostea*“ — în loc de „*Dobrovecer*“. (Dobrogostea, este un sat pe șoseaua spre Curtea de Argeș, la cîțiva km. de Pitești).

Pe 27 octombrie, corul bărbătesc va cînta pe scena sălii din liceul Dinicu Golescu, cu ocazia sărbătoririi împlinirii a 60 de ani de la înființarea corului cîmpulungean „*Negru Vodă*“.

Printre alte întîlniri cu publicul, amintim pe cele ocazionate de sărbătorirea semicentenarului unirii Transivaniei cu România (Casa armatei din Pitești pe 30 noiembrie) și sărbătorirea proclamării Republicii (Teatrul Al. Davila, 30 decembrie).

Activitatea foarte susținută din anul 1968 și din primele luni ale anului 1969, a avut consecințe fericite pentru rezultatele confruntării celui de al IX-lea concurs dintre formațiile de amatori.

Pe 7 iulie, la faza interjudețeană, ambele coruri, bărbătesc și de cameră, sînt promovate pentru faza finală.

Repertoriul pregătit pentru faza finală a fost : la corul bărbătesc : „*Lumina ta partid*“ de Radu Paladi

„*In poeniță*“ de Gh. Danga

„*Bobocele și inele*“ de Ion Vidu

iar corul de cameră :

„*Revino*“ de Dowland

„*Fata de păstor*“ de T. Teodorescu

„*Toarce lele*“ de T. Popovici

Pe 14 august, cîntînd pe scena sălii din Lipscani, corul bărbătesc al Palatului Culturii din Pitești obține pentru a doua oară premiul I și titlul de „*Laureat*“.

Corul de cameră a cîntat în sala Teatrului de comedie și a obținut premiul III.

Alte două succese remarcabile, care îmbogășesc palmaresul activității corale a Palatului Culturii din Pitești, cu noi trofee.

La manifestația oamenilor muncii de 23 August, corul bărbătesc și dirijorul său, au trecut prin fața tribunei oficiale, cu mîndria și certitudinea pe care ți le dau datoria împlinită purtînd pe piepturi cele două medalii de laureat și intonînd „*Românul*“ de Ciprian Porumbescu.

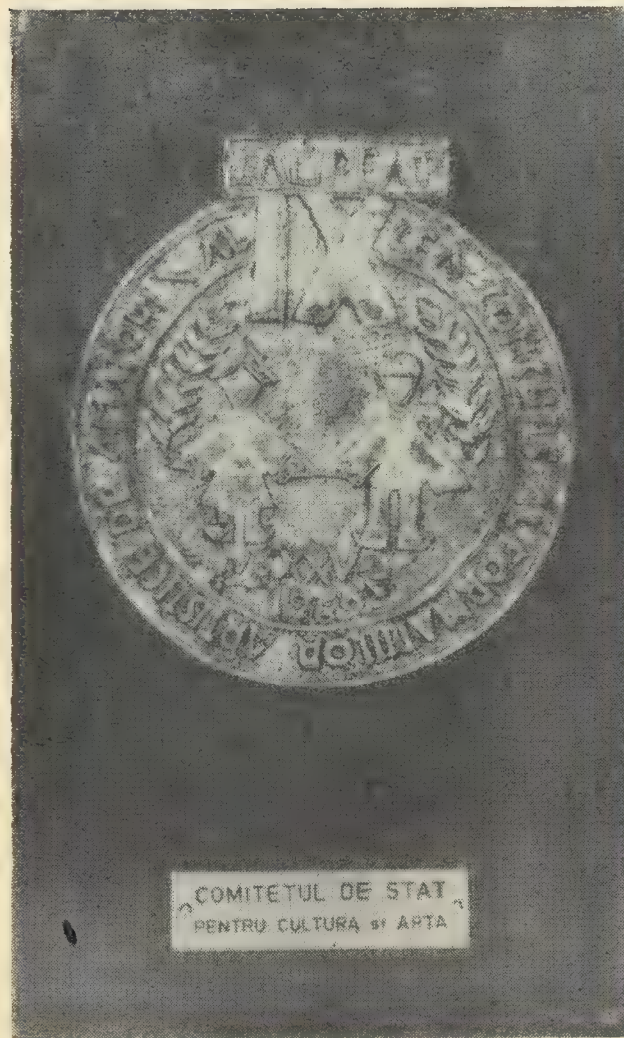
Una dintre marile calități ale colectivului care fomează acest cor este aceea că niciodată nu s-a lăsat amețit de succesele obținute. In această privință, cel mai mare merit revine dirijorului Emanoil Popescu, care de la o etapă la alta, de la o

Corul de cameră al Palatului Culturii din Pitești pe scena Teatrului de Comedie, în finala celui de al IX-lea concurs

piesă nouă introdusă în repertoriu la alta, a fost tot atît de perseverent și din ce în ce mai pretențios. Niciodată nu s-a lăsat cruțat pe sine și n-a cruțat nici corul atunci cînd a fost vorba de calitate, de ținută artistică.

Aruncînd o privire retrospectivă asupra anului 1969, putem aprecia că în el s-a pregătit recolta anului 1970, care va fi

În finala celui de al IX-lea concurs al formațiilor de amatori, corul bărbătesc obține pentru a doua oară premiul I și titlul de „Laureat"

anul cu cea mai bogată activitate din existența corului Palatului Culturii din Pitești.

Pe scena din Lipscani, în finala celui de al IX-lea concurs

ANUL 1970
MARILE CONFIRMĂRI

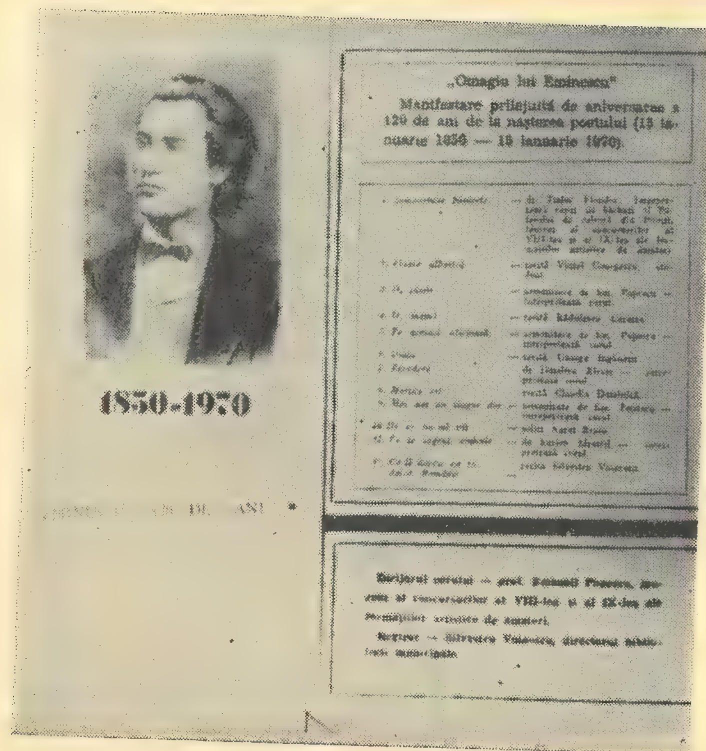
In luna decembrie 1969, corul bărbătesc a lucrat intens la pregătirea unui repertoriu pe versuri de Mihai Eminescu, în vederea aniversării în ianuarie 1970 a 120 de ani de la nașterea marelui poet. Manifestarea intitulată *„Omagiu lui Eminescu"* și organizată în colaborare cu Biblioteca municipală Pitești, a avut loc în ziua de 10 ianuarie 1970, în holul Palatului Culturii. In deschidere, în prezența conducătorilor județului și municipiului, și a unui numeros public intelectual, au vorbit, cunoscutul eminesciolog prof. universitar, dr. Augustin Z.N. Pop și colonelul pensionar Gheorghe Eminescu, nepotul poetului. A urmat apoi programul muzical-literar. Corul a interpretat 6 piese în ordinea următoare :

— *„Somnoroase păsările"* de Tudor Flondor
— *„O, rămîi"* armonizare de Emanoil Popescu
— *„Pe aceiași ulicioară"* de Emanoil Poposcu
— *„Revedere"* de Dumitru Kiriac
— *„Mai am un singur dor" armonizare* de Em. Popescu
— *„Ce te legeni codrule"* de Enrico Mezetti

Această manifestare la care profesorul Emonoil Popescu a avut o dublă contribuție, — de dirijor și compozitor — s-a bucurat de un mare succes.

Pe 14 ianuarie, aceeași manifestare a fost prezentată la Curtea de Argeș, pe 15 ianuarie, la cererea publicului, din nou la Pitești și pe 28 ianuarie la Cîmpulung.

Cam pe la jumătatea lunii februarie, au început pregătirile în vederea turneului anunțat pentru începutul lunii aprilie, în Oltenia și Banat, în colaborare cu orchestra de cameră dirijată de prof. Marius Giura, directorul Liceului de muzică din Pitești.

„Omagiu lui Eminescu". — Programul de sală —

Pe 29 martie, are loc la Teatrul Al. Davila concertul ținut de cele două formații muzicale care vor pleca în turneu. In prima parte, a cîntat orchestra de cameră, după care, în fața cortinei a cîntat tînărul pianist Bogdan Georgescu, atunci elev în ultimul an al Liceului de muzică din Pitești. In partea a II-a, a cîntat corul. A interpretat un număr de 10 piese din repertoriul național. *„Românul"* de C. Porumbescu, *„Sîrba"* de C. Brăiloiu, *„Bobocele și inele"* de I. Vidu, *„Mama"* și *„Lele roșe"* de I. Chirescu, *„Serenada"* de T. Flondor, *„Mai am un singur dor"* armonizare de Em. Popescu, *„In Poeniță"* de Gh. Danga, *„Doină și joc"* de Augustin Bena și *„Pămînt strămoșesc"* de Gh. Carp.

Pe 5 aprilie concert la Craiova. Pe 6 aprilie la Tg. Jiu, pe 8 aprilie la Arad și pe 9 aprilie la Timișoara, în frumoasa sală de concerte a Liceului de muzică.

Concertele de la Craiova, Tg. Jiu și Timișoara s-au bucurat de succes, în fața unor săli pline pînă la ultimul loc. La Arad, din cauza ploii care cădea de două zile, am avut spectatori puțini, în schimb, am avut bucuria ca printe aceștia să se numere și compozitorul Nicolae Brînzeu, piteștean de origine, dirijorul Orechestrei filarmonicii arădene.

Organizat din inițiativa Comitetului județean pentru cultură și artă Argeș, turneul din aprilie 1970, a însemnat din punct de vedere artistic, un succes deplin.

Pe 24 mai, concertul cu care s-a făcut turneul s-a repetat la Curtea de Argeș, în beneficiul sinistraților.

În zilele de 30 și 31 mai, s-a desfășurat în Pitești *festivalul coral „D. G. Kiriac"*, eveniment de seamă în viața muzicală a orașului nostru. Fixarea la Pitești a acestui festival, de către Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă și celelalte organizații centrale, nu este deloc întîmplătoare, ci, dinpotrivă, este legată de tradițiile corale pe care orașul nostru le are și care în ultimii ani s-au făcut cunoscute în întreaga țară.

În afara corului nostru, la *festivalul „D·G. Kiriac'* au mai participat alte 18 coruri din țară. Cele 19 coruri s-au prezentat pe scenă în cadrul a trei concerte, în următoarea ordine :

Concertul nr. 1 — Sîmbătă 30 mai, orele 17.

— Corul mixt al Căminului cultural Leordeni Argeș (dirijat de Ion Ionescu)

— Corul mixt al Căminului cultural Ardusat — Maramureș

— Corul bărbătesc al Sindicatului finanțe — bănci — București.

— Corul mixt al Căminului cultural Rucăr — Argeș (dirijat de Gheorghe Gomoiu).

— Corul mixt al Casei de cultură Curtea ade Argeș (dirijat de Dumitru Croitoru).

Concertul nr. 2 — duminică 31 mai orele 10

— Corul mixt al Căminului cultural Vama — Suceava

— Corul mixt al Sindicatului învățămînt — Slatina

— Corul mixt al Sindicatului uzinelor „Autobuzul" București.

— Corul mixt al Casei de cultură Reghin.

— Corul mixt al Căminului cultural Galeș — Argeș (dirijat de Teodor Manda).

— Corul mixt al Casei de cultură Alexandria

— Reuniunea corală mixtă, a Palatului Culturii din Brașov

Concertul nr. 3 — duminică 31 mai, orele 16

— Corul mixt al Sindicatului învățămînt Ploiești

— Corul mixt al Căminului cultural Păușești-Otăsău — Vîlcea

— Corul mixt al Sindicatului învățămînt Tîrgoviște

— Corul mixt al Căminului cultural Florești — Prahova

— Corul bărbătesc al Casei de ajutor reciproc a pensionarilor din sectorul V. București.

— Corul bărbătesc al Palatului Culturii — Pitești.

— Corul mixt al Sindicatului învățămînt Rm. Vîlcea

Fiecare cor a cîntat între 6 și 10 piese și în mod obligatoriu o piesă din creația lui D.G. Kiriac.

Corul din Pitești a avut următorul repertoriu :

— *„Lumina ta partid"*, de R. Paladi, *„Revedere"* de D. G. Kiriac, *„Doină și joc"* de A. Bena, *„Mama"* de I. Chirescu, *„Serenadă"* de Heyberger, *„Sîrba"* de C. Brăiloiu, *„Bobocele și inele* de I. Vidu *„Bun rămas"* de F. M. Bartholdy.

Formația corală bărbătească dirijată de Emanoil Popescu, s-a prezentat și de data aceasta la un nivel superior, fapt care a fost confirmat prin obițnerea *trofeului „D.G. Kiriac"* cu care a fost dotat festivalul.

După ce în timpul verii s-a mai întîlnit de cîteva ori cu publicul piteștean, cu ocazia unor manifestări oficiale, corul bărbătesc a participat pe 12 septembrie la *festivalul coral „Ciprian Porumbescu"*. de la Suceava. Aici s-a prezentat de asemenea la un nivel superior, culegînd aprecierile unanime ale juriului și publicului numeros din frumoasa sală a Casei de Cultură a Sindicatelor, deși de data aceasta nu se mai prezenta ca concurent. (A primit totuși diploma de participare și medalia, iar fiecare corist, insigna festivalului).

In următoarele două zile, 13 și 14 septembrie, colectivul piteștean a vizitat vestitele monumente istorice din Nordul Moldovei, care, alături de alte monumente asemănătoare din țară, vorbesc astăzi lumii întregi despre hărnicia și gustul artistic al părinților noștri.

Călătoria în Moldova, a fost reconfortantă și a prins foarte bine, la începutul unei perioade de foarte mare solicitare.

La începutul lunii noiembrie, trebuia să întreprindem un al doilea turneu peste hotare, de data aceasta în Republica Populară Ungaria. Așa dar, din nou pregătiri intense.

Trofeul „D. G. Kiriàc" și plachetele de participare la concursurile : „D. G. Kiriàc" — Pitești și „Ciprian Porumbescu" — Suceava

În acest turneu, a mers din nou, alături de corul bărbătesc, corul de cameră. S-au pregătit 22 de piese corale, care au asigurat un program de o oră şi cincizeci de minute. Prima parte a concertului a fost asigurată de corul de cameră, iar cea de a doua parte de corul bărbătesc.

Pe 30 octombrie, întregul concert, a fost dat în sala Consiliului popular municipal, cu participarea unui număr mare de iubitori de muzică din oraş şi a cîtorva personalităţi ale vieţii muzicale din Bucureşti, care aveau sarcina să vizioneze corul înainte de plecare.

În după amiaza zilei de 3 noiembrie s-a plecat cu autobuzele la Bucureşti, iar seara, cu expresul de Berlin, din Gara de Nord spre Budapesta. Pe 4 noiembrie dimineaţa, ansamblul coral al Palatului Culturii din Piteşti, cobora în Gara centrală a Budapestei. Turneul care începea a fost organizat tot pe bază de reciprocitate, prin intermediul Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă. În Ungaria, corul piteştean a fost invitat de corul Erkel Ferenc al Uniunii Centrale a Cooperaţiei meşteşugăreşti din Budapesta, care la o invitaţie similară, a venit în ţara noastră în a doua jumătate a lunii noiembrie.

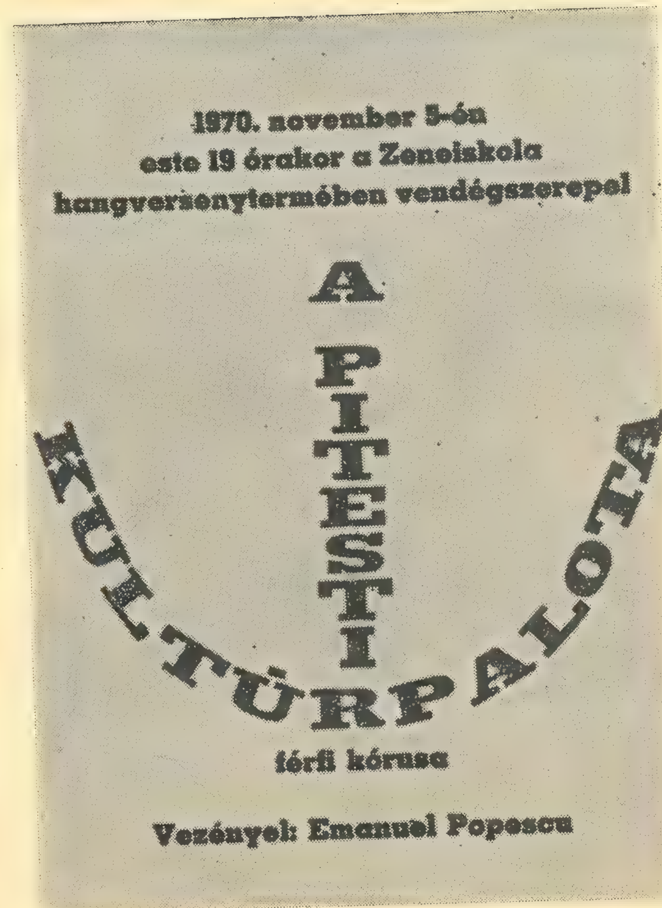
În dimineaţa de 4 noiembrie, la sosirea în Budapesta, formaţia corală piteşteană a fost întîmpinată cu flori de conducerea corului Erkel Ferenc şi de către un grup de corişti, care ne-a însoţit la micul dejun şi apoi la locul de cazare.

Programul turneului în R.P. Ungaria a fost foarte încărcat şi, — cum de cele mai multe ori se întîmplă în astfel de situaţii foarte obositor.

În dimineaţa de 5 noiembrie am plecat din Budapesta spre Gyula, oraş aşezat la marginea ţării, la aproximativ 5 ore de mers cu autocarul, foarte aproape de graniţa noastră. Seara, am dat spectacolul în sala de concerte a *Liceului de muzică*".

Concertul s-a bucurat de un foarte mare succes în faţa unei săli pline de români şi maghiari. Ultimul cîntec interpretat de cor, a fost o bucată corală din folclorul maghiar.

La două zile după concert, ziarul „*Gyulai Hirlap*" (Informaţia din Gyula), scria pe prima pagină : „*Emlékezetes sikerrel szerepeltek a Piteşti korusok*". (Corurile din Piteşti şi-au prezentat programul lăsînd amintiri frumoase). În articol, se spune printre altele : „..*Cu ocazia vizitei în patria noastră, joi seara a avut loc un concert coral în sala de concerte a Liceului de muzică din localitate, unde a avut un frumos succes.*

Afişul concertului dat în oraşul Gyula

(La începutul articolului se vorbeşte despre tradiţiile activităţii corale în Piteşti şi despre performanţele obţinute de corul nostru în ultimii ani).

În partea I-a a concertului, s-a audiat corul de cameră. S-a prezentat un program format din 11 melodii, dintre care unele cunoscute şi în oraşul Gyula : „Cîntecul cucului" de Chirescu, cîntecul „Fata de păstor" de T. Teodorescu şi cîntecul „Toarce lele" de T. Popovici, care, mai ales, a fost şi mai

reuşit şi remarcat, deoarece este tipic ţărănesc şi ritmat cu vioiciune şi care a fost prezentat cu fermitate şi măiestrie. A fost interesant de audiat şi cîntecele madrigale, cunoscute ca repertoriu şi de corul de cameră al oraşului Gyula. Corul bărbătesc, s-a prezentat în partea a II-a a concertului. Corul s-a prezentat cu un volum puternic pe care îl posedă şi pe care îl foloseşte cînd acesta este necesar; corul posedă şi tehnica dinamică, trecerea de la tonalităţile forte la pianissimo. Ne-a atras atenţia în mod deosebit basul, o voce catifelată şi foarte caldă.

Dintre cîntecele prezentate, amintim: „Mai am un singur dor", prelucrare de Emanoil Popescu, „Victoria" de Möhring, „În poeniţă" de Gh. Danga. Mai ales ultimul, a avut un succes deosebit şi meritoriu.

După aplauzele îndelungate, corul a mulţumit cu un cîntec maghiar şi cu un cîntec de bun rămas „La mulţi ani".

La sfîrşitul concertului, elevii Liceului român[42]*, au mulţumit corului şi dirijorului, oferindu-le un coş cu garoafe.*

Programul a fost prezentat în limba maghiară şi română de profesoara de muzică Magda Delia."

A doua zi, pe 6 noiembrie, dimineaţa, am vizitat oraşul, rămînînd mai mult în preajma zidurilor semeţe care au mai rămas din vestita cetate Gyula, şi care amintesc de zilele eroice de luptă împotriva cotropitorilor otomani (secolele XVI şi XVII), precum şi la Casa memorială (construcţie modestă), Erkel Ferenc în care compozitorul a scris capodopera sa *„Bank Ban"*.

După amiază spre seară, am plecat la Keteshazara, localitate cu populaţie compact românească, situată la 15 km. de Gyula. Aici, am avut o surpriză. După ce am fost primiţi de conducerea comunei şi un număr de cîteva zeci de cetăţeni, am fost invitaţi în şcoală, unde ni s-a servit o masă, cu mîncăruri specifice bucătoriei locului, (foarte condimentate), fructe multe şi bere din belşug. S-a toastat pentru prietenia trainică dintre cele două ţări, pentru pace în lume, pentru succesele noastre artistice etc.

La orele 20, am dat concertul în căminul cultural, un adevărat palat de cultură, în faţa unei săli arhipline. Succesul a fost foarte mare. Repetîndu-se o serie de bucăţi, programul a durat, cu pauza regulamentară, aproape două ore şi jumătate...

Ne-am reîntors la Gyula, de unde a doua zi, am plecat înapoi spre Budapesta. Drum lung şi obositor iar seara, — pe 7 noiembrie — aveam de susţinut un adevărat examen.

Corul bărbătesc trebuia să cînte în vestita sală a *Academiei de Muzică*, în cadrul unui concert coral extraordinar, susţinut de corurile laureate ale celui de al IV-lea concurs naţional de muzică corală, Bartók Béla, Debreţin 1970.

Ajunşi în Budapesta, ne-am instalat în două hoteluri centrale, aşezate faţă în faţă pe Bulevardul Rakotzi. După o odihnă la pat de o oră, în ţinuta de scenă ne-am îndreptat cu autobuzele spre sediul *corului „Erkel Ferenk"*, unde am făcut o scurtă încălzire a vocilor, apoi spre *Academia de muzică*, situată în Buda.

Kórusok hangversenye

Frontispiciul programului de sală, pentru concertul de la Academia de muzică din Budapesta — — 7 noiembrie 1970 —

Apariţia noastră pe scenă — a corului bărbătesc — (anunţată prin numărul mare de afişe care împînziseră oraşul şi prin programele de sală) era aşteptată cu interes, atît de publicul meloman foarte numeros în sală, cît şi de cele mai multe

dintre „vîrfurile" muzicii maghiare contemporane, prezente prin însăşi natura concertului.

Emoţii fireşti ; intrarea în scenă fără cortină, nivelul artistic destul de ridicat al concertului, prezenţa unui public foarte pretenţios, însfîrşit, oboseala drumului lung făcut în aceeaşi zi de la Gyula la Budapesta, se resimţea la toţi.

Intrarea în scena luminată feeric ca şi sala cu care făcea corp comun, ne-a spulberat o parte din emoţii. Primul cîntec *„În poeniţă"* al lui Gh. Danga, s-a cîntat la valoarea celor mai bune interpretări pe care i-am dat-o noi. Zîmbetul lui Emanoil Popescu în timpul dirijatului — care pentru cor a însemnat întotdeauna certitudinea reuşitei şi aplauzele furtunoase şi îndelungi care au urmat, ne-au creat o stare de spirit foarte potrivită pentru momentul în care ne aflam. *„Doină şi joc"* a lui Bena şi *„Mama"* a lui Ioan Chirescu, cu aşezările ei sonore de orgă şi cu vocea caldă, pornită din suflet a lui Marin Drăguşin, valorosul solist al corului, au transmis sălii irezistibil mesajul artistic, care a trecut cu uşurinţă peste graniţele de limbă. *Muzica ,reprezintă într-adevăr un „limbaj universal"*.

„Victoria" de Möhring, a ridicat sala în picioare, care a ovaţionat îndelung, pînă după ieşirea noastră din scenă.

Fiecare dintre noi am trăit acest succes cu toată intensitatea ; felicitări reciproce, îmbrăţişări, strîngeri de mînă etc. etc.

Noaptea tîrziu, aveam să primim încă o confirmare a succesului. Trecuse de orele 24 (pentru că după concert am mers la cină), cînd un trimis special, ne anunţa că Radiodifuziunea maghiară, ne invită a doua zi, pe 8 noiembrie, într-unul din studiourile sale, pentru înregistrări.

În loc de zi liberă, zi de încordare. La ora stabilită, după amiază, au început înregistrările în studiou. În afara celor patru piese cîntate pe scena Academiei de Muzică, corul bărbătesc a mai înregistrat încă trei şi anume : *„Mai am un singur dor"*, armonizare de Emanoil Popescu pe versurile lui Eminescu, *„Bobocele şi inele"* de Ion Vidu şi *„Sîrba"* lui Constantin Brăiloiu.

După terminarea înregistrărilor, am făcut cunoştinţă cu dirijorul corului Erkel Ferenc, Jósef Maklári, *laureat al premiului „Liszt"* pentru dirijat, care venise special pentru noi şi ne ascultase din camera inginerului de sunet. A felicitat călduros pe dirijorul nostru şi corul, pentru succesul realizat pe scena Academiei de Muzică şi pentru uşurinţa cu care s-au realizat înregistrările.

Seara, întregul ansamblu coral din Piteşti, a mers la operă, la un spectacol Bela Bartok.

Un grup de corişti fotografiaţi pe treptele „Senatului" maghiar

Pe 9 noiembrie, program de vizitare a Budapestei, pe care în parte o cunoşteam. Gelertul, Bastionul Pescarilor, în Buda, Insula Margarea pe Dunăre, Paţa Rotundă din centrul Pestei, unde sînt Galeriile de Artă, Opera, Muzeul de Istorie Maghia-

ră și statuile regilor, printre care și Matei Corvin și Ioan Zapolya voievozii Transilvaniei, castelul feudal cu șanțuri de apărare și turnuri crenelate, în spatele statuilor regilor.... tot atîtea amintiri.

Pe 10 noiembrie seara, mulțumiți de îndeplinirea cu succes a unei sarcini de răspundere, cu același expres de Berlin, ne-am îndreptat spre patrie.

Ajunși la Pitești, s-au început imediat pregătirile ; pe de o parte pentru primirea corului Erkel Ferenc din Budapesta, pe 18 noiembrie, pe de altă parte, pentru confruntarea de la Televiziune cu județele Vrancea și Ilfov, din cadrul concursului tlevizat, „*Cîntare patriei*", pe 22 noiembrie.

Pe 18 noiembrie, o delegație a corului nostru a așteptat corul maghiar în Gara de Nord, și cu autocarele l-a adus la Pitești. Aici, a fost cazat în modernul hotel „*Muntenia*" (notez aici acest amănunt, pentru că, oaspeții noștri, coriștii maghiari, au fost primii locatari ai noului hotel care s-a dat în folosință peste două zile, pe 20 noiembrie.).

După ce pe 19 noiembrie a vizitat Curtea de Argeș și Hidrocentrala, care au lăsat impresii nebănuit de puternice, corul maghiar a dat două spectacole la Ploiești pe 20 și la București, în Casa de cultură Sandor Petöfi, pe 21 noiembrie.

Pe 22 noiembrie, solii artei corale maghiare, începînd de la orele 18, au fost invitații noștri, în sala de concerte a Radioteleviziunii Române, unde s-au întîlnit județele Ilfov și Argeș, în cadrul concursului „*Cîntare patriei*". (Căminele culturale din Argeș au fost reprezentate de corul Leordeni dirijat de Ion Ionescu, iar corul U.M.M. Cîmpulung dirijat de Gheorghe Gomoiu, a reprezentat sindicatele din Argeș).

La această prestigioasă competiție, „*contra cronometru*" corul bărbătesc al Palatului Culturii din Pitești a interpretat : „*În poeniță*" de Gh. Danga, „*Doină și joc*" de Bena și „*Românul*" de Porumbescu.

Succesul a fost imediat confirmat de cele zece note de 10 care au întrunit notația maximă de 100 puncte. Din juriul acestui concurs, au făcut parte figuri de prestigiu ale muzicii românești contemporane, printre care : Dumitru Botez, Gheorghe Dumitrescu, Marin Constantin, Carol Litvin, Laurențiu Profeta, și alții.

Avem suficiente motive să socotim această reușită, ca unul dintre cele mai mari succese înregistrate de corul piteștean în activitatea sa. Într-un interviu pe care profesorul Emanoil Popescu, dirijorul corului l-a acordat ziarului Secera

și ciocanul din 11 decembrie 1970, vorbind despre acest eveniment spune printre altele : „...*Modul în care ne-am prezentat la Televiziune și aprecierea pe care ne-a dat-o juriul promovîndu-ne în faza următoare, sînt lucruri cunoscute de toți acei ce, în seara de 22 noiembrie, au stat în fața micilor ecrane. Pentru acei argeșeni însă care ne-au urmărit cu acea înfrigurare specifică suporterilor, pentru coriștii noștri și pentru cei care într-un fel sau altul ne-au ajutat și sînt alături de noi, aș vrea să mai adaug că între timp, de la numeroase persoane, din numeroase colțuri ale țării, am primit scrisori și telegrame de felicitare, de mulțumire*...".

Într-adevăr, unele dintre aceste scrisori sînt de-a dreptul impresionante. Pentru interesul pe care îl prezintă două dintre aceste scrisori, le vom spicui și în cartea de față. Un grup de telespectatori din Timișoara au trimis următoarele rînduri : „...*Vă trimitem din toată inima sincere felicitări pentru frumosul repertoriu ales și pentru frumoasa interpretare cu care v-ați prezentat la concursul interjudețean de coruri — duminică 22. XI. 1970.*

Vă dorim și în continuare să aveți numai succese.

Dorim multă sănătate întregului colectiv al corului bărbătesc, la fel și dirijorului neobosit — Emanoil Popescu, care prin alegerea repertoriului dovedește un suflet vrednic de cinste și inimă de român...".

În sfîrșit, o a doua scrisoare pe care a primit-o Emanoil Popescu, are următorul conținut :

„*Distinse Domnule Dirijor,*

Mă scuzați că nu am reținut numele de la Televiziune, cînd împreună cu excelenta formațiune bărbătească ați uimit prin apariția strălucită în fața telespectatorilor și a celora din sală. În semn de omagiu pentru admirabila execuție a „Poeniței", compoziția tatălui și respectiv soțului meu, vă trimit un număr de 10 colinde pentru cor bărbătesc compuse de Gh. Danga, lucrare epuizată de foarte multă vreme.

Primiți stima noastră, și realizarea de noi succese în țară și străinătate.

Alexandru Danga
student conservator
Paraschiva Danga...".

Comentariile pe marginea acestor scrisori și a succesului din 22 noiembrie, le socotesc de prisos.

Pe 23 noiembrie, în sala Teatrului Alexandru Davila din Pitești, a avut loc concertul corului Erkel Ferenc din Budapesta.

Cor mixt, excelînd prin voci feminine frumos nuanțate, cu un repertoriu variat, din care nu au lipsit creații de Erkel, Bartok și din folclorul maghiar, oaspeții și-au amplificat succesul, prin interpretarea ultimei piese a concertului lor care a fost... „În poeniță" de Gh. Danga.

După concert, la Palatul Culturii a avut loc un banchet comun.

După concertul de la Pitești, oaspeții maghiari au mai stat două zile în București pentru a vizita capitala.

Revista „*Muzica*", nr. 11 din noiembrie 1970, ocupîndu-se de festivalul coral de la Suceava care avusese loc pe 12 septembrie, remarcă prezența corului bărbătesc al Palatului Culturii din Pitești, la acest festival și-i afectează spațiu în numărul respectiv, atît pentru fotografie cît și pentru cîteva aprecieri. „...*Și cu prilejul acestui festival,* spune cronicarul, *am remarcat tendința alcătuirii unor formații bărbătești bine puse la punct și care au cucerit numeroase aplauze printr-o interpretare plină de avînt, prin grija pentru redarea celor mai subtile nuanțe, învingerea cu ușurință a unor dificultăți ce le prezintă acest gen de formații. Astfel ne-am reîntîlnit cu corul bărbătesc al Palatului culturii din Pitești, pregătit de inimosul dirijor Emanoil Popescu...*".

În ziua de 6 decembrie, în cadru festiv s-au decernat la București, trofeele celor 4 festivaluri corale care avuseseră loc în vară (D.G. Kiriac — Pitești, Ion Vidu — Lugoj, Gheorghe Dima — Brașov și Ciprian Porumbescu — Suceava).

Corul nostru, așa cum am arătat mai sus, a primit *trofeul „Kiriac"*.

În același interviu (despre care am mai vorbit) pe care Ion Popescu redactorul ziarului „*Secera și ciocanul*", l-a luat lui Emanoil Popecu, după ce sînt epuizate problemele ridicate în legătură cu prezența corului la concursul televizat „*Cîntare patriei*" și la festivalul „*Kiriac*", dirijorului piteștean, i se pune următoarea întrebare : „*Care sînt obiectivele artistice vitioare ce vă angajează în prezent eforturile ?*".

„*Avem în față pentru lunile următoare,* — răspunde profesorul Emanoil Popescu — *cîteva sarcini, în care prestigiul*

orașului nostru, Pitești, — pe care consider că îl reprezintă corul Palatului Culturii — este foarte serios angajat. Concursul al X-lea al formațiilor artistice de amatori, după cum se știe, este închinat aniversării semicentenarului partidului ; aceasta înseamnă că toți artiștii amatori din țară se vor pregăti cu o grijă deosebită, cu toată căldura și mîndria patriotică prilejuită de această mare aniversare. Și cred că Piteștiul, care poate mai mult ca alte orașe ale țării, datorează dezvoltarea sa modernă și atîtea lucruri, politicii partidului, trebuie să-și spună și cu această ocazie cuvîntul conștiinței sale într-o ținută artistică mai înaltă decît oricînd...", (Secera și ciocanul din 11 decembrie 1970. „Un succes care obligă", pag. 2).

Cuvintele dirijorului Emanoil Popescu, apărute în presă și citate mai sus, nu pot fi luate altcum decît ca un angajament ; și angajamentul lui, a însemnat și angajamentul corului.

O iarnă de muncă. În afara întîlnirilor cu publicul, repetiții de cîte trei ori pe săptămînă.

Pentru cel de al X-lea concurs închinat aniversării a 50 de ani de la crearea Partidului Comunist Român și intitulat semnificativ „*Omagiu partidului*", corul bărbătesc al Palatului Culturii din Pitești a pregătit un repertoriu nou.

S-a apelat ca și altă dată la maistrul Gheorghe Dumitrescu, fruntaș al muzicii românești contemporane, care, cu dragoste și adîncă înțelegere, a compus pentru corul nostru o piesă corală de o înaltă vibrație „*Apleacă-te bradule*". Cea de a doua bucată aleasă pentru acest concurs a fost „*Pămînt strămoșesc*" de Gh. Carp, piesă cu sonorități majore, care realizează în mod ideal corelarea dintre muzica viguroasă și textul plin de bărbăție.

„...*Din faptă, cînt și cuvînt,*
Cununi de lauri împletim
În stîncă azi dăltuim,
Un viitor pe-acest pămînt...".

În sfîrșit, cea de a treia bucată, este creația unui compozitor clasic necunoscut. Partitura, a primit-o Emanoil Popescu de la bătrînul Constantin Albu în 1970, cu ctîeva zile îna-

inte de moartea acestuia. Eram de față cînd cu această partitură în mînă respectatul octogenar îi spunea dirijorului nostru : „*Domnule Emanoil niciodată n-am putut să pregătesc lucrarea asta, pentru că n-am avut cor pentru ea. Ți-o dau dumitale. Sînt sigur că o să-ți placă...*"

Piesa se intitulează „*Te chem, o noapte vin*[43], cu solo de tenor.

Cu acest repertoriu, corul bărbătesc al Palatului Culturii din Pitești, s-a prezentat pînă în faza finală a celui de al X-lea concurs. (La cîntecul „*Te chem, o noapte vin*", partida de solo a fost susținută de George Pascu.).

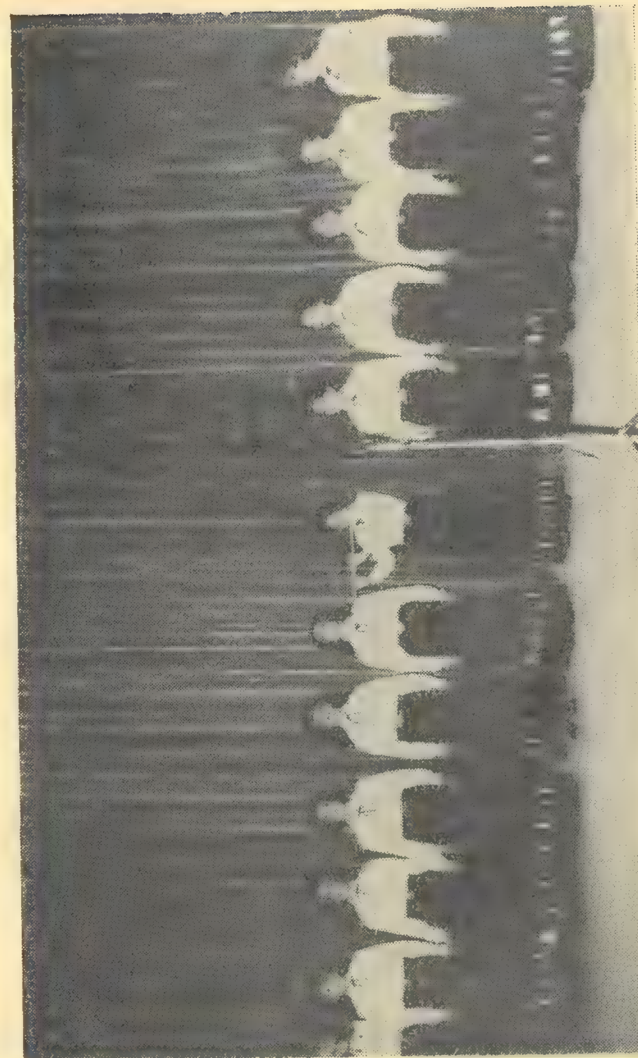
Pentru acest concurs, concomitent cu corul, a fost pregătit și un grup vocal clasic feminin, care de asemenea, s-a prezentat pînă în faza finală. Cele două piese pe care le-a cîntat au fost : „*Balada Dochei*" de D. G. Kiriac și „*La priére du soire*" de Ch. Gounod.

În ziua de 4 mai 1971, în sala din Lipscani, pe scena căruia corul nostru a cîntat de atîtea ori, a avut loc spectacolul festiv, susținut de formațiile fruntașe la cel de-al X-lea concurs intitulat „*Omagiu partidului*".

În fața unei săli arhipline, în care se aflau o serie de conducători de partid și de stat, sub lumina puternică a reflectoarelor, printre solii artei din toate colțurile țării, a fost și corul bărbătesc al Palatului Culturii din Pitești. Cu impetuozitatea care îl caracterizează și care l-a făcut cunoscut în țară și peste hotare, a interpretat „*Apleacă-te bradule*" de Gh. Dumitrescu. Pe muzica, cînd tumultoasă ca apele unei cascade, cînd dulce ca adierea zefirului, au străbătut în sală versurile populare cu profunde semnificații :

„Apleacă-te bradule
Pînă-n jos cu crengile...
Ca să-mi fac un fluieraș
Țării săi îi fiu doinaș...
Eu din fluier, tu din frunză
Toată lumea să ne-auză
Cum cîntăm și cum doinim
Viața nouă ce-o trăim".

A doua zi, în aceeași sală, în cadrul solemnității de decernare a premiilor, Emanoil Popescu, primea din mîna Artistului poporului Dinu Stelian, pentru corul bărbătesc „*Marele premiu al celui de al X-lea concurs artistic — „Omagiu*

Grupul vocal clasic feminin al Palatului Culturii din Pitești care a obținut premiul I și titlul de „Laureat", în cadrul celui de al X-lea concurs „Omagiu partidului" — 1971.

partidului" — *placheta de „Laureat" și diplomele prin care se conferă titlurile respective*. Peste cîteva minute, Emanoil Popescu, urca din nou pe scenă, pentru a primi din aceeași mînă, *placheta și diploma prin care se conferă premiul I și titlul de „Laureat", grupului vocal clasic al Palatului Culturii din Pitești*. (În cadrul aceleiași festivități, profesorul Emanoil Po-

pescu, a primit titlul de „Laureat" pentru fiecare dintre formațiile pe care le-a dirijat în concursul al X-lea) [44].

Corul bărbătesc al Palatului Culturii din Pitești, a primit așa dar pentru a treia oară consecutiv titlul de „*Laureat*".

„*Marele premiu*", obținut cu ocazia acestui concurs, aduce în Pitești, cel mai valoros trofeu pe care l-a cucerit în zilele noastre o formație artistică de amatori, încununînd a-

Una din fețele plachetei acordate pentru premiul I și titlul de „Laureat" în cadrul celui de al X-lea concurs „Omagiu partidului"

nul acestei duble aniversări, cu laurii înaltei prețuiri a reușitei depline.

Trofeul primit de corul bărbătesc, cîștigătorul marelui premiu „Omagiu partidului"

ALTE CORURI ÎN PITEȘTI DUPĂ 1944

După 23 august 1944 în Pitești au mai existat o serie de alte coruri, care au apărut adesea în fața publicului, completînd oarecum, viața muzicală a orașului.

— Cele două întreprinderi „*Textila*", au avut fiecare cor. (Cu o serie de întreruperi). Dintre acestea, corul Întreprinderii Textila Gară, a avut o activitate mai susținută, bucurîndu-se și de o serie de realizări. Astfel, dirijat de prof. Emanoil Popescu, acest cor, a ajuns în anul 1964, pînă în finala celui de al VII-lea concurs al formațiilor artistice de amatori.

Corurile ambelor întreprinderi au fost mixte.

— Corul mixt al „*Sindicatului C.F.R. Pitești*". Înființat încă din anul 1933, după 1944 acest cor, este dirijat pe rînd de Constantin Albu, Grigore Mircescu și Marin Oprea. A funcționat pînă după 1960.

— Corul mixt al „*Sindicatului salariaților din învățămînt*", dirijat de prof. Tache Sîmbotin. Și-a desfășurat activitatea după 1951 pînă în 1968 (cu unele întreruperi). De la această dată se transformă în cor de femei. (În perioada 1959 — 1960 acest cor a fost dirijat de prof. Emanoil Popescu).

— Între 1950 și 1953, cu o activitate mai puțin cunoscută, a existat corul mixt „*Finanțe Bănci*" dirijat tot de prof. Tache Sîmbotin.

— Corul mixt al „*Sindicatelor din Petrol*". Acest cor, printre ai cărui dirijori a fost și avocatul Petre Costovici, în perioada 1960 — 1963 cît a fost dirijat de prof. Emanoil Popescu, a colaborat cu corul Palatului Culturii din Pitești, în cadrul unor concerte comune.

— După anul 1954, timp de cîțiva ani, „*P.T.T.R.-ul Pitești*" a avut cor mixt. (Printre dirijorii acestui cor, a fost și Ion Ionescu de la Topoloveni.)

— După anul 1958, a avut cor mixt și *„Spitalul Unificat N. Bălcescu"*. O perioadă acest cor a fost dirijat de prof. Emanoil Popescu. (Păcat că în această instituție nu se reia activitatea corală, deoarece dispune de un număr mare de elemente talentate).

— În anul 1968, s-a înființat la *„Casa tineretului"* un cor mixt, care dirijat de prof. Gheorghe Gomoiu, a funcționat cu bune rezultate pînă cînd această instituție și-a schimbat profilul. (De la începutul anului 1971, s-a transformat în Casa de cultură a studenților și elevilor).

— Tot în anul 1968, a luat ființă un cor pe voci egale, al salariaților din cadrul *„Sindicatului Învățămînt"*, dirijat de prof. Margareta Morărescu. Acest cor, dispunînd de suficiente posibilități, (fapt dovedit în cei cîțiva ani de activitate) poate ajunge, chiar într-un viitor apropiat, o formație de prestigiu.

— În fosta comună Găvana, astăzi cartier al orașului Pitești, în cadrul Căminului cultural, a dirijat mai mulți ani cor mixt prof. Gheorghe Georgescu. (Aici, dirijase cor și preotul Dejan, astăzi protopopul Piteștiului).

— În comuna Bascov aparținînd municipiului Pitești, dirijază cor mixt începînd din anul 1968, prof. Ion Grecu, directorul Școlii populare de Artă din Pitești.

— În comuna Ștefănești aparținînd se asemenea municipiului Pitești, după 1944, a existat un șir întreg de ani un cor mixt bine organizat, condus de prof. Cornel Dascălu. După 1960 activitatea acestui cor a fost reluată de către alți dirijori. Funcționează cu unele intreruperi.

În momentul de față, se află în pregătire o formație corală mixtă la Casa de Cultură a Sindicatelor, impunător lăcaș de cultură, realizat în acești ani. (Casa de Cultură a Sindicatelor din Pitești a fost dată în folosință la sfîrșitul lunii aprilie 1971).

CÎTEVA OPINII PRIVIND ACTIVITATEA CORALĂ DIN PITEȘTI ȘI CORUL PALATULUI CULTURII

Aniversarea a 100 de ani de activitate corală în orașul Pitești constituie o adevărată sărbătoare a cîntecului românesc, nu numai pentru argeșeni, ci pentru întreaga mișcare corală de amatori din țara noastră.

Creat pe o veche tradiție muzicală a acestor meleaguri, corul Palatului Culturii din Pitești se situează azi printre cele mai valoroase colective artistice de amatori, contribuind prin concertele sale la vasta operă de educație estetică și patriotică a poporului nostru.

Bogăția și diversitatea repertoriului abordat, înaltul nivel artistic al interpretării, atestat de numeroasele premii și distincții obținute la festivalurile și concursurile republicane confirmă neîndoios rodul unei munci continue, pasionate și entuziaste a formației corale și a talentatului ei dirijor, profesorul Emanoil Popescu

Cu prilejul acestei aniversări felicit întregul colectiv, urîndu-i noi izbînzi în nobila activitate de slujire a cîntului românesc.

Prof. NICOLAE NISTOR
director al Casei Centrale a Creației Populare

Anul acesta, cînd Piteștiul sărbătorește un veac de activitate corală, urez din inimă corului bărbătesc al Palatului Culturii — continuator al unor vechi și valoroase tradiții, formație de o autentică valoare artistică, recunoscută pe plan național, floare aleasă și mîndrie a județului Argeș, model și îndemn pentru formațiile corale de amatori de la noi — ani mulți de activitate, ridicarea pe culmile cele mai înalte ale măiestriei artistice.

Acest cor va rămîne pentru viitoarele generații, iubitoare ale cîntului coral, o torță vie întru păstrarea și promovarea cîntecului românesc care înnobilează și dezvoltă virtuțile patriotice.

ION IONESCU,
dirijorul corului Căminului Cultural Leordeni

O frumoasă surpriză mi-au făcut-o cele două coruri de la Pitești.

Cred că dirijorul Emanoil Popescu este un dirijor de mare talent. Corurile sale au o mare sensibilitate și o mare finețe *).

ACHIM STOIA,
compozitor
rectorul Conservatorului „George Enescu" din Iași

*) Aprecieri făcute după finala celui de al X-lea concurs al formațiilor artistice de amatori.

Cunosc Argeșul de mulți ani și știu ce preocupare a existat aici față de mișcarea artistică de amatori ; se poate spune că de fiecare dată, la fiecare concurs, am găsit aici ceva deosebit. De această dată însă, cînd concursul este consacrat glorioasei aniversări a partidului, județul Argeș se prezintă la un nivel artistic întru totul remarcabil.

În mod cu totul deosebit, apreciez corul bărbătesc al Palatului Culturii din Pitești, dirijat de talentatul profesor Emanoil Popescu. Ca și în alte rînduri și de această dată ne-a prezentat o lucrare în primă audiție, — „Apleacă-te bradule" —, a maestrului Gheorghe Dumitrescu, lucrare pe care dirijorul a înțeles-o și a prezentat-o foarte frumos. Este evident că formația este într-un real progres.

De asemenea nu pot trece cu vederea grupul vocal feminin de muzică clasică al Palatului Culturii din Pitești, dirijat tot de Emanoil Popescu. A demonstrat alese calități vocale și interpretative. Inspirat aleasă și prezentată (cu solo de flaut) piesa „Balada Dochiei" de Dimitrie Kiriac. *)

MIRCEA NEAGU
compozitor

*) Aprecieri făcute după finala celui de al X-lea concurs al formațiilor artistice de amatori.

Încununarea unei prodigioase activităţi a corului bărbătesc al Palatului Culturii din Piteşti nu este decît rezultatul strădaniilor neprecupeţite, pe care generaţii de iubitori ai muzicii le-au adus în decursul anilor pentru îmbogăţirea spirituală a oamenilor de pe aceste meleaguri ale cîntecului.

Fie ca pasiunea şi dăruirea de care au dat dovadă înaintaşii, să fie duse mai departe de aceşti talentaţi corişti ai Piteştiului şi de cei care le vor urma.

Le urez noi succese în nobila muncă de educaţie estetică pe care o fac cu atîta pasiune, iar dirijorului lor — profesorului Emanoil Popescu —, să fie ca şi pînă acum, un vulcan mereu nestins.

Prof. COSTIN ALEXANDRESCU,
Directorul Casei creaţiei populare a judeţului Argeş.

Corul bărbătesc al Palatului Culturii din Piteşti, condus cu multă măestrie de talentatul dirijor Manole Popescu, este într-adevăr una din cele mai reprezentative formaţii de acest gen, din ţara noastră.

Nivelul tehnico - interpretativ al acestui cor, i-au adus binemeritaţi lauri în multe întreceri, iar activitatea concertistică desfăşurată a cucerit publicul auditor, contribuind din plin la promovarea muzicii corale româneşti şi universale.

Urez succes pe mai departe corului din Piteşti şi dirijorului Manole Popescu în atingerea celor mai înalte nivele artistice care să răscolească sentimente şi să dezvolte gustul pentru frumos al poporului nostru.

GHEORGHE BAZAVAN
compozitor

Nu sînt de specialitate în ceea ce privește problemele muzicale și cum sînt adeptul total al ideii că funcția nu îți dă și competența, mărturisesc că mi-e foarte greu să înscriu în cuvinte ceea ce gîndesc cu prilejul apariției acestei cărți, cu prilejul sărbătoririi corului Palatului Culturii din Pitești, cu prilejul manifestărilor ocazionale datorate acestui deosebit de însemnat eveniment cultural.

Desigur, că nimeni nu se așteaptă la luări de poziții, pro sau contra, elevate sau nu, competente sau nu. Nimeni nu se așteaptă — cred — din parte-mi, la soluționarea vreunei probleme sau la ridicarea alteia în ceea ce privește activitatea corală.

Tocmai pentru aceste lucruri, îmi cer îngăduința cititorului acestor rînduri să înțeleagă exact că dacă le-am scris am făcut-o dintr-un sentiment de adîncă prețuire pentru autor, de adîncă prețuire pentru dirijorul de azi și înaintașii lui, pentru coriștii de ieri, de azi și de mîine, — care, toți la un loc, au contribuit din plin la înscrierea cu majuscule a activității corale argeșene nu numai pe aceste meleaguri ci și în țară ca și în străinătate.

Corul Palatului Culturii nu are — cred — nevoie de prezentări.

Corul Palatului Culturii nu are — cred — nevoie de a fi lăudat de noi cei care ne o cupăm, în virtutea sarcinilor pe care le avem, de problemele culturii.

Corul Palatului Culturii nu are — cred — nevoie să fie prezentat într-un fel sau altul de nimeni, deoarece activitatea lui, de-a lungul anilor, este cunoscută.

El n-are nevoie de prezentări speciale pentru că activitatea lui — și numai ea — îl impune ca un colectiv de prestigiu, cu răsunet deosebit, pe planuri deosebite.

El n-are nevoie de replici mai mult sau mai puțin biruitoare, pentru că însăși drumul lui constituie o biruință.

Concursurile de toate genurile, radioul și televiziunea, presa, dar mai ales *publicul*, acest unic judecător competent și imparțial și-a spus, își spune și își va spune întotdeauna cuvîntul.

Pentru toate aceste considerente, acum, la cei o sută de ani de sărbătoare, acum — cu prilejul apariției acestei excelente cărți în care se vorbește despre drumul ascendent, nu lipsit de greutăți, al corului — este o datorie civică de a-ți spune răspicat gîndul apreciativ la adresa lui, de a-i ura un sincer „La mulți ani“ și de a-i dori și în viitor aceleași frumoase și răsunătoare succese.

CONSTANTIN DINISCHIOTU
Regizor artistic
Președintele Comitetului Județean pentru Cultură și Artă
— Argeș

ANEXE

CORUL MIXT AL PALATULUI CULTURII DIN PITEŞTI ÎN ANUL 1967, PARTICIPANT LA CEL DE AL VIII-LEA CONCURS AL FORMAŢIILOR ARTISTICE DE AMATORI.

Soprane

1. Anghel Petruţa
2. Bascacov Georgeta
3. Băicoianu Violeta
4. Bîcă Silvia
5. Bogdan Caliopi
6. Bogoş Natalia
7. Boncescu Monica
8. Călugărescu Aurica
9. Cîrstea Ana
10. Dinovici Lucia
12. Georgescu Filofteia
11. Florian Florica
13. Gluşescu Eugenia
14. Handrea Ionela
15. Manea Virginia
16. Măţăoanu Maria
17. Ododec Ana
18. Săvulescu Constanţa
19. Spanache Ludmila
20. Stănescu Dorina
21. Şerbănoiu Margareta
22. Toroipan Rada
23. Touşan Filareti
24. Trache Elena
25. Trandaf Dumitra
26. Tudor Cecilia
27. Vlaicu Ecaterina

Altiste

1. Anghelescu Magda
2. Bălăşoiu Elena
3. Berechet Livia
4. Brebenel Maria
5. Dumitrescu Elena
6. Ivana Elvira
7. Ionescu Constanţa
8. Mocanu Lizica
9. Nichifor Aurelia
10. Nicolau Viorica
11. Popescu Elena
12. Popescu Viorica
13. Predescu Alexandrina
14. Radu Georgeta
15. Rizescu Georgeta
16. Stoica Silvia
17. Teodorescu Sofia
18. Timofte Georgeta
19. Tonciulescu Valentina
20. Tudorică Virginia
21. Zaharescu Aneta

Tenori

1. Albulescu Alexandru
2. Aldea Valentin
3. Băjan Dumitru
4. Belu Grigore
5. Costea Ion
6. Diaconescu Constantin
7. Dincă Ilie
8. Dinu Constantin
9. Dumitrescu Gheorghe
10. Duţă Constantin
11. Ghilencea Diador
12. Ianculescu Alexandru

13. Ionescu Dumitru
14. Mîrzacu Toma
15. Negulescu Ion
16. Ocnărăscu Alexandru
17. Pascu George
18. Popa Nicolae
19. Pop Traian
20. Popescu Ionel
21. Sorescu Gheorghe
22. Stan Marian
23. Stoica Petre
24. Teodorescu Ion
25. Toma Ion

Bași

1. Anghelescu Iosifache
2. Bratu Aurel
3. Bobocea Vasile
4. Cercasov Alexei
5. Costeleanu Ion
6. Costovici Petre
7. Crijanovschi Pavel
8. Danielescu Nicolae
9. Drăgușin Marin
10. Dumitrescu Gheorghe
11. Elefterescu Ion
12. Georgescu Gheorghe
13. Ghivici Aurel
14. Grigorescu Alexandru
15. Grigorescu Constantin
16. Ionescu Emilian
17. Ionescu Vasile
18. Mărgăritescu Vicențiu
19. Milea Aurel
20. Neacșu Mirea
21. Nedelcu Viorel
22. Sofian Constantin.
23. Sofronie Leonida
24. Soporeanu Emil
25. Ștefănescu Florian
26. Tonu Dionisie
27. Vrabie Ion

CORUL BĂRBĂTESC AL PALATULUI CULTURII DIN PITEȘTI LAUREAT AL CELUI DE AL X-LEA CONCURS — „OMAGIU PARTIDULUI"

Tenori 1

1. Albulescu Alexandru
2. Aldea Valentin
3. Băjan Dumitru
4. Dumitrache Gheorghe
5. Dumitrescu Gheorghe
6. Ghilencea Diador
7. Ianculescu Alexandru
8. Marghiol Vasile
9. Marinescu Nicolae
10. Manea Gheorghe
11. Negulescu Ion
12. Pascu George
13. Pestrițu Florea
14. Popa Nicolae
15. Popescu Ionel
16. Radu Ion
17. Săvulescu Gheorghe
18. Sîrbu Alexandru
19. Toma Ion
20. Voinescu Silvestru.

Tenori 2

1. Calotă Alexandru
2. Ciofrîngeanu Constantin
3. Costea Ion
4. Crinteanu Aurel
5. Diaconu Gheorghe
6. Diaconu Teodor
7. Dincă Ilie
8. Dinu Constantin
9. Ilie Jenică
10. Mircescu Grigore
11. Mîrzacu Toma
12. Pavel Polinel
13. Stan Marian
14. Stoica Petre
15. Tudor Ion

Baritoni

1. Bratu Aurel
2. Cîrstea Stelian
3. Costovici Petre
4. Despa Iulian
5. Drăgușin Marin
6. Fodghioș Alexandru
7. Horeboiu Ion
8. Iliescu Andrei
9. Ionescu Emilian
10. Mihai Gheorghe
11. Neacșu Mirea
12. Olteanu Eugen
13. Popa Petre
14. Sofian Mihai
15. Sofronie Leonid
16. Voinea C-tin.
17. Vrabie Ion
18. Zigulescu Matache

Bași

1. Bobocea Vasile
2. Crijanovschi Pavel
3. Elefterescu Ion
4. Grigorescu Alexandru
5. Grigorescu C-tin
6. Gurgu Aurelian
7. Ionescu Vasile
8. Mărgăritescu Vicențiu
9. Milea Aurel
10. Sofian Constantin
11. Stadnicov Leonid
12. Ștefănescu Florian
13. Tonu Dionisie.

(În finala celui de al IX-lea concurs, au lipsit pe pe scenă : Zăvoianu Nicolae — tenor 2 și Georgescu Gheorghe — bariton, ambii bolnavi în acel moment).

CORUL DE CAMERĂ

AL PALATULUI CULTURII DIN PITEȘTI, CARE A OBȚINUT PREMIUL III IN CADRUL CELUI DE AL IX-LEA CONCURS — 1969

Soprane

1. Călugărescu Aurica
2. Cristescu Dumitra
3. Doagă Venera
4. Mățăuanu Marieta
5. Miloș Cornelia
6. Morărescu Margareta
7. Șerbănoiu Margareta
8. Trache Elena.

Altiste

1. Diaconu Marta
2. Ionescu Constanța
3. Popescu Iulia
4. Rizescu Georgeta
5. Stoica Silvia
6. Timofte Georgeta

Tenori

1. Albulescu Alexandru
2. Aldea Valentin
3. Băjan Dumitru
4. Negulescu Ion
5. Pascu George
6. Popa Nicolae
7. Popescu Ionel

Bași

1. Bobocea Vasile
2. Bratu Aurel
3. Costelian Ion
4. Costovici Petre
5. Drăgușin Marin
6. Grigorescu C-tin
7. Ionescu Vasile
8. Tonu Dionisie

GRUPUL VOCAL FEMININ DE MUZICA CULTĂ AL PALATULUI CULTURII PITEȘTI, LAUREAT AL CONCURSULUI AL X-LEA „OMAGIU PARTIDULUI" — 1971

Vocea I

1. Doagă Venera
2. Rizea Constanța
3. Șerbănoiu Margareta

Vocea II

1. Călugărescu Aurica
2. Dumitrescu Lucia
3. Poenaru Speranța

Vocea III

1. Anghelescu Magda
2. Diaconu Marta

Vocea IV

1. Cojocea Florica
2. Stoica Silvia
3. Timofte Georgeta
4. Tudorică Virginia

REPERTORIUL

FORMAŢIEI CORALE A PALATULUI CULTURII DIN PITEŞTI DIN ANUL 1955 ŞI PÎNĂ ÎN PREZENT

I. Cîntece de partid, de patrie, de tineret şi revoluţionare.

1. Partidului erou	—	I. Chirescu
2. Partid, pavăza mea	—	„
3. Cîntecul partizanilor păcii	—	„
4. Republică măreaţă vatră	—	„
5. Măreţ pămînt	—	„
6. Slăvim o viaţă nouă	—	„
7. Inalţă-te frumoasă ţară	—	„
8. Pe drumul marelui partid	—	V. Popovici
9. Cîntec pentru partid	—	„
10. Steagul partidului	—	M. Socor
11. Părinte drag, partid iubit	—	Gh. Bazavan
12. Ne cheamă Partidul	—	A. Mendesohn
13. Lumina ta partid (mixt)	—	R. Paladi
14. Lumina ta partid (bărbătesc)	—	„
15. Te cînt partid	—	M. Neagu
16. Glorios partid	—	„
17. Te slăvim partid	—	I. Grecu
18. Trăiască România Socialistă	—	T. Bratu
19. Slăvită fii, patria mea	—	C. Ungureanu
20. Cîntec pentru patria iubită	—	L. Profeta
21. Prietenie	—	„
22. Floare roşie	—	M. Negrea
23. Trăiască R.S.R.	—	—
24. Arcaşul	—	I. Vidu
25. Românul	—	C. Porumbescu
26. Tricolorul (mixt)	—	„
27. Tricolorul (bărbătesc)	—	„
28. Pe-al nostru steag (mixt)	—	„
29. Pe-al nostru steag (bărbătesc)	—	„
30. Pui de lei (mixt)	—	I. Brătianu
31. Pui de lei (bărbătesc)	—	—
32. Inainte tinereţe	—	A. Mendelsohn
33. Un imn Republicii	—	Em. Popescu
34. Privesc din Doftana	—	—
35. Porniţi înainte tovarăşi	—	—
36. Pămînt strămoşesc	—	Gh. Carp

II. Cîntece festive — ocazionale

37. Imnul R.S.R.	—	M. Socor
38. Imnul U.RS.S.	—	Alexandrov
39. Internaţionala	—	Degeyter
40. Marseillaise	—	Lisle
41. Imnul F.M.T.D.	—	Novicov
42. Cîntec pentru Lenin	—	Alexandrov
43. Marşul tineretului sovietic	—	Tulicov
44. Cea mai mare dintre zile (23 August)	—	—
45. Zi nemuritoare (23 August)	—	—
46. Cîntec de înfrăţire	—	V. Popovici
47. Alegem	—	„
48. Primul vot	—	Em. Popescu
49. Hai la vot	—	„
50. Deşteaptă-te române	—	—
51. Cîntec pentru unire	—	—
52. Hora Unirii	—	Gh. Danga
53. Hora Unirii	—	Al. Flechtenmacher
54. Rîde iară primăvara (1 Mai)	—	C. Porumbescu
55. 1 Mai	—	Stelian Dinu
56. Cîntecul armatei populare	—	„
57. Cîntec pentru marea lege a prieteniei	—	L. Profeta
58. Cîntec de dragoste pentru pentru ţara sovietică	—	D. D. Botez
49. Merg cu draga mea la vot	—	Gh. Danga
60. Urare de bun sosit	—	Alfons Popescu
61. Lerui ler	—	L. Paceg
62. Florile dalbe	—	M. Trache
63. Colind	—	Em. Popescu
64. Pluguşorul	—	I. Costescu
65. Mulţi ani trăiască	—	D. Kiriac

III. Cîntece clasice şi contemporane din literatura corală românească.

66. Revedere.	—	D. Kiriac
67. Foaie verde lămîiţă	—	„
68. Pe cărare sub un brad	—	„
69. Morarul	—	„
70. Pescarul	—	„

71. Răsunet de la Crişana — I. Vidu
72. Bobocele şi inele — "
73. Andaluza — "
74. Grînele vara se coc — "
75. Frumosul vine pe apă — Gh. Cucu
76. Mincinosul — "
77. Haz de necaz — "
78. Cîntec de dor — "
79. Dormi uşor (serenadă) — C. Porumbescu
80. În pădure — "
81. Ce te legeni codrule — Scheletti-Mezztti
82. Uite mamă — Gh. Dima
83. Toarce lele — T. Popovici
84. Mă dusei şi eu la moară — "
85. Fata de păstor — T. Teodorescu
86. Bătuta — J. Movilă
87. Brîuleţul — "
88. Cătălina — N. Oancea
89. Lîngă leagăn — "
90. Serenadă (bărbătesc) — T. Flondor
91. Sîrba — C. Brăiloiu
92. La fîntînă — Augustin Bena
93. Doină şi joc — "
94. Eu mă duc, codrul rămîne — "
95. Serenadă (mixt) — T. Flondor
96. Ileană, Ileană — G. Muzicescu
97. Dorul — C. Baciu
98. Aoleo frate peline — "
99. Ileană, Ilenuco fa — "
100. Hai odor — I. Brătianu
101. Noapte bună, somn uşor — "
102. Cîntec de seară — "
103. Valurile Dunării — Ivanovici-Botez
104. Stelele în cer — P. Constantinescu
105. In poeniţă — Gh. Danga
106. Lino, Leano şi „De doi" — M. Ursu
107. Cîntecul cucului — I. Chirescu
108. Mama — "
109. Cîntec de leagăn — "
110. Lele roşe — "
111. Idilă bihoreană — S. Drăgoi
112. Trandafir de pe răzoare — "
113. Brîul amestecat — Pr. Vlaiculescu
114. Sus la munte la Muscel — I. Grecu

115. Alei, codrule — N. Lungu
116. Maria neichii, Marie (mixt) — "
117. Maria neichii, Marie (bărbătesc) — "
118. Căluşul — M. Neagu
119. Cîntec pentru fete — L. Paceag
120. Puiul mamei, pui — D. Răuţă
121. Sîrba — V. Popescu
122. Cîntec şi joc — Gh. Dumitrescu
123. Apleacă-te bradule — "
124. Bată-te legea de naş — I. Runcu
125. Pe deal pe la Cornăţel — Gh. Marcu
156. Pe sub deal, pe sub pădure — A. Stoia
127. Pe aceiaşi ulicioară — Em. Popescu
128. Vestitorii primăverii — "
129. O, rămîi — "
130. Mai am un singur dor — "
131. Cine-a zis dorului dor — "

IV. Muzică clasică şi contemporană din literatura corală străină

132. Privighetoarea — P.I. Ceaikovski
133. Nouraşul — "
134. Laudă nopţii — L. Beethoven
135. O, lume, ce frumoasă eşti — "
136. În pădure — F. M. Bartholdy
137. Bun rămas — "
138. Privighetoarea — "
139. Cîntecul ciocîrliei — "
140. Bun rămas codrului — "
141. Teiul — Fr. Schubert
142. Cîntec de leagăn — "
143. De ce eşti depărtată — Marchner
144. Cîntecul nopţii — Rameau
145. Floarea mea — Kühen
146. Iubita mea, ştii trandafirul — G. Costeley
147. Revino — J. Dawland
148. Cîntec de petrecere — D. Friderici
149. Popasul ţiganilor — R. Schumann
150. Plaiuri natale — Sveşnicov
151. Mălinul alb — "

152. Clopoțelul sună monoton — Svešnicov
153. In pădurea— întunecoasă — „
154. Cîntec de leagăn — Blanter-Svešnicov
155. Bujorelul — Ed. Hermes
156. Cîntec de leagăn — I. Brahms
157. Serenadă — „
158. Serenadă — Heyberger
159. Victoria — F. Möhring
160. Funiculi, funicula — Denza
161. Lîngă tufița verde — Koposov
162. Noaptea — Delcasso
163. Madona sua merce — L. Marenzio
164. Madona mea iubită — O. Lasso
165. Osîndiților — D. Sostacovici
166. Cîntecul păcii — „
167. Cîntec flamand — —
168. Ei uhnem — A. Novicov
169. Bandura — Davîdovschi
197. Cîntec tineresc de sărbătoare — Tulicov
171. Clasa muncitoare, spre țel — Karastoianov
172. Stelele Kremlinului — M. Koval
173. O seară în port — S. Sedoi
174. De mult n-am fost acasă — „
175. Cîntecul Niprului — —
176. Partidul ne conduce — Muradelli
177. Pe frumoasele cîmpii — Sohin
178. Valurile Amurului — Sokolov
179. Bandiera rosa — rev. italian
180. Steagul roșu — rev. sovietic
181. Cîntecul partizanilor — „
182. La luptă muncitori — „
183. Sîntem soldații roșii — „
184. Clopote de seară — Jaroff
185. Te chem, o, noapte vin — —

V. Coruri din opere

186. Cor din opera Aida — G. Verdi
187. Cor din opera Trubadurul (bărbați) — „
188. Cor din opera Trubadurul (femei) — „

189. Cor din opera Ernani — G. Verdi
190. Cor din opera Nabuco — „
191. Cor din opera Faust — Gounod
192. Cor din opera Preciosa — C.M. Weber
193. Cor din opera Freischutz — „
194. Cor din opera Mireasa vîndută — Smetana
195. Cor din opera Cavaleria rusticană — P. Mascagni
196. Cor din opera O noapte la Granada — Kreutzer
197. Cor din opera Evgheni Oneghin — P.I. Ceaikovski
198. Cor din opera Flautul fermecat — Mozart
199. Cor din opera Lohrengrin — Wagner
200. Cor din opera La seceriș — T. Brediceanu
201. Cor din opera Pană Lesnea Rusalim — P. Constantinescu
202. Cor din opera Trandafirii Doftanei — N. Petri
203. Cor din opera Fata cu garoafe — Gh. Dumitrescu

VI. Oratorii, cantate, balade, suite

204. Oratoriul T. Vladimirescu — Gh. Dumitrescu
205. Cantata La Hidrocentrală-n Argeș — „
206. Cantata Mama lui Ștefan cel Mare — Gh. Dima
207. Cantata Cîntarea pădurilor (fragment) — Sostacovici
208. Cantata nr. 203 (fragment) — J. S. Bach
209. Poemul victoriei — D. Eremia
210. Balada Gheorghe Doja (fragment) — C. Palade
211. Balada ciobănească (fragment) — Alfons Popescu
212. Suita corală nr. 3 — N. Lungu

213. Suita corală din țara Oașului — D. Pop
214. Suita corală, Codrule cu frunza mică — C. Palade

VII. Operete

215. Ana Lugojana — F. Barbu
216. Casa cu trei fete — Fr. Schubert
217. Sărutul Cianitei — Miliutin

Cunoscuți de mine – Al. [illegible]
1 - Nicht - fost coleg de liceu cu cei 2 frați, [illegible], a construit primul Bob în Pitești
2 - Schweitzer - urmașul acelui, actualul - Victor în etate de 84 ani, a fost profesorul de vioară al fiicei mele
3 - Horn } fotografi, la care se fotografiau [illegible] familie
4 - Mencer }
5 - Gangl - cu fiul său - Kuky - coleg de liceu și sport.
6 - Mărscosch - fiul acelui - Alexandru, ce-a fost profesor de l. germană la [illegible]
7 - Schreier - cu fiul acelui - Tică - ciclist, coleg de sport la Sporting club unde practicam luptele greco-romane și boxul - (1926-30)

1. Printre primii meseriași de origină germană care s-au stabilit cu familiile în Pitești, au fost Mihail Lehrer și Josef Uclar. Primul dogar iar celălalt frînghier, ambii fruntași în meseriile lor. Alături de cei doi, poate fi așezat Adolf Keller care întemeiază prin anul 1860 o fabrică de săpun și luminări. Alte nume, bine cunoscute în ultimele decenii ale veacului trecut au fost: Beck, Blücher, Duhalter, Hoffer, Nicht, Satler, Schreier, Schweitzer, Trimel etc. Cîțiva mai întreprinzători s-au detașat de restul confraților și au ajuns industriași sau angrosiști. Astfel, Fuchs, a construit în Trivale o fabrică de bere, care în secolul nostru a aparținut lui Schwartz, (cunoscută aproape în toată țara) iar Frantz Lehrer, părăsind dogăria tatălui său, ajunge proprietar de vii și face comerț în angro cu vinuri. Printre numele mai cunoscute sînt și cele ale unor farmaciști: Eduard Iekel, Weinhold, Schirkanier, Andrei Șuster, E. Schiel.

Cu toate că primul război mondial a stricat rosturile multora dintre germanii stabiliți în Pitești, în anii următori, o parte din ei și-au reluat ocupațiile. Astfel în anul 1925, printre cei care aveau firme înregistrate, se aflau și următorii: Nicht G., atelier mecanic. Schweitzer A., atelier mecanic, Blücher W. băcănie; Binder V. frizerie; Schwartz F. I. fabrică de bere. Roth M. bijutier, Khilingher N. dogărie, Schiel E. farmacie, Horn A. foto, Mencer O. I. foto, Gangl Carol, frînghier, Weber A. geamuri, Wolf M. lăzi, Keller Al. luminări, Klein Carol, măcelărie, Hoffer A. mobilă, Lang I. mobilă, Binder I. parfumerie, Ficher N. rame, Mărscosch Fr. tîmplărie, Lang I. tapițerie, Weintraub I. tinichigerie; Schreier I. tipografie, Blücher B. uleiuri și vopsele. Lichtembaum I. uleiuri și vopsele, Eininger B. zugrav de firme.

Încă din veacul trecut au început să se contracteze căsătorii între localnici și membrii ai coloniei germane, așa încît, de-a lungul anilor, am asistat la o asimilare treptată a noilor veniți. Astăzi, mai sînt încă în Pitești familii de origine germană. O serie de nume însă au dispărut, fie prin lipsa de urmași, fie prin asimilare. (Bunăoară, pentru această lucrare, o serie întreagă de documente și de relații, am primit de la doamnele: Constantinescu, fostă Materna, Grigorescu, fostă Keller, și Bucur fostă Hoffer.).

2. Aceste steaguri, precum și cea mai mare parte dintre documentele existente pe care le-am descoperit și cercetat, se află în posesia mea, atît în calitatea de președinte al corului Palatului Culturii din Pitești, cît și

de autor al acestei lucrări. Documentele privind activitatea corului Palatului culturii din ultimii 16 ani, în mare parte le-am primit de la profesorul Emanoil Popescu — dirijorul corului. Toate acestea organizate într-o arhivă a mişcării corale piteştene vor fi predate spre păstrare secţiei de colecţii speciale a Bibliotecii municipale din Piteşti. Cel mai potrivit loc însă, pentru astfel de documente ar fi într-un „Muzeu al culturii argeşene, pentru care personal militez. (Vezi articolul **„Pentru un muzeu al culturii argeşene“**. În revista Argeş din mai 1970).

3. Traian Serafim, Sfînta Vineri nr. 3, fost funcţionar la Casa autonimă a monopolurilor de unde a ieşit la pensie. A fost unul dintre violoniştrii apreciaţi ai oraşului nostru. A cîntat adesea împreună cu prof. C. Aibu în cvartetul acestuia. În anii 1960—1968 a fost profesor de vioară la Liceul de muzică. Este posesorul a două viori „Macarie“.

4. Nicu V. Serafim, — profesor de desen la Liceul Brătianu, de la înfiinţare. Făcuse studii de pictură la Paris. Mort în 1924 de 78 ani. În casa lui Traian Serafim se mai găsesc cîteva din picturile lui. De la Nicu V. Serafim a luat primele lecţii de pictură Gheorghe Belizarie (din familia pictorilor Belizarie) unul dintre valoroşii pictori bisericeşti români din prima jumătate a veacului nostru.

5. Alexandru Enescu, fost ofiţer, ieşit la pensie cu gradul de locotenent colonel, astăzi în vîrstă de 74 ani. (Posesorul celei mai mari biblioteci particulare din Piteşti, din care un număr de aproximativ 5 000 volume se găsesc azi la Biblioteca municipală).

6. Panait Constantinescu, după absolvirea Şcolii Normale a urmat Conservatorul de artă dramatică din Bucureşti, la clasa lui Nottara.

Venit în Piteşti prin anul 1901, unde se stabileşte, joacă teatru prin diferitele săli pe care le-a avut oraşul (Uclar, Secărescu, Fostiropol etc.) cîntă în cor şi este în general unul dintre animatorii vieţii culturale a oraşului în primele decenii din acest secol. De numele lui sînt legate o serie întreagă de spectacole ale unor mari figuri de actori români, care prieteni cu Panait Constantinescu (după 1914 administratorul Teatrului comunal), veneau şi jucau în Piteşti.

De asemenea de numele lui sînt legate primele încercări de operetă şi revistă piteştene.

După 1948, a jucat în colectivul teatrului care poartă azi numele lui **„Alexandru Davila“**. Aici a fost iubit şi respectat pentru dăruirea cu care slujea scena. Ultimul rol pe care l-a interpretat, a fost cel al lui **„Husein Ben Ali“** din **„Drumul soarelui“** de Virgil Stoenescu. În această piesă, Husein Ben Ali trebuia să moară în scenă la sfîrşitul actului III. Husein Ben Ali, a murit însă la sfîrşitul actului II... Aşa s-a sfîrşit din viaţă — pe scenă — în vîrstă de 78 ani, Panait Constantinescu.

7. Vezi : Nerva Hodoş şi Al. Sadi Ionescu **„Publicaţiile periodice româneşti“**. Bucureşti, 1913, pag. 363.

Ambele numere se găsesc la Biblioteca Academiei R.S.R. — Bucureşti. Cota P. II. 1195.

8. Iordache Matache. (1858—1935). Figură bine cunoscută în Piteşti în primele trei decenii ale secolului nostru. A fost şeful muzicii militare la regimentul de Infanterie 4 Argeş. Muzica militară condusă de Iordache Matache care cînta adesea în Grădina Publică sau la serbările oficiale, se caracteriza printr-o execuţie foarte precisă a pieselor interpretate ; (despre şeful ei s-a spus că a avut auz muzical absolut).

Iordache Matache a compus o serie de valsuri care s-au bucurat de mare popularitate la vremea lor. Aşa au fost **„Floarea primăverii“**, **„Visurile mele“**, **„Aurora“** şi **„Ilca vals“** (acesta din urmă a fost dedicat **„Doamnei colonel Ilca Toplicescu“** una din frumuseţile piteştene din dinaintea primului război mondial). A compus de asemenea marşuri şi a adaptat pentru fanfară melodii populare româneşti. Iordache Matache a fost unul dintre marii animatori ai vieţii muzicale a Piteştiului. A locuit şi s-a stins din viaţă în casa cu cerdac cu nr. 22 de pe strada Cazărmii.

9. Teodor Băjenaru (16 august 1853 — 18 iulie 1931). După terminarea seminarului, urmează Conservatorul din Bucureşti, avîndu-l director şi profesor pe Eduard Wachman, de care a fost apreciat în mod deosebit. În anul 1884 a venit în Piteşti, diacon la biserica Sf. Gheorghe unde a slujit pînă în anul 1907 cînd a trecut preot la biserica Mavrodolu, la care a rămas pînă la sfîrşitul vieţii. A fost profesor de muzică la Liceul Brătianu astăzi Bălcescu) din anul 1885 pînă în anul 1920 unde a organizat cor pe patru voci, pentru care a compus personal o serie de piese.

10. Biserica Sf. Gheorghe sau „Biserica Domnească“, valoros monument istoric, este ctitoria lui Constantin Şerban Voevod şi a soţiei lui Doamna Bălaşa. Construită la 1656, în secolul XVIII, Biserica Domnească a găzduit prima şcoală a Piteştiului La începutul ultimului pătrar al veacului trecut a fost pictată în maniera lui Tattarescu, de elevul acestuia Gh. Stoienescu. Deşi micuţă, are una dintre cele mai frumoase catapetesme care se pot vedea în ţara noastră. În anii regimului nostru a fost restaurată (între 1963—1968) de către Direcţia Monumentelor Istorice.

11. Teodor Săvulescu (1879—1960). A locuit în casa cu nr. 21 de pe strada 1 Mai, una dintre cele mai vechi case din Piteşti. În această casă, locuieşte azi fiica profesorului T. Săvulescu, domnişoara Lucreţia Săvulescu, farmacistă pensionară, de la care am primit documente şi informaţii deosebit de preţioase, fapt pentru care îi adresez şi pe această cale toată recunoştinţa.

12. **„Tinerimea literară şi artistică“**. Piteşti. Noiembrie 1909 — mai 1910. Apare lunar. 24x16. Anul 4 lei, nr. 25 bani. Sub conducerea unui comitet. Tip. Mihai Lazăr Fiu.

(Vezi **„Publicaţiile periodice româneşti“**. Tom II 1907 — 1918. Editura Academiei R.S.R. Bucureşti, 1969, pag. 658). Se găseşte la Biblioteca Academiei R.S.R. Cota P. I. 3510„

13. Părintele Macarie, eromonah român care a trăit între 1780—1785 şi 1845. A fost numit în anul 1820 de către mitropolitul Dionisie Lupu director la Şcoala de muzică bisericească de pe lîngă Mitropolia din Bucureşti. Macarie are foarte marele merit de a fi tradus din greceşte o mare parte din cîntările bisericeşti. În 1822 a tipărit la Viena trei lucrări de muzică psaltică (bisericească) **„Teoreticonul“**, **„Anastasimatarul“**, şi **„Irmologhionul“**. În 1827 a tipărit la Bucureşti **„Utrenierul“**.

În 1833, Macarie era profesor de muzică la Buzău, la școala înființată de episcopul Chezarie.

14. Constantin Albu s-a stins din viață în octombrie 1970 în vîrstă de 87 ani. În vara anului 1970, i-am făcut mai multe vizite împreună cu prof. Emanoil Popescu, în timpul cărora mi-am notat o parte din amintirile — legate de viața muzicală a Piteștiului — pe care le-a depănat bătrînul profesor.

Notez aici cu durere, că Emanoil Popescu a fost singurul profesor de muzică din Pitești, care, în urma sicriului, a condus pe Constantin Albu pînă la locul de veci. (Vezi și articolul „Profesorul Albu" de Silvestru Voinescu, în revista Argeș nr. 12/1970).

15. Remus Macarie (1878—1925), născut la Tifești lîngă Panciu, a fost profesor de științe naturale la Turnu Severin, apoi la Tîrgoviște de unde în 1910 se transferă la Liceul din Pitești, unde va rămîne pînă la sfîrșitul vieții. În anul 1908, cu ajutorul lui Constantin Albu merge în Italia și într-un orășel de lîngă Cremona șade două săptămîni în atelierul unui lutier care îi construiește o vioară. La înapoierea în țară, se oprește la München unde se afla Albu și tot cu ajutorul acestuia este prezentat cunoscutului lutier münchenez Morasi, în atelierul căruia rămîne mai multe săptămîni, timp în care construiește prima vioară. Întors în țară, se apucă de lucru cu tenacitate și reușește ca viorile sale să fie apreciate și în străinătate.

A construit 76 viori, 4 viole și 4 violoncele.

(Vezi și volumul : **„Vioara și constructorii ei"** de Zoltan Hegyesi. București, 1962, pag. 264 și urm...)

Împreună cu C. Albu a organizat un cvartet de coarde, în care a cîntat pînă cînd a încetat din viață.

16. Primul război balcanic, avusese loc între 18 oct. 1912 și 30 mai 1913.

17. Această grădină se afla la sediul societății Liedertafel. Ea se închide definitiv în primele zile ale primului **război** mondial. Aici, corul Liedertafel a cîntat de multe ori, mai ales după **ce sala „Universala Lehrer"** se desființează. Clădirea fostului sediu al societății Liedertafel, nu mai există de mulți ani. Ea a fost însă pe strada Crinului, pe aceeași parte cu fabrica de butoaie, unde se află azi imobilul cu nr. 8. (La vreo 50 metri de Monumentul închinat războiului pentru independență de la 1877, ridicat din nou în anul 1970. — Acest monument fusese cam pînă prin 1950 pe Bulevard în dreptul străzii Craiovei. —).

18. Nicolae N. Brînzeu s-a născut în Pitești la 28 decembrie 1907. După terminarea liceului din localitate, (unde tatăl său Nicolae Brînzeu a fost profesor de latină și germană din 1897 pînă în 1930) a urmat între 1926 și 1931 Conservatorul din București. Aici, a avut printre alții, profesori pe Kiriac, Castaldi, Jora, și Cuclin. Între 1931 și 1934, a urmat Schola Cantorum la Paris. S-a apucat de compoziție încă din timpul studiilor și este deținătorul a două premii George Enescu pentru compoziție (1934 — premiul II și 1942 premiul I). A compus muzică de teatru, (printre altele drama muzicală **„Cruciada copiilor"**, după libretul lui Lucian Blaga, opera **„Dragostea triumfă"**, libretul Gheorghe Haiduc) muzică vocal simfonică, muzică simfonică, muzică de cameră, corală și vocală.

Din anul 1948, este dirijorul Filarmonicii din Arad. A dirijat concerte simfonice și în străinătate.

19. Anghel Constantinescu, funcționar C.F.R. Ca dirijor și-a făcut ucenicia sub supravegherea lui Teodor Băjenaru, la biserica Mavrodolu, unde după 1921 dirijează corul pînă în 1928. După ce va conduce corul Catedralei aproape 4 ani, va realiza în cadrul C.F.R. Pitești un cor puternic, o orchestră și în colaborare o revistă care a avut mult succes.

Mutat în București, a lucrat tot în cadrul C.F.R.-ului de unde a și ieșit la pensie. Astăzi locuiește în București.

Pentru lucrarea de față, ne-a dat o serie de informații și cîteva documente prețioase pentru care-i aducem toate mulțumirile.

20. Preotul Vasile Ionescu, în vîrstă de 63 ani este unul dintre coriștii de bază ai corului Palatului Culturii din Pitești.

Cu o foarte valoroasă voce de bas, în anul 1946 a fost printre fondatorii coralei **„Cîntarea Argeșului"**, în care a activat cu însuflețire. După încetarea activității acestei corale, a cîntat în corul ansamblului sindical dirijat de Emil Lerescu și apoi în corul **„Sfatului popular"**, dirijat de Tache Sîmbotin. Din anul 1955, cîntă în corul Palatului Culturii.

După o prezență activă de peste 25 de ani în viața corală a Piteștiului, astăzi activază cu aceeași însuflețire. Pentru această lucrare, mi-a furnizat o serie întreagă de informații, pentru care îi sînt foarte recunoscător.

21 Biserica Sfînta Vineri, pe strada cu același nume, în partea de jos a orașului, aproape de rîul Argeș. Construcție monumentală, este cea mai mare biserică din oraș. A fost construită între anii 1903 și 1909 cu cheltuiala enoriașilor, de către cunoscutul inginer piteștean Dimitrie Dima, după planul arhitectului Socolescu.

(Vezi și **„Tatiana Bobancu — Bisericile din orașul Pitești cu un mic istoric"**. Tipografia Aristica P. Mitu — Pitești, 1933, pagina 39).

22. Orchestra de muzică populară **„Doina Argeșului"**, a funcționat ca instituție muzicală din anul 1955, pînă în anul 1970. Din acest din urmă an, funcționează cu același nume, în cadrul teatrului Alexandru Davila din Pitești. De-a lungul activității sale, a întreprins mai multe turnee peste hotare. Printre dirijorii pe care i-a avut, se numără și cunoscutul cîntăreț Emil Gavriș. Cu această orchestră s-a lansat cîntăreața de muzică populară Tita Bărbulescu, originală din Topoloveni, ale cărei înregistrări pe disc, cunosc astăzi o largă circulație, precum și Elisabeta Ticuță — Domnești.

Orchestra **„Doina Argeșului"**, are o contribuție meritorie la popularizarea cîntecului popular din zona Argeșului și Muscelului.

23. Restaurantul cu grădină **„Victoria"** se afla pînă în anul 1968 pe locul pe care este astăzi hotelul „Muntenia".

24. Nicu N. Bobancu, fiul Tatianei Bobancu, fondatoarea și conducătoarea Ateneului Gheorghe Ionescu-Gion, și al farmacistului Nicolae Bobancu, a fost la rîndu-i farmacist și unul dintre animatorii vieții muzicale a Pi-

teştiului între cele două războaie mondiale. Astăzi pensionar, locuieşte în Piteşti pe strada 1 Mai la nr. 38.

(Împreună cu sora sa, doamna colonel Chercea, mi-au dat o serie de relaţii foarte preţioase despre viaţa muzicală a Piteştiului în deceniile trecute, pentru care le aduc şi pe această cale sincere mulţumiri).

25. Dacă cei trei violonişti din sextet prietenii lui N. N. Brînzeu aveau studii juridice, subliniez aici, ca o curiozitate, că şi acesta din urmă îşi luase licenţa în drept la Facultatea de Drept din Bucureşti, în anul 1931, odată cu terminarea Conservatorului, după care şi-a continuat studiile muzicale la Paris.

26. Emil Lerescu, compozitor, născut în Piteşti la 26 ianuarie 1921. În anul 1946, termină Conservatorul din Bucureşti şi revine în oraşul natal fiind numit profesor la Liceul de băieţi al cărui elev fusese. În 1952 s-a mutat la Craiova, iar în 1954 s-a stabilit în Bucureşti unde se află şi astăzi.

Are o serie întreagă de compoziţii în domeniul muzicii de teatru, muzicii vocal-simfonice, simfonice şi de cameră. Domeniile însă în care a compus cu precădere sînt cele ale muzicii corale şi vocale, din care a tipărit printre altele în volum : **„Coruri“**, Bucureşti, Editura muzicală, 1958, **„Poeme corale“**, Bucureşti, Editura muzicală 1967, **„Lieduri“**, Bucureşti Editura muzicală 1968 etc.

27. Gheorghe Moreanu, violonist, originar din Turnu Măgurele, a fost mai mulţi ani dirijorul orchestrei de muzică populară „Doina Argeşului“ din Piteşti. (Cu unele intermitenţe, în timpul cărora a condus orchestra restaurantului Argeş). Astăzi este angajatul teatrului Al. Davila.

28. Alexandru Busuioc, violonist, făcînd parte dintr-o familie de lăutari apreciaţi din Găvana jud. Argeş, a fost unul dintre primii dirijori ai orchestrei de muzică populară **„Doina Argeşului“**. Cu sănătatea şubredă, a fost nevoit să se pensioneze şi s-a stins din viaţă în vîrstă de 43 ani, în anul 1965.

29. George Enescu a fost preşedintele Societăţii Compozitorilor români de la înfiinţare, din 1920, pînă în 1948. Printre membrii fondatori ai acestei societăţii, alături de George Enescu s-au aflat nume strălucite ale muzicii româneşti, din rîndul cărora în decembrie 1920 s-a ales primul comitet al acestei societăţi.

Vicepreşedinţi : Alfonso Castaldi şi Ion Nonna Otescu.

Membrii : Dimitrie Cuclin, George Enacovici, Mihai Jora, Dimitrie Kiriac.

Secretar : Constantin Brăiloiu.

Casier : Alfred Alessandrescu.

30. Ioan Al. Glontescu, originar din Curtea de Argeş, a lucrat mulţi ani în Piteşti între cele două războaie mondiale. Deşi avea studii economice, a fost totuşi un om de litere foarte apreciat de cei care l-au cunoscut.

În afara unor librete de revistă pe care le-a făcut, a publicat la o serie de ziare şi reviste, iar în 1927 a scos la Piteşti revista : **„Cronica“** („revistă bilunară, literară-artistică-socială“. În colaborare cu C. Popescu).

A realizat o valoroasă versificare a psalmilor lui David.

A ieşit la pensie în Curtea de Argeş, unde s-a stins din viaţă.

era salariat al Băii Naţionale în anii 1912-32 la Piteşti, unde am funcţionat şi eu, deci am fost colegi şi i-am cunoscut talentul literar satiric, prin care nu prea cruţa pe nimeni!

31. Tatiana Bobancu, — 30 ian. 1874 — 17 oct. 1948 — absolventă a Şcoalei centrale din Craiova, a fost institutoare în Piteşti. În anul 1927 a înfiinţat o bibliotecă publică ce va funcţiona din anul 1928 în cadrul Ateneului popular Gh. Ionescu-Gion, a cărui preşedintă a fost fără întrerupere pînă în februarie 1948 cînd se desfiinţează. (Odată cu desfiinţarea Ateneului, s-a desfiinţat în mod iremediabil şi biblioteca).

A publicat două lucrări deosebit de interesante pentru bibliografia locală. Prima : (îi dau aici titlul complet) **„Din publicaţiile Ateneului popular Ionescu-Gion din Piteşti. Nr. 1. Album religios. Bisericile din oraşul Piteşti cu un mic istoric.** (de) **Tatiana Bobancu preşedinta Ateneului, Tipografia „Aristica“** P. Mitu — Piteşti, 1933“.

Cea de a doua lucrare a sa este **„Monografia satului şi staţiunii balneoclimaterice Brădet-Argeş. Bucureşti, Cartea românească** (f.a.).

Printre conferenţiarii pe care Tatiana Bobancu i-a invitat în Piteşti prin Ateneul popular Ionescu-Gion se pot enumera şi figuri strălucite ale culturii româneşti cum sînt : Nicolae Iorga, Ioan Petrovici, Gala Galaction, Liviu Rebreanu, Ion Minulescu, George Topîrceanu, Mihai Sorbul şi alţii. (Toţi aceştia împreună cu alte nume erau semnaţi în cartea de onoare care, — din păcate — după desfiinţarea Ateneului a dispărut). printre alţii — şi pe Nichifor Crainic.

32. Alfons Popescu, profesor de muzică la mai multe şcoli din Cîmpulung Muscel şi un şir de ani (pînă în 1968) metodist cu probleme de muzică şi dirijat la Casa regională. a Creaţiei populare Argeş. S-a făcut cunoscut în întreaga ţară prin rezultatele strălucite obţinute cu corul căminului cultural din Domneşti, pe care l-a dirijat timp de 25 de ani. Cu acest cor, a obţinut de două ori premiul I şi tilul de **„Laureat“**, la finalele concursurilor formaţiilor artistice de amatori din anii 1959 şi 1961.

Este, autorul unor reuşite prelucrări de folclor şi al unor compoziţii pentru cor mixt. Astăzi, pensionar, locuieşte în Cîmpulung Muscel.

33. Vasile Veselovschi — compozitor, născut în anul 1925 în Găvana, azi cartier al Piteştiului. După absolvirea Liceului din Piteşti, urmează între 1947 şi 1952 Conservatorul din Bucureşti.

Astăzi este unul dintre cei mai cunoscuţi compozitori de muzică uşoară.

34. Pentru compozitorii enumeraţi mai sus precum şi pentru toţi ceilalţi compozitori români, ale căror nume vor fi întîlnite în această lucrare, vezi : Viorel Cosma **„Muzicieni români“**. Lexicon. Editura muzicală, Bucureşti, 1970...

35. Haralambie Sepeţeanu. Argeşan de origine, a fost directorul căminului cultural judeţean, care-şi avea sediul în localul Prefecturii Argeş — pînă la prima reformă administrativă.

Acum e profesor de liceu în Bucureşti, după ce un şir de ani a fost inspector în Ministerul Învăţămîntului. Se apropie de anii pensionării.

Cît a fost directorul Căminului cultural judeţean Argeş nu numai că a fost sufletul Coralei **„Cîntarea Argeşului“**, dar a păstrat cu grijă întreaga corespondenţă şi tot ce s-a scris în legătură cu această mişcare, întocmind o mică arhivă şi păstrînd-o cu grijă.

De la domnia sa am primit dosarul în care sînt peste 230 de piese, registrul cu procesele verbale, însemnările de tipul jurnalului zilnic şi evidenţa corului, precum şi Regulamentul de organizare şi funcţionare a corului **„Cîntarea Argeşului“**.

Este de datoria mea să-i aduc şi pe această cale sincere mulţumiri, nu numai că mi-a pus la dispoziţie documentele amintite mai sus, ci şi pentru (mai ales) că le-a păstrat pînă astăzi.

36. Cea mai mare parte din această clădire căreia i se spune **„Palatul Culturii"**, este ocupată de instituția cu același nume. Tot aici își desfășoară activitatea Biblioteca municipală Pitești și Casa județeană a Creației Populare. Pînă în anul 1970 aici a funcționat și Școala Populară de Artă.

37. Natalia Petreanu a depus timp de 10 ani o muncă plină de entuziasm la Palatul Culturii, cu foarte bune rezultate. În afara faptului că a instruit în cadrul instituției formații coregrafice de prestigiu, Natalia Petreanu a cîntat în toată perioada aceasta la cor și a avut o contribuție substanțială la organizarea operetei.

Ca o curiozitate, menționez aici că Natalia Petreanu este sora binecunoscutului artist emerit Colea Răutu.

Astăzi este profesoară de Educație fizică la Școala generală nr. 9.

38. Din anul 1968, corul din Leordeni este dirijat de preotul Ion Ionescu din Topoloveni. La concursurile al IX-lea și al X-lea dintre formațiile artistice de amatori (1969 și 1971) corul Leordeni a obținut Premiul I și titlul de Laureat și respectiv Premiul Uniunii Compozitorilor și titlul de Laureat.

39. Petruța Anghel, este cîștigătoarea trofeului „Crizantema de aur", din prima ediție a festivalului național de romanțe organizat la Tîrgoviște (octombrie 1968).

40. Mariana Rădulescu, cîntă în corul **„Madrigal"** încă de cînd era studentă a Conservatorului **„Ciprian Porumbescu"** din București, pe care l-a absolvit.

41. De la înființarea corului bărbătesc, din primăvara anului 1967, activează la partida de tenori I, — și autorul acestei lucrări.

Mi-am făcut ucenicia și am îndrăgit corul și muzica corală în corul de la Călinești, de mai multe ori premiat pe țară, în care am cîntat din 1947, sub conducerea cunoscutului dirijor Ion Ionescu pînă în 1964.

În corul bărbătesc al Palatului Culturii am venit, pe de o parte pentru că tînjeam după cor, iar pe de altă parte, chemat irezistibil, de autoritatea artistică a dirijorului Emanoil Popescu.

În acest cor, am avut satisfacții deosebite care mi-au răsplătit îndoit strădaniile.

În ce mă privește, socotesc participarea mea din acești ani la corul bărbătesc al Palatului Culturii, ca una din realizările mele importante pe plan spiritual.

42. Orașul Gyula, avînd un număr de aproximativ 3 000 de români, are o serie de instituții de învățămînt și cultură pentru locuitorii de naționalitate română. (Un liceu, o școală generală un cămin de copii etc.).

43. Prezentată în concurs în anul în care sărbătorește un veac de activitate corală în Pitești, corul dirijat de prof. Eamonil Popescu, aduce prin această lucrare, un omagiu lui Constantin Albu, care a dirijat în acest oraș aproape 50 de ani coruri și mici formații orchestrale — și prin el tuturor înaintașilor care au trudit aici, pe tărîm muzical.

44. În finala acestui concurs, a primit premiul I, cu titlul de „Laureat" și orchestra de cameră a Casei de Cultură a sindicatelor, (din a cărei componență au făcut parte o serie de elevi și profesori de la Liceul de Muzică) dirijată de prof. Marius Giura.

CUPRINS

Pag.

Redactor responsabil – **S. D. Voinescu**
Tehnoredactor – **Iile Pană**
Corector – **Florentina Cojocaru**

C. Z. = 78 (498 – Pitești) (09)
Tiparul executat la I. P. „Argeș" – cd. 24017

